

Täysistunto

Torstai 8.5.2025 klo 16.00—19.33

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.33.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.00—19.33).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
elinkeinoministeri Wille Rydman
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
työministeri Matias Marttinen

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää paikalla olevalle ministerille kysymyksen, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

2.1. Suullinen kysymys veronkevennyksistä (Pia Viitanen sd)

Suullinen kysymys SKT 69/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Pääministeri, nyt on käynyt niin, että tämä hallitus ei saavuta yhtäkään keskeistä tavoitettaan. Työllisyyttä on hoidettu surkeiden koko Euroopassa, ja hallitus velkaantuu enemmän kuin mikään muu hallitus Suomen historiassa. Näitä epäonnistumisia te olette täällä selitelleet ja, pääministeri, nyt te olette saanut vielä yhden asian lisää seliteltäväksi: Olette nimittäin mainostaneet, että veronkevennyksen kohdistuvat pieni- ja keskituloisille, mutta tosiasiaa te annatte yli miljardin edestä veronkevennyksiä kaikista rikkaimmille ja kaikista varakkaimmille. Tavallinen ihminen, esimerkiksi opettaja tai insinööri, joutuu tyytymään muutamiin euroihin ja muutamiin kympeihin. Ministerin tuloluokka saa päätöksillänne sata kertaa enemmän kuin opettaja, ja tämä ei kyllä SDP:n mielestä ole ollenkaan oikein.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, onko oikein, että pääministerin tuloluokassa oleva hyötyy veronkevennyksistänne yli sata kertaa enemmän kuin opettaja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun te aloittitte tästä kokonaistalouspolitiikasta ja hallituksen toimista, niin silloin pitää aloittaa siitä, missä tilanteessa hallitus aloitti. Me saimme käsiimme vaarallisesti velkaantuneen maan, jossa olivat uudistukset jääneet tekemättä ja jossa talous ei ollut kasvanut 15 vuoteen. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Me lähdettiin tekemään määrätietoista korjaustyötä, laittamaan perustaa kuntoon, luomaan edellytyksiä kasvulle ja työllisyydelle, ja ne me olemme totta vie tehneet.

Meitä haastaa se, että maailmantalous ei kasva ja Euroopan talous ja meidän päämarkkinat ovat erittäin vaikeassa tilanteessa johtuen Venäjän hyökkäyssodasta. Tässä tilanteessa meidän vaikeudet ovat edelleen olemassa, mutta se politiikka, mitä me olemme tehneet, johtaa parempaan ja tulevaan vahvempaan talouden kasvuun.

Mitä veropolitiikkaan tulee, niin suurin osa veronkevennyksistä kohdistuu pieni- ja keskituloisille [Välihuutoja vasemmalta] — suurin osa. 650 miljoonaa nyt tästä viimeisen noin miljardin paketista plus sata miljoonaa lapsiperheille, eli suurin osa pieni- ja keskituloisille. [Puhemies koputtaa] Mutta samaan aikaan me korjaamme sen, että meidän mielestämme ei ole oikein, että kukaan tässä maassa maksaa 60:tä prosenttia lisäansioistaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

16.03 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies, arvoisa pääministeri! Hallitus, käydäänpä nyt läpi, mitä ihan oikeasti tapahtuu: Te jätätte kertomatta, että näiden teidän veronkevennysten lisäksi te teette kostonveron järjestäytyneille palkansaajille ja poistatte muun muassa työhuonevähennyksen. Nämä toimet kurittavat muun muassa opettajia, kirjailijoita ja yksinyrittäjiä. Te rankaisette ahkeria, työtä tekeviä ihmisiä. Jo nämä toimet syövät monen veronkevennyksen, mutta mikä sieltä kulman takaa kurkistaa? Sieltä kulman takaa kurkistaa hallituksen surkeasta työllisyyspolitiikasta johtuva työttömyysvakuutusmaksujen korotuspommi. [Vasemmalta: Ohhoh!] Tämän seurauksena tavallinen suomalainen häviää ja veronkevennyksestä lopulta hyötyvät vain yli 100 000 euroa vuodessa tienaavat. Ministeri Purra, miten tässä näin kävi, että merkittävä osa palkansaajista jää ensi vuonna jopa pakkasen puolelle samaan aikaan kun teidän veronkevennyksistä hyötyvät eniten yli 100 000 vuodessa tienaavat?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.05 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensin täytyy korjata tämä opposition jatkuvasti välittämä valhe, jota myös eilen täällä kuuntelin, [Välihuutoja vasemmalta — Oikealta: Kuunnelkaa!] että työttömyyden kasvu Suomessa, talouden vaikea suhdanne, Venäjän rajan sulkeutuminen ja ylipäättänsä tästä koko tilanteesta aiheutuvat työllisyyden heikentyminen ja työttömyyden kasvu olisivat hallituksen toimien syytä. Työministeri voi varmasti tarkemmin vastata näihin yksityiskohtiin. Me olemme tehneet myös sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat esimerkiksi julkisella sektorilla aiheuttaneet irtisanomisia — tästä voimme olla samaa mieltä — mutta se yleinen talouden kasvun puute ja tämä heikkous, joka meillä reaalityaloudessa on ollut, eivät ole hallituksen toimien syytä. [Timo Harakka: Vielä ehditte pyytää anteeksi!]

Työttömyysvakuutusmaksut välillä nousevat ja välillä laskevat, todellakin sen mukaan, millaista työllisyyskehitys on ollut. Tämä massiivinen veroale, jonka me kykenemme tässä tilanteessa tekemään velkaa lisäämättä ja jolle me olemme löytäneet rahoituksen, [Välihuutoja vasemmalta] hyödyttää työntekijöitä kaikilla tulotasoilla. Se on työhön ja yrittämiseen kohdistuva erittäin merkittävä veroale. [Vasemmalta: Te puhutte valheesta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan niin ministeriä kuin edustajia, että me vältämme tässä salissa v-sanon käyttöä ja käytämme muita ilmaisuja. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te olette kyllä nyt useamman selityksen velkaa. Siis todella sinne kaikista suurituloisimmille te olette jakamassa sata kertaa isommat veronkevennykset euromääräisesti kuin esimerkiksi sille tavalliselle opettajalle, järjestäytyneille opettajille, joiden kimppuun te olette nyt hyökkäämässä tällä ammattiyhdistysmaksun verovähennyksen poistamisella. Kolmatta miljardia jaatte uusia veronkevennyksiä, mutta siitä huolimatta moni tavallinen palkansaaja on tilanteessa, jossa he joutuvat tämän teidän epäonnistuneen työllisyyspolitiikan johdosta maksamaan ensi vuonna enemmän verorasitusta. Vähemmän jää rahaa käteen.

Mutta kaikista suurin pommi, arvoisa pääministeri, on se, että kun te neljä vuotta arvostelitte edellistä hallitusta liian isosta velkaantumisesta — huolimatta koronasta, huolimatta energiakriisistä — niin nyt teidän johdolla tuotte eduskuntaan esityksen, [Puhemies: Ja ky-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

symys!] jossa te esitätte enemmän velkaa. Pääministeri, miten on mahdollista, [Puhemies koputtaa] että kaiken tämän jälkeen te esitätte enemmän velkaa kuin teidän haukkumanne edellinen hallitus?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän edustajia kunnioittamaan minuutin aikarajaa. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika moni muu on havainnut sen, että tämä maailma on edelleenkin ympärillämme aika sekaisin. Se ero viime hallituksen toimintaan oli se, että viime hallitus käytti miljardeja rahaa ja lisäsi miljardeilla pysyviä menoja tekemättä samaan aikaan uudistuksia, joilla oltaisiin saatu kasvua aikaan ja työllisyyttä, [Välihuutoja vasemmalta] ja se on se suuri ero. Tämä on se suuri ero. Me teemme samaan aikaan välttämättömiä sopeutustoimia jo kymmenellä miljardilla, mutta samaan aikaan me teemme massiivisen määrän kasvuun, työllisyyteen tähtääviä uudistuksia, joista Suomessa on haaveiltu, mutta nyt niitä tehdään. [Välihuutoja vasemmalta] Ja tavoitteena on vain ja ainoastaan se, että suomalaisilla on töitä, että yrittäjä uskaltaa yrittää, että yrittäjä uskaltaa investoida, palkata ihmisiä, ja kun ihmisillä on töitä, niin ihmisillä on palkkatuloja.

Nyt ihmisten ostovoima kasvaa. Se kasvaa palkankorotusten ansiosta, matalampien korkojen ansiosta ja hallituksen veroratkaisujen ansiosta, ja näillä me haemme seuraavaa vaihdetta hallituksen tähän kauteen, ja se on kasvun ja tulevaisuuden rakentamisen aika. Me uskomme, että se tehdään suomalaisten työllä, yrittäjien yrittämisellä, suomalaisten kuluttamisella, palveluiden kysynnällä. Vain tällä se menee, [Puhemies koputtaa] ja tämä on se ero. Tätä te ette ymmärrä. Te uskotte julkiseen sektoriin, julkiseen rahankäyttöön, [Puhemies koputtaa] me uskomme yksityiseen sektoriin [Puhemies: Pääministeri!] ja ihmisten työnteekoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.09 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puoliväliriihen suurin virhe ja se suurin ongelma on se, että te valitsitte keskiluokan, keskituloisten ja pienyrittäjien ja pk-sektorin sijaan Suomen suurimmat yritykset ja kaikista suurimmat tulot omaavat suomalaiset. Te teitte sen valinnan, ja te teitte sen valinnan velalla. Tämä on se suurin ongelma. Erityisesti teidän hampaissanne ovat henkilöyhtiöiden kautta yrittävät: toiminimellä, avoimella yhtiöllä, kommandiittiyhtiöllä yrittävät. Heidän verorasituksensa pysyy nyt korkeampana kuin isojen osakeyhtiöitten, kuten vaikkapa Nesteen, verotus — hieno yhtiö Nestekin, mutta minä itse tukisin kyllä toiminimiyrittäjiä mieluummin kuin suurimpia suomalaisia valtionyhtiöitä.

Toinen ryhmä ovat opettajat, jotka ovat teidän hampaissanne: opettaja, joka on käyttänyt työhuonevähennystä hyväkseen, opettaja, joka on ostanut työsuohdepyörän, ja muut keskiluokkaiset työsuohdepyörän käyttäjät. Heidän verotuksensa on kiristymässä tässä teidän toiminnassanne, ja te kehotatte heitä vielä eroamaan ammattiliitosta.

Mutta kysyn nyt, puhemies, pääministeriltä: miksi ette kohdistaneet marginaaliverojen alennuksia keskituloisille, ja miksi te alennatte [Puhemies koputtaa] yleisesti yhteisöveroa, ette tee siihen rakenteellista muutosta, [Puhemies koputtaa] kuten vaikkapa Risto Ruttala esitti ja keskustakin on esittänyt Viron veromalleja?

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Aika on käytetty. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitetaan siitä, että kun te nyt moititte tästä kahden prosentin yhteisöveron laskusta, jolla houkutellaan investointeja, niin te itse esititte sen laskua 15 prosenttiin. Tämä on oivallinen esimerkki siitä, että oppositiossa puheet ja teot, erityisesti tässä tapauksessa puheet, ovat täysin ristiriidassa keskenään.

Ja mitä sitten tulee pienyrityksiin, niin yrittämisen kannalta aivan oleellista on se, että meillä on alhaiset verokannat ja ennustettava toimintaympäristö. Sitä me teemme tällä hetkellä. Yhteisöveron lasku on yrittämisen verotusta, ansiotuloverotus on pienyrittäjille, pk-yrityksille aivan oleellinen vero ja sen alentaminen, ylimpien marginaalien alentaminen, on aivan oleellinen kannustin yrittäjille. Kannattaa mennä juttelemaan vaikka siellä kotiseudulla pk-yrityksien kanssa, niin saatte tähän varmasti vahvistusta.

Me ollaan tehty myöskin meidän riihipäätöksen yhteydessä lukemattomia muita toimia, joilla muun muassa pienyrittäjien eläkekysymyksiin haetaan parannusta ja moniin, moniin muihin asioihin.

Otetaan vielä sekin, että startup-kenttä on ollut erittäin tyytyväinen hallituksen päätöksiin, pk-yrityskenttä [Puhemies koputtaa] ja Suomen Yrittäjät ovat kiittäneet näitä, mutta myöskin se meille tärkeä teollisuus on ollut näihin ratkaisuihin [Puhemies koputtaa] erittäin tyytyväinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.11 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Te, pääministeri, neuvoitte, että kannattaa mennä juttelemaan yrittäjien kanssa. Minä olen yrittäjä — ei tarvitse mennä erikseen juttelemaan yrittäjien kanssa.

Valtiovarainministeri Purra, te sanoitte eilen, että veronkevennysten myötä lisääntynyt kysyntä tukee kansantaloutta. Ihmettelen vain, miksi se kysynnän lisääminen kiinnostaa hallitusta ilmeisesti vain silloin kun kevennetään suurituloisten verotusta, mutta ei silloin kun kyse on pienituloisten kysynnästä. Te kevennätte suurituloisten verotusta merkittävästi, mutta samalla leikkaatte pienituloisten käteen jäävää tuloa, vaikka todennäköisimmin se pienituloisen käteen jäävä euro menee kotimaiseen kysyntään, kun se suurituloisen käteen jäävä euro voi mennä säästöihin tai ulkomaille. Miksi teille on tärkeää edistää kysyntää vain keventämällä suurituloisten verotusta, eikä huolehtimalla siitä, että pienituloisilla jää käteen enemmän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.12 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos katsotaan näiden meidän erittäin merkittävien veronalennusten fiskaalisia kustannuksia, niin pieni- ja keskituloisille tällä hallituskaudella — painotetusti pieni- ja keskituloisille — tehdään 3,6-kertaiset veronalennukset suhteutettuna tähän ylimpien marginaalien laskuun. Jos sitten katsotaan edes maltillisia dynaamisia vaikutuksia, niin puhutaan jo kymmenkertaisesta määrästä, ja se johtuu siitä, että näiden ylimpien marginaalien laskemisen uskotaan olevan ainakin osittain itsensä rahoittava, niin akateemisen kirjallisuuden, kansainvälisen vertailun — Ruotsissa sosiaalidemokraattien toimesta tällainen us-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

kallettiin tehdä — kuin toisaalta myös valtiovarainministeriön virkamiesarvion mukaan. On aivan selvää, että merkittävistä veronalennuksista, eli 1,25 miljardia pieni- ja keskituloisille ja lapsiperheille, lapsikorotusta tukemaan, niin monilapsisille kahden vanhemman perheille kuin erityisesti yksinhuoltajaperheille... Nämä ovat erittäin merkittäviä asioita, ja en edelleenkään ymmärrä, miksi oppositio vastustaa veronkevennyksiä, [Puhemies koputtaa] joita te olette itsekin kasvutoimissa meille esittäneet. Me teemme nyt vain hieman suuremmat kuin te esititte. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

16.14 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän nyt vaikuttaa siltä, että hallituksen tavoite ei ollenkaan ole sopeuttaa julkista taloutta, vaan hallituksen tavoite on pikemminkin toteuttaa tulonsiirtoja kaikista rikkaimmille ihmisille. Mikään muu ei selitä sitä, että vielä hetki sitten hallituksen mielestä oli pakko leikata pienituloisilta, oli pakko leikata ihmisten hoitoonpääsystä ja kotihoidosta. Pääministeri Orpo, onko tämä painotus nyt teidän mielestä reilu? Olisiko voinut olla tavallisten ihmisten vuoro?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.14 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen siis noin puolentoista miljardin veronkevennyksistä 1,25 miljardia suunnataan pieni- ja keskituloisille [Miapetra Kumpula-Natri: Paljonko per henkilö?] ja lapsiperheille. Pienituloiset maksavat muutenkin paljon vähemmän veroja, ja siksi tämä silloin hyödyttää keskituloisia. Ja on erittäin tärkeää myöskin se, että maailman korkeinta progressiota, kireintä progressiota, kevennetään. On aivan oleellista, että tämä maa on myöskin sellainen, että täällä kannattaa opiskella, täällä kannattaa yrittää, täällä kannattaa ponnistella, että siitä saa palkinnon.

Ja se, mikä erottaa vasemmiston ajattelun meistä, on se, kun kysyjä kysyy tulonsiirrosta, jos verotusta kevennetään. Se on vasemmistolaista ajattelua. Meille ne ovat ihmisten rahat, ne ovat yritysten rahat, joista me haluamme ottaa mahdollisimman vähän. Se ei ole tulonsiirto. Me jätetään siitä enemmän käyttöön, enemmän kulutukseen, jotta perhe [Juho Eerola: Voi pitää omat rahansa!] pärjää paremmin, jotta yrittäjä voi investoida.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.16 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä isossa kuvasa hallitus on tehnyt politiikassaan arvovalinnan, joka on päivänselvä: köyhiltä otetaan ja rikkaille annetaan.

Mutta lisäksi, hallitus, te olette tehneet veropolitiikassanne silmänkääntötempun. Tavoite on saada ihmiset eroamaan ammattiliitoista ja siten laskea järjestäytymisastetta. Tästä on olemassa myös lukuja. Esimerkiksi Ilta-Sanomat raportoi huhtikuussa, että hallituksen päätösten jälkeen pienituloisen verotus kevenee nolla euroa — siis nolla euroa — sen jälkeen, kun ay-jäsenmaksun verovähennysoikeuden poisto huomioidaan.

Kokoomus paljasti kyllä korttinsa myös ihan itse kampanjassa, jossa te teitte numeroilla selväksi, että rahaa jää jatkossa enemmän käteen, jos luopuu liiton jäsenyydestä. Pääministeri Orpo, olisiko vihdoinkin aika myöntää, että kampanja ei ollut epäonnistunut viestintää

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

vaan täsmällinen kuvaus hallituksen tavoitteesta, joka on laskea järjestäytymisastetta mahdollisimman alas ja laittaa ay-liike polvilleen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia.— Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tuo oli puolueen tekemä yksi somekuva, jolla haluttiin vastata siihen toiseen väitteeseen, joka opposition suunnasta oli esitetty, että ei jää käteen kuin roposia sen jälkeen, jos tämä verovähennysoikeus poistuu. Se ei pidä paikkaansa. [Välihuutoja vasemmalta]

Mitä tulee palkansaajaliikkeeseen, se on oleellinen osa suomalaista yhteiskuntaa, jolla on merkittävä historia hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja myös tulevaisuudessa. Palkansaajaliikkeellä on tärkeä tehtävä suomalaisen työelämän kehittämisessä, ja niin on myöskin jatkossa. Mutta veropolitiikka on toinen asia. Me haluamme, että se verokanta on alempi ja ihmiselle jää enemmän käteen. Hän voi itse päättää, liittyykö hän liittoon vai ei liity, mutta käteen jää enemmän, voi tehdä itse valinnan. [Sinuhe Wallinheimo: Valinnanvapaus!] Mutta palkansaajaliike tekee arvokasta työtä, ja tämä ei ole maalaamanne kaltainen operaatio. [Välihuutoja vasemmalta]

2.2. Suullinen kysymys veronkevennyksistä (Heikki Vestman kok)

Suullinen kysymys SKT 70/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.18 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Jokaisen suomalaisen tulee saada pitää entistä suurempi osuus omasta palkastaan, työnsä hedelmistä, itsellään. Orpon hallitus keventää pieni- ja keskituloisten verotusta yli miljardilla, ja kaikkiaan työn verotusta yli puolelatoista miljardilla. Tämä on historiallinen työnteon kunnianpalautus. Ahkeruudesta palokitaan. Keskituloisella liittoon kuuluvalla opettajapariskunnalla, jolla on kaksi alaikäistä lasta, jää tämän kauden lopussa yli tonni vuodessa enemmän käteen kuin Marinin hallituksen lopettaessa, siis yli tonni enemmän käteen. SDP on kutsunut näitä satojen eurojen kevennyksiä murusiksi. [Miapetra Kumpula-Natri: Veronmaksajain Keskusliitto!] Vain keskituloisen arjesta vieraantunut voi pitää satoja euroja murusina.

Ministeri Purra, voitteko selventää oppositiolle, kumpi on enemmän, hallituksen 1 100 miljoonan euron kevennykset pieni- ja keskituloisten palkkaveroon vai SDP:n esittämä 500 miljoonan euron kevennys? [Mauri Peltokangas: Juuri näin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.19 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erinomaiseen kysymykseen hyvin yksinkertainen vastaus: hallitus keventää pieni- ja

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

keskituloisen verotusta selvästi enemmän kuin mitä sosiaalidemokraatit edes oppositiossa vaihtoehdossaan meille tarjoilivat. [Oikealta: Ohhoh!] Tämä on totta, ja tiedän, että sitä ei saa kutsua sanalla, jonka vahingossa tuossa ensimmäisessä vastauksessani sanoin, mutta me pyrimme nimenomaan tuomaan esille tätä tosiasiaa, johon me olemme panostaneet.

Paitsi että tämä hallitus korjaa julkista taloutta, me tavoittelemme velkasuhteen vakauttamista tässä vaikeassa tilanteessa, jossa talouskasvua ei juuri ole. Onneksi nyt näyttää paremmalta. Samaan aikaan me olemme tehneet kymmenen miljardin kokonaisuuden, jossa on sekä leikkauksia, säästöjä että veronkorotuksia ja rakenteellisia uudistuksia. Ja nyt me kykenemme tekemään erittäin merkittävän työhön ja yrittämiseen kohdistuvan veronalennuksen, joka tukee nimenomaan kulutuskysyntää. Se tukee sitä, että tässä maassa voitaisiin tehdä enemmän työtunteja niin, että ihmiselle jää hänen omasta rahastaan enemmän käteen. [Puhemies koputtaa] Tälle hallitukselle tämä ei ole kielteinen asia, vaan se on erittäin positiivinen asia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

16.20 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen veronkevennystarinassa pieni- ja keskituloisille palkansaajille on nyt vain sellainen ongelma, [Oikealta: Ei ole!] että siinä ei oteta huomioon sitä, mitä toisella kädellä otetaan pois. [Vasemmalta: Juuri näin!] Ay-jäsenmaksun vähennyksen poisto, työhuonevähennyksen poisto ja nyt sitten se ennätystyöllisyyden sulaminen, mikä tämän hallituksen aikana tapahtui, josta tuli ennätystyöttömyys, ja sen tuoma työttömyysvakuutusmaksujen korotus käytännössä vievät sen pieni- ja keskituloisten veronkevennyksen, mitä te nyt hehkutatte, kokonaan pois. No, sen sijaan sitten tarjoatte vaihtoehtoisesti yhteisöveron alennusta, joka on tunnetusti, tutkitustikin kohtalaisen heikko kasvutoimi. Miksi ette voisi esimerkiksi tätä toimea nyt muuttaa ja siirtää sitä vielä enemmän keskituloisten ja pienituloisten hyväksi ja kenties ehkä nostaa vielä kotitalousvähennystä, jolla tutkitusti saataisiin hyvinkin nopeasti kasvuvaikutuksia erityisesti pienyrityksille, rakennusosalalle ja niin edelleen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra.

16.21 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle ei ole tähän päivään mennessä selvää, mikä se sosiaalidemokraattien linja varsinaisesti on. [Vasemmalta: Ei tietenkään!] Vaihdellessa ennen vaaleja te lupasitte kovasti veronalennuksia — nyt te vastustatte niitä veronalennuksia. Me teemme pieni- ja keskituloisille paljon suuremman veronalennuksen kuin mitä te esitätte — [Miapetra Kumpula-Natri: Per henkilö!] te vastustatte myös sitä. Me teemme kasvutoimena — me olimme kasvuriihessä, josta haettiin kasvutoimia — ylimpien marginaalien laskemisen samaan kuin se on esimerkiksi Ruotsissa, ja vielä se jää huomattavasti korkeammalle kuin monessa muussa verrokkimaassamme. Tämä tulee itse rahoittamaan itsensä ainakin osittain. Me teemme yhteisöveron alennuksen vuodesta 27 alkaen, joka tulee tukemaan investointien saamista Suomeen, yritysten kasvua, työpaikkojen ja työllisyyden lisääntymistä. [Timo Harakka: Seuraavaan hallitukseen!]

Tässä maailmanajassa, jossa me elämme kauppasodan uhan, tullien uhan alla, meillä on Venäjä naapurissa, Ukrainassa käydään sotaa, maassa ei ole ollut reaalista talouskasvua 18 vuoteen. Sieltä on helppo huudella. Tämä hallitus kantaa vastuuta vaikeassa talouden tilan-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

teessa, ja siitä huolimatta me kykenimme tähän kasvupakettiin, joka selvästi [Puhemies ko-
puttaa] löi teidät ällikällä. [Miapetra Kumpula-Natri: Ei ole näkynyt sitä kasvua vielä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.23 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä itse asiassa uskon, että toisenlaisissa olosuhteissa, toisenlaisella hallituskokoonpanolla, toisenlaisessa politiikan kokonaisuudessa jopa ylimpien tuloluokkien marginaaliveron alentaminen voisi olla ihan suosittu ja ymmärretty toimenpide. Haaste on siinä, että tämän kauden aikana te olette rajusti keppittäneet pienituloisia ja kylväneet eriarvoisuutta, eripuraisuutta ja epäluot-
tamusta tähän yhteiskuntaan. Sellaisen jatkeena tämä yhdistettynä sellaisiin toimenpitei-
siin, kuten yhteisöveron alennus, jolla ei ole odotettavissa mitään kummempia kasvubuu-
tauksia, näyttäytyy epäreilulta, ja se on se, mikä lyö ihmiset ällikällä. Tästä olisin kysynyt:
minkälaisia dynaamisia vaikutuksia olette arvioineet tälle kylvämällemme epäluottamuksel-
le ja epätoivolle suomalaisissa, muita kuin ne, mitä nähdään joidenkin hallituspuolueiden
kannatuksessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.24 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa
puhemies! Hallituksen tavoitteena on se, että meillä on tulevaisuudessa kestävästi rahoitet-
tu julkinen talous, että meidän suomalaisten ostovoima kasvaa, että meidän suomalaisten
työllisyys vahvistuu. [Keskeltä: Miksi niin paljon velkaa?] Tässä maailman epävarmuu-
dessa, missä nyt eletään — hankalassa suhdanteessa, sotien ja epävarmuuksien keskellä —
hallitus tekee erittäin vaikeita ja pitkäkantoisia ratkaisuja, rakenteellisia uudistuksia, myös-
kin niitä välttämättömiä julkisen talouden säästöjä. [Antti Kurvisen välihuuto] Uudistam-
me sosiaaliturvaa. Huomenna julkistetaan ensi vaihe sosiaaliturvauudistuksesta yleistuki-
mallilla. Mutta nämä kasvutoimet ovat ihan välttämättömiä, jotta lähes kaksi vuosikym-
mentä jatkunut onnettoman hitaan kasvun aika voitaisiin Suomessa kääntää ja saada lisää
verotuloja, joilla rahoitetaan hyvinvointia, voitaisiin saada kasvua, joka rahoittaa meidän
hyvinvointiamme. Tämä on se tarina, jota hallitus vie eteenpäin. Tämä on se vahva lupaus
suomalaisille siitä, että me haluamme, että tämä maa on maailman onnellisin hyvinvoin-
tiyhteiskunta myöskin huomenna.

2.3. Suullinen kysymys lapsiperheiden veronkevennyksistä (Onni Rostila ps)

Suullinen kysymys SKT 71/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Keskustelu

16.25 **Onni Rostila ps:** Arvoisa puhemies! Kuten tiedämme, ilman työtä ei synny hyvinvointia [Timo Harakan välihuuto] ja ilman lapsia edessä häämöttää suomalaisten sukupuutto. [Timo Harakka: Te todella tiedätte!] Työssäkäyvät vanhemmat kannattelevat tätä maata joka päivä kolmessa vuorossa: työpaikoilla, kodeissa ja vapaa-ajallaan. Heidän ponnoksensa Suomelle on korvaamaton. Tämä hallitus ensin palautti ja nyt kaksinkertaistaa lapsiperheiden verovähennyksen. [Oikealta: Kyllä, kyllä!] Kaksilapsiselle perheelle tämä tarkoittaa 420 euroa ja kolmelapsiselle perheelle 630 euroa vuodessa. [Juho Eerola: Onko nämä murusia?] Hallituksen aloittaessa vähennys oli tasan nolla euroa. Suunta on nyt oikea ja perussuomalaisten pitkän linjan mukainen. Kysynkin työministeriltä: millaisia kannustinvaikutuksia lapsivähennyksellä on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.26 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ja kiitoksia erittäin hyvästä kysymyksestä. Hallituksen politiikka tukee tällä hetkellä vahvasti kaikkien palkansaajien ostovoiman vahvistumista. Tiedämme hyvin myös sen, että työn verotuksen keventämisellä on myös nimenomaan positiivisia käyttäytymisvaikutuksia. Uskomme kyllä myös siihen, ja on arvioitukin valtiovarainministeriön toimesta, että työverotuksen keventämisellä on itse asiassa kohtalaisen merkittävätkin työllisyyttä lisäävät vaikutukset. [Vasemmalta: Ei pidä paikkaansa!] Samaan aikaan tällä hetkellä korkotaso laskee, palkankorotukset ovat tuleville vuosille nykyistä korkeammat, inflaatio on taas matalammalla tasolla. Ja kun otetaan kaikki tekijät huomioon, niin kyllä itse asiassa vaikka sen tavallisen suomalaisen lapsiperheen kannalta, jolla usein taitaa kuitenkin olla asunovelkaakin vielä siinä kohtaa elämää, tulevat vuodet näyttävät selvästi positiivisemmilta kuin tällä hetkellä ne ovat näyttäneet. Meidän tehtävänä on luoda lisää luottamusta suomalaiseen yhteiskuntaan, lisää luottamusta talouteen, ja nämä tekijät osaltaan auttavat taas meidän talouden kasvuun lähtemistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

16.27 **Johan Kvarnström sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ensinnäkin toivoisin, että valtiovarainministeri voisi olla niin nöyrä, että pyytäisi anteeksi tästä valhe-sanan käytöstä. [Hälinää — Välihuutoja oikealta]

Tässä itse verokeskustelussa käsitykseni on, että ministereiden keskeisin perustelu on, että marginaaliveron alentaminen on sekä oikeudenmukaista että taloudellisesti järkevää, [Hälinää — Puhemies koputtaa] mutta kuten edustaja Harjanne hyvin toi esiin, jopa niiden, jotka haluavat alentaa sitä, pitäisi ymmärtää, kuinka epäoikeudenmukainen ajoitus näillä muutoksilla on juuri nyt, kuinka absurdi ajatus on alentaa suurituloisten ja varakkaimpien veroja aikana, jolloin pienituloiset, opiskelijat ja monet muut, kamppailevat arjessaan.

Hyvät ministerit, oletteko ajatelleet, kuinka monta haitallista leikkausta voisitte estää jo pelkästään peruuttamalla edes puolet nyt suunnitelluista veronalennuksista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

16.28 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Me kuultiin tässä aikaisemmin, että veronalennukset keski- ja pienituloisille ovat periaatteessa oikein, mutta selvästi nyt sitten väärä hallitus tekee ne. Vihreiltä kuultiin, että marginaaliveron alennus on periaatteellisesti oikein, [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] mutta väärä hallitus tekee sen. Meillä ei ole sitä luksusta, että me voidaan pohtia, että kuka voisi joskus tehdä. Meillä on vastuu yrittää saada kasvua aikaiseksi, koska ainoastaan kasvulla voimme saada talouden suunnan kääntymään. [Vasemmalta: Leikkauksia koulutuksesta!]

Tässä puhuttiin myöskin mielialasta. Talouskasvu on myöskin mielialasta kiinni: siitä, että näemme omat vahvuutemme, ymmärrämme, että Suomi on haastavassa tilanteessa mutta monet perusasiat ovat kunnossa. Meillä on koulutettu väestö, turvallinen maa, puhdasta luontoa. Meillä olisi syytä olla vähän enemmän uskoa itseemme kuin mitä oppositiolla näyttää olevan. [Veronika Honkasalon välihuuto] Eli minä pohdin opetusministerinä, että kun meidän oppilaat kuuntelevat tätä keskustelua, [Puhemies koputtaa] niin miten he uskaltavat rakentaa tulevaisuutta, jos näin vähän uskoa tulevaisuuteen löytyy eduskunnasta. [Välihuutoja vasemmalta]

2.4. Suullinen kysymys eläkeläisten veronkevennyksistä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 72/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.30 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Täällä on puhuttu paljon suurituloisten veronkevennyksistä, ja hallituksen puolelta sitä on motivoitu sillä, että nämä ihmiset, jotka tienaa yli 10 000 ja 15 000, alkavat tekemään enemmän töitä. Yleensä tällaiset ihmiset ovat myyntipäälliköitä tai toimitusjohtajia firmassa eivätkä varmaan tee enempää töitä, heillä ei vaan aika riitä siihen. Siellä istuu nyt aika monta ministeriä, jotka tienaa just tämän verran. Mitenkäs te meinaatte tehdä enemmän töitä? Onko teillä joku sivubisnes tiedossa? [Naurua]

Mutta kysyisin teiltä: Nyttien kun te olette huomanneet, että eläkeläiset eivät pysty tekemään enempää töitä, niin te olette alkaneet miettimään sitä, että suurituloisilta eläkeläisiltä pitäisikin perua tämä heidän saamansa hyöty. Mitä te meinaatte tehdä eläkeläisille? Pääministeri, olitte sanonut, että se tuli vähän niin kuin yllättäen, että he eivät pystykään tekemään enempää töitä. [Naurua vasemmalta] Kertokaa minulle, mikä on [Puhemies koputtaa] eläkeläisten tilanne tulevaisuudessa: saavatko he veronalennuksen? [Ben Zyskowicz: No mikäs teidän kanta on?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

16.31 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen keskeinen linja on työn linja, ja meidän primääritavoite näillä veropäätöksillä oli keventää työn verotusta, ja niin me olemme todellakin historiallisella tavalla tehneet. Uskomme myöskin edelleen, edustaja Harkimo, siihen, että myöskin paremmin tienavia ihmisiä se motivoi tekemään enemmän mutta ennen kaikkea ihmisiä myöskin pyrkimään vastuullisempiin tehtäviin ja tekemään lisätöitä, ettei kenenkään tarvitsisi maksaa 50—60 prosentin marginaaliveroja tässä kokonaisuudessa.

Mutta mitä tulee veropäätöksiin kokonaisuutena, niin me valmistelemme ne nyt normaaliin tapaan näiden riihipäätösten perusteella, ja niissä päätöksissä, sen valmistelun keskellä, katsomme myöskin muun muassa eläkeläisten verotukseen liittyvät asiat yksityiskohtaisemmin. Ei siellä mitään yllätyksiä tullut. [Timo Harakka: Sata uutta työtöntä joka päivä! — Eduskunnasta: Edelleen odotellaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.32 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on suomalaisilla tämän hallituksen talouspolitiikan täyskäännöksen kanssa perässä pysymistä, todellakin.

Ministeri Purra, kun te tässä aiemmin syytitte oppositiota muunnetun totuuden puhumista, niin kyllä te olette siinä pukki kaalimaan vartijana. Nimittäin kun juuri teidän hallituksenne lupasi lopettaa velaksi elämisen, lupasi laittaa talouden kuntoon, ja taisitte olla vielä te, joka lupasitte pitää pienituloisten puolta, niin suureksi hämmästyseksemme te olette tässä nyt puolustamassa suurituloisten veronkevennyksiä ja vieläpä velaksi, mikä johtaa siihen, että tämä hallitus tekee kyllä velkaantumisen suomenennätyksen. Ja suurituloisia suositaan: siinä, missä tavallinen suomalainen insinööri, opettaja, kaupanmyyjä saa vain murusia, vitosen kuussa, suurituloinen saa tuhansia euroja vuodessa.

Ministeri Purra, te olette sanonut, että politiikkaan tarvitaan rotia. Mitä rotia teidän mielestänne on siinä, että vielä vipataan Valtion Eläkerahastosta, josta tätä velkaantumista peitellään? Minusta tästä puuttuu roti. Tämä on pikemminkin huti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.33 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustajalta tuli siinä niin monta muunnellun totuuden siementä, [Välihuutoja] että minuutissa en kykenisi niitä kaikkia korjaamaan, mutta aloitetaan sieltä alkupäästä. Hallituksen tärkein finanssipoliittinen tavoite on vakauttaa velkasuhde hallituskauden loppuun mennessä, ja me olemme edelleen saavuttamassa tämän tavoitteen valtiovarainministeriön arvioiden mukaan. [Välihuutoja]

Me emme ole tehneet näitä veronalennuksia velaksi [Välihuutoja] — emme ole, vaan me olemme etsineet niille rahoituksen, [Puhemies koputtaa] kyllä, sekä suorilla säästöillä — olette niitä säästöjä ja verovähennysten peruuttamisia luetelleet täällä kyselytunnilla jo useita. Samaan aikaan me olemme kiristäneet muita veroja, esimerkiksi nikotiinipusseja, alkoholia [Timo Harakka: Arvonlisävero!] ja niin edelleen, haittaveroja. Me olemme keventäneet työn ja yrittämisen verotusta ja lisänneet haittaveroja, mikä on kai ihan oppikirjan mukainen toimenpide. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Kyllä, myös Valtion Eläkerahastoon liittyy siltaratkaisu, jolla pyritään varmistamaan se, että dynaamisten vaikutusten, koska ne näkyvät viiveellä, veronkevennys ei aiheuta välitöntä alijäämän kasvua. [Antti Kurvisen välihuuto] Me olemme huolehtineet tästä rahoituksesta. [Puhemies koputtaa] Me emme lisää velkaa näillä toimenpiteillä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys työntekijöiden hallintoedustuksesta yrityksissä (Christoffer Ingo r) Suullinen kysymys SKT 73/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Ingo, varsågod.

Keskustelu

16.35 Christoffer Ingo r: Ärade talman! I SFP är vi nöjda med resultaten från halvtidsri-
an. Skattesänkningarna är centrala för att främja tillväxt och stärka människors vardag ge-
nom ökad köpkraft. Ekonomi är ju också psykologi, och nu levererar vi politik som skapar
framtidstro. Genom att främja entreprenörskap och jobbskapande lägger vi grunden för en
starkare välfärd i Finland.

Arvoisa puhemies! Hallitus parantaa nyt työnteon kannustimia alentamalla palkansaajan
tuloverotusta, ja meille RKP:ssä oli tärkeää, että tässä hyötyisi mahdollisimman laaja jouk-
ko ihmisiä. Työntekijät ovat avainasemassa yritysten menestykselle. Siksi on hyvä, että
hallitus toteuttaa RKP:n pitkäaikaisen tavoitteen parantaa työntekijöiden vaikutusvaltaa
yritysten päätöksenteossa.

Kysyn, arvoisa ministeri Marttinen: miten hallintoedustuksen rajan laskeminen vahvis-
taa työntekijöiden mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon, ja millä aikataululla voim-
me odottaa esitystä tänne eduskuntaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.36 Työministeri Matias Marttinen: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle
erinomaisesta kysymyksestä. — Tosiaan hallitus päätti kevään kehysriihen yhteydessä
myös käynnistää lainmuutostyön työntekijöitten hallintoedustusta koskevan kysymyksen
osalta. Tällä hetkellä tämä hallintoedustus on rajattu siis 150 henkeä työllistävien yri-
tysten osalta, ja nyt rajaa lasketaan sata henkeä työllistäviin yrityksiin ja työyhteisöihin.
Samalla tullaan myös huolehtimaan siitä, että tämän työntekijöiden edustamisen täytyy ta-
pahtua joko yhtiön johtoryhmässä tai yhtiön hallituksessa. Luonnollisesti päätös tehdään
siellä yritystasolla, mihin tietysti me hallituksessa taas vastaavasti uskomme.

Pidän erittäin merkittävänä sitä, että kun tämä hallitus on viimein laajentanut paikallista
sopimista koskemaan koko yrityskenttää, niin siihen liittyen tämä on erittäin tärkeä, erot-
tamaton osa, että samaan aikaan vahvistetaan merkittäväällä tavalla palkansaajien vaikutus-
mahdollisuuksia oman yrityksen asioihin, koska he ovat kuitenkin se joukko ja ne osajat,
jotka luovat kasvua tähän maahan. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Tulen asettamaan tämän lainvalmistelutyön viipymättä, ja pyritään siihen, että alkuvuonna, viimeistään kevään aikana, esitys on eduskunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.37 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että on ollut yllättävä käänne. Kyllä niin suuri paukku tuli sieltä kehysriihestä. Ei meinaa edes yksittäisenä kansanedustajana pysyä mukana, vaikka 18. vuosi on menossa. Nimittäin ennen vaaleja sillä viikolla ei ollut rahaa. Ei ollut rahaa. Rahaa ei ollut, ja sen takia piti tehdä niin epäoikeudenmukaisia päätöksiä, piti leikata kaikkein pienituloisimmilta, sairailta ja heikoimmilta ja työttömiltä yhteiskunnassa.

Nyt ollaan tilanteessa, jossa alimman tulokymmenyksen kolme alinta luokkaa ovat ottaneet todella kovat säästöt kantaakseen tässä yhteiskunnassa. Sitä ei kovin oikeudenmukaisesti voi sanoa. Mutta te siellä ministeriäitiossa kehtaatte kerta kaikkiaan esiintyä suomalaisten edessä niin, ettei tämä porukka saa minkäänlaista kohtuullista kompensatiota mutta teidän porukalle tulee satakertaiset korotukset esimerkiksi opettajan hyötyyn nähden. Sitä ihmettelen, miten politiikassa näin pääsi käymään, että tämä ei ollut tiedossa ennen vaaleja. [Puhemies: Ja kysymys!] Kysynkin, pääministeri: pidätekö te tätä todella oikeudenmukaisena?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.38 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työn linja on ainut linja, millä me voidaan pitää Suomea oikeudenmukaisena, hyvinvoivana, turvalisena yhteiskuntana. Se, että me kevennämme työnteon verotusta kaikissa tuloluokissa, myös pienituloisilla, keskituloisilla, on osa sitä, että me haluamme tähän maahan enemmän työtä, enemmän työpaikkoja, ihmisille toimeentuloa ja sitä kautta mahdollisimman vähän ihmisiä elämään sosiaaliturvan varassa, jos on palkkatuloja. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Mutta muistutan vielä siitä kokonaisuudesta, mitä me oikeasti kaikkea muuta päätettiin. Me on päätetty, että kehyskauden aikana näiden hienojen veronkevennysten lisäksi me lisäämme kolme miljardia sosiaali- ja terveystalouteen, koska meidän väestö ikääntyy — suomalaisten tavallisten ihmisten sosiaali- ja terveystalouteen. [Krista Kiurun välihuuto] Ja koska turvallisuustilanne on niin vaikea, niin me joudumme käyttämään 3,6 miljardia lisää rahaa tämän kehyskauden aikana meidän puolustuksen vahvistamiseen. [Anne Kalmari: Taitettu indeksi hyvinvoinnista!] Me ymmärrämme kaikki muut — paitsi ilmeisesti oppositio — sen, että kun samaan aikaan me joudumme pitämään näistä huolta ja meidän on saatava aikaan talouden kasvua, niin meidän pitää tehdä enemmän. Me emme voi vain istua käsien päällä, niin kuin te haluatte ilmeisesti tehdä, [Puhemies koputtaa] tai perua päätöksiä, vaan tehdään merkittäviä kasvupäätöksiä, ja me valitsimme verotuksen, [Puhemies koputtaa] suomalaisen työn ja yrittämisen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Viimeinen lisäkysymys, edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

16.40 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun minä tätä keskustelua kuuntelen, niin eihän tässä voi tulla mihinkään muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että kaikkein rikkaimmat ja kaikkein varakkaimmat ovat tämän hallituksen erityissuojeluksessa. Hallitus jatkaa velkarallia, ja siitä huolimatta suurituloisille annetaan muhkeat veronkevennykset. Pääministeri, tosiasia on, että suurituloinen saa sata kertaa isommat veronkevennykset kuin opettaja. Eihän tämä nyt voi olla oikein, ei tämä voi olla oikein. [Vasemmalta: Ei voi, ei ole!]

Mitä tulee SDP:hen, me olisimme antaneet jo tälle vuodelle puoli miljardia hallitusta enemmän veronkevennyksiä pieni- ja keskituloisille, jo tälle vuodelle. Se on SDP:n linja.

Ja, puhemies, me emme SDP:ssä myöskään rankaisisi järjestäytyneitä palkansaajia lisäveron kiristyksellä eli tällä kostoverolla. [Oikealta: Se on varmaa!] Minulle tuli mieleen, ministeri Purra, että tällä te voisitte nyt edes hieman parantaa tilannetta, että te peruisitte tämän kostoveron järjestäytyneille palkansaajille ettekä tekisi veronkiristyksiä tätä kautta. Aiotteko perua tämän kostoveron, ministeri Purra?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.41 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitushan teki pieni- ja keskituloisia painottaen puolen miljardin veronalennuspäätökset jo hallitusneuvotteluissa. Ja tähän päälle me olemme nyt puoliväliriihessä kyenneet lisäämään nimenomaan pieni- ja keskituloisia ja lapsiperheitä painottaen huomattavan summan lisää veronalennuksia, selvästi enemmän kuin sosiaalidemokraattien vaihtoehdossa. Me menimme puoliväliriiheen kasvuriihenä. Useita viikkoja, jopa kuukausia, täällä kyselytunnillakin olemme kuulleet sosiaalidemokraateilta, että nyt ei saa enää säästää, nyt pitää löytää kasvutoimia. Nyt samaan aikaan te sanotte, että kasvutoimien tekeminen nimenomaan veronkevennyksillä ei ole kuitenkaan se oikea tapa. Samaan aikaan te väitätte, että me teemme näitä velaksi tai me lisäämme alijäämää näillä toimilla, mutta se ei pidä paikkaansa, koska me olemme löytäneet niille rahoituksen.

Mitä tulee verojärjestelmään noin yleisesti, niin siinä kannattaa tavoitella tietenkin mahdollisimman alhaisia kantoja, laajaa veropohjaa ja mahdollisimman vähän erilaisia vähennyksiä. Jos katsotaan, kuinka paljon tässä maassa on vähennyksiä, se tekee tätä koko verojärjestelmää [Puhemies koputtaa] huomattavasti monimutkaisemmaksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys kuntien tulevaisuudesta (Hanna Räsänen kesk)

Suullinen kysymys SKT 74/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.42 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Kunnilla on erittäin tärkeä rooli monen ihmisen elämässä. Niitä ovat esimerkiksi perusopetus, varhaiskasvatus, liikuntapalvelut,

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

kulttuuripalvelut, liikenneväylät ja kunnallistekniikka. Kuntien tulevaisuus on kuitenkin tällä hetkellä yksi suuri kysymysmerkki. Kuntien väliset taloudelliset erot syvenevät, ja hallitus toden totta seuraa sitä vaan tumput suorina. Sehän jo tosin tiedetään, että päiväko- deista, kouluista ja ihmisten arjen palveluista joudutaan leikkaamaan, koska hallitus puo- liväliriihessään päätti vähentää kuntien rahoitusta 75 miljoonaa euroa — sopivasti kunta- vaalien jälkeen — ja perussuomalaiset sen kuin peesaavat tässäkin kokoomusta.

Hallitus ei ole tehnyt myöskään mitään koko Suomen ja kaikkien sen alueiden elinvoi- man eteen ja vahvistamiseksi. Turun tunnin juna toki putputtaa eteenpäin. [Suna Kymäläi- sen välihuuto]

Kysynkin kuntaministeriltä: onko hallituksella ja kokoomuksella tarjota työnsä aloitta- ville päättäjille, saati tavallisille kuntalaisille, mitään muuta kuin leikkauksia, veronkoro- tuksia ja investointien lykkäyksiä, vai aikooko [Puhemies koputtaa] tämäkin kokoomus- johtoinen hallitus vähentää entisestään kuntien määrää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.44 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pu- hemies! Jaan kysyjän näkemyksen siitä, että kunnat ovat hyvin keskeinen toimija meidän hyvinvointiyhteiskunnassa tulevaisuudessakin. Kunnat vastaavat varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, työllisyyden hoidosta, alueensa kehittämisestä, kulttuurista, liikunnasta, monista sellaisista elämän tärkeistä elementeistä. [Timo Harakka: Työllisyydestä!] Siksi tämä hallitus on pitänyt koko tämän kauden ajan kuntataloutta yhtenä sellaisena asiana, jota on varjeltu myöskin tässä. Vaikka on monesta paikasta jouduttu säästämään, olemme me tehneet esimerkiksi 200 miljoonan euron vahvistuksen perusopetukseen. [Suna Kymä- läisen välihuuto] Haluamme turvata sen, että jokaisella lapsella ja nuorella on hyvät edel- lytykset tulevaisuuteen. Jos me katsomme esimerkiksi kahta edellistä budjettia, niin ne ovat olleet kuntataloutta vahvistavia. Vaikka tässä ensi vuodelle tehtiin tämä 75 miljoonan leikkaus, niin jopa Kuntaliitto totesi, että se ei ollut niin paha eikä vaikuta niin pahasti kuin mitä he pahimmillaan pelkäsivät. [Eveliina Heinäluoma: No tuli sieltä muitakin puheen- vuoroja kyllä!] Kun me katsomme tätä koko kehyskautta, niin edelleenkin tämä kehyskau- si tulee olemaan kuntataloutta vahvistava.

Eli kyllä me pidämme huolta monella keinolla. Meillä on muun muassa Itä- ja pohjoisen Suomen ohjelmat. Me monella tavalla, erilaisilla välineillä, pidämme huolen siitä, että Suomi kehittyy tasapainoisesti koko valtakunnan tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tä- hän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nouse- malla seisomaan. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.45 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Työpaikat tulevat kunnissa eri puolilla Suomea sijaitseviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Kunnat saavat siitä verotuloja, joilla huolehtia asukkaiden palveluista. Kokoomuksen johdolla hal- litus on kääntänyt selkänsä isolle osalle Suomea. [Eduskunnasta: Näin se on!] Puolivälirii- hi osoitti, että kokoomus jakaa mannaa omille edunsaajilleen ja keskittää ihmisiä, palvelu- ja työpaikkoja keskittämästä päästyään, ja perussuomalaiset peukuttavat vieressä. Suun- taa pitää muuttaa. Tavalliset yrittäjät, tavalliset ihmiset kunnissa koko Suomessa ansaitse-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

vat paremman näkymän. Vaihtoehtoja on. Tarvitsemme itäisen Suomen erityistalousalueen kokeilua. Se tarjoaisi yrityksille esimerkiksi investointien korkeampaa hyvitystä sekä alueellisia koulutus- ja tutkimuspanoksia.

Kysyn pääministeriltä: miksi suuryrityksiä nyt suositaan ja alueellinen keskittäminen jatkuu, vaikka nyt pitäisi nimenomaan tukea pienten ja keskisuurten yritysten pärjäämistä [Puhemies koputtaa] ja näin kehittää tasapuolisesti koko maata ja kaikkia kuntia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.46 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy kyllä todeta, että edustaja Kettunen elää jossain vaihtoehtotodellisuudessa, koska tuo ei kuvaa millään tavoin sitä politiikkaa, mitä hallitus tekee. Hallitus on tehnyt isot työmarkkinareformit, joiden johdosta paikallinen sopiminen on laajennettu kaikkiin yrityksiin, ja tämä hyödyttää elinkeinoelämää, pieniä ja keskisuuria yrityksiä kaikkialla Suomessa. Me olemme juuri linjanneet yhteisöverotuksen alentamisesta kahdella prosenttiyksiköllä, joka tukee yrityksiä kaikkialla Suomessa ja myös niitä pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Meillä on suurten teollisten investointien verokannustinjärjestelmä, joka hyödyttää niitä suurimpia yrityksiä, ja sitten meillä on lisäksi vielä vähän pienempiin investointeihin soveltuva tukimuotoinen investointikannustin, joka myöskin tukee näitä.

Tämä hallitus on tehnyt yritysmyönteisempää politiikkaa kuin taatusti mikään hallitus aiemmin, ainakaan viimeisten vuosikymmenten aikana, [Vasemmalta: Tulokset puhuvat puolestaan!] ja se luo tulevaisuudelle erittäin hyvää pohjaa. Näemme jo kasvusta erittäin hyvää, valoisaa merkkiä. Totta kai uudistukset purevat aina viiveellä, mutta hyvältä näyttää, [Puhemies koputtaa] mitä tulee yrittäjyyden edellytyksiin Suomessa nyt ja tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.47 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiasia on näistä ministeri Rydmanin kauniista puheista huolimatta se, että esimerkiksi henkilöyritysten konkurssit ovat alkuvuonna olleet koko 2000-luvun ennätystasolla. [Perussuomalaisien ryhmästä: Mistäköhän se johtuu?]

Ja mitä kuntiin tulee, niin hallitushan on salaillut kuntavaalien alla näitä päätöksiään ja valmisteluitaan, ja nyt olisi todellakin korkea aika viimein kertoa, mitä siellä taustalla tehdään. Nythän hallitus valmistelee kuntien valtionosuusuudistusta, ja itse asiassa hallituksen talouspolitiikka kuntiin on johtamassa siihen, että tietyissä kunnissa opettajia irtisanoetaan ja tietyissä kunnissa taas menee paljon paremmin ja taas siellä toisaalla kuntaveronousee tästä kokoomuksen verokarnevaalista huolimatta. Samaan aikaan ollaan esimerkiksi kuntien rakennusvalvontaan tekemässä tällaista uudistusta, joka tarkoittaisi sitä, että Keski-Suomessa rakennusluvut haetaan jatkossa Jyväskylästä. Eli ajetaan suoraan kokoomuksen ohjelmista kuntien keskittämistä, kuntien itsehallinnon heikentämistä. En voi ymmärtää, miten perussuomalaiset voivat tällaisen sallia. [Puhemies: Kysymys!] Kysyisin ministeriltä: milloinka kerrotte [Puhemies koputtaa] todella, miten aiotte tämän valtionosuusuudistuksen viedä läpi, ja turvataanko peruspalvelut [Puhemies koputtaa] kaikkialla vai ei? [Vasemmalta: Ydinkysymys!]

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.49 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus kantaa huolta siitä, että kunnat ympäri Suomen selviävät. Ja kun kysyitte tästä valtionosuusjärjestelmästä, niin kyllä se meni rikki siinä viime hallituksessa, kun te teitte tämän soteuudistuksen. Vai mitä sanotte siitä, että meillä on kuntia, jotka saavat 2 500 euroa peruspalveluitten valtionosuutta per asukas, [Minja Koskela: Miksi te ette korjaa sitä?] ja toinen kunta saattaa maksaa 250 euroa per asukas valtiolle siitä, että he järjestävät palvelut. Mielestäni tämä lähtökohta ei ole kovin tasa-arvoinen. Eli meillä on hyvin rikki tämä järjestelmä. Meillä on selvityshenkilöitten työ, ja me olemme tehneet lisäselvityksiä. [Vasemmalta: Kaksi vuotta mennyt, mitään ei tehty!] Tavoitteena on tuoda tämä valtionosuusjärjestelmäuudistus mahdollisimman pian lausunnoille, niin että se saadaan vuonna 27 voimaan.

Sen lisäksi me edistämme kuntien edellytyksiä. Me olemme purkaneet normeja, helpotaneet kuntien tekemistä, tuoneet sinne liikkumavaraa: 90 normia on purettu, ja 104 normia on edelleenkin arvioitavana. Haemme joustoa ja liikkumavaraa sinne kuntien talouteen.

Lisäksi tunnistamme myöskin sen, että kunnat voivat erilaistua, kuntien tehtävät voivat olla erilaisia tulevaisuudessa. En minä näe mahdottomana sitä, että jos jossain tilanteessa kunnan talouden pelastaa [Puhemies koputtaa] se liitos, niin sitäkin voidaan tukea, mutta emme me ole mitään pakkoliitoksia tässä ajamassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.50 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän päättäji-en yksi tärkeimmistä tehtävistä on varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta koulutusta asuinpaikasta ja perheen varallisuudesta riippumatta. Hallitus lupasi ennen vaaleja, että koulutuksesta ei leikata. No, sittemmin on leikattu ammatillisesta koulutuksesta, korkeakouluilta ja määrätty lukukausimaksuja toiselle asteelle. Olette myös lopettaneet aikuiskoulutustuen. Vierailin eilen Vantaalla Aurinkokiven koulussa, ja kyllä siellä kaikki nämä toimet nousivat pinnalle keskusteluissa opettajakollegojen kanssa.

No, seuraavaksi leikkaatte valtionosuuksia 75 miljoonalla. Nämä ovat suora leikkaus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen ja yhdessä aikaisempien toimien kanssa johtavat tuhansien opettajien irtisanomiseen sekä koulujen lakkautuksiin.

Pyritte myös laskemaan opettajien järjestäytymisastetta verovähennysoikeuden poistolla sekä poistatte työhuonevähennyksen, ja samaan aikaan täällä jotkut kansanedustajat syyttävät opettajia pervoilusta ja epäilevät opettajien ammattitaitoa. [Välihuutoja]

Kysynkin, [Puhemies koputtaa] pääministeri Orpo, teiltä: mitä tarkoittitte sillä, että koulutus on erityissuojeluksessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.52 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opetusministeri voi varmasti täydentää. Jos katsotaan tätä kokonaisuutta, mitä me olemme tehneet — kymmenen miljardin säästökokonaisuus, sopeutustoimet — niin siihen nähden se, että

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

me olemme pitäneet kiinni yliopistojen ja korkeakoulujen perusrahoituksesta lukuun ottamatta näitä viimeisiä, kuitenkin suhteessa pieniä leikkauksia, ja se, että me lisäämme 200 miljoonaa peruskouluun, se, että me laitamme miljardi euroa tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja innovaatiotoimintaan tässä maassa, se, että me olemme lisänneet aloituspaikkoja, kaikki nämä lukemattomat toimet plus sisällöllinen kehittäminen peruskoulussa useilla eri toimilla — nämä ovat sitä, mikä kertoo, että koulutus on suojeluksessa. Se on kaiken perusta, se on tulevaisuuden perusta. Kun otatte tämän kokonaisuuden huomioon, niin varmasti itsekin toteatte, että tämä pitää paikkansa. [Vasemmalta: Leikattu on!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys hallituksen toimista Gazan tilanteessa (Fatim Diarra vihr)

Suullinen kysymys SKT 75/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Diarra, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.53 **Fatim Diarra vihr:** Kiitos, arvoisa puhemies! Yli 50 000 kuollutta — lapsia, nuoria, naisia, siviilejä, kokonainen kansa vaarassa kuolla nälkään, kun apua ei saada paikalle ajoissa. Pommitettuja sairaaloita, koteja, menetettyjä henkiä, valtava määrä inhimillistä kärsimystä ja tuhoa. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Tämä on tilanne Gazassa tällä hetkellä. Silti moni vaikenee, silti moni valitsee olla hiljaa. Toki Gazan kauheudet on myös tiedostettu. Poliitikot ministereitä myöten ovat päivitelleet, että tilanne Gazassa on kammottava, hirvittävä, epäinhimillinen, mutta tämä päivittely ei yksinkertaisesti vain riitä. Nimittäin keinoja on. Päivittely ei pelasta henkiä.

Asiantuntijat ovat todenneet meille, että Suomi voisi vaatia taloudellisia pakotteita Israelille ja kieltää asekaupan. Suomi voisi halutessaan tunnustaa Palestiinan valtion ja vaatia EU:n tasolla, että assosiaatiosopimus laitetaan tauolle, kunnes Israel alkaa kunnioittamaan kansainvälistä oikeutta.

Kysynkin teiltä, pääministeri Orpo: mitä Suomen hallitus tekee palestiinalaisten kansanmurhan lopettamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.54 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin Gazan tilanne on huolestuttava, se on järkyttävä tällä hetkellä. Ja se, mitä Suomi vaatii tällä hetkellä, on ensinnäkin, että on kiireesti palattava tulitaukoon. Nämä Israelin suunnitellut laajentaa sotatoimia, palauttaa sotatoimet Gazaan pitää pysäyttää, humanitäärinen apu on saatava täysin avoimesti perille, ja kolmanneksi kaikki panttivangit on vapautettava. On aivan selvää, että Suomi toimii, hallitus toimii, kaikilla niillä rintamilla, missä me voimme: suoraan kahdenvälisesti EU:n kautta, ja YK:n kautta pyrimme vaikuttamaan näiden ta-voitteiden mukaisesti.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Ja toistetaan sekin, että Suomi on pitkään kannattanut kahden valtion mallia. Pyritään toimimaan sen eteen, että se päivä joskus nähdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tähän samaan aiheeseen liittyen edustaja Kontula, olkaa hyvä.

16.55 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ongelmahan on nimenomaan siinä, että Suomi ei toimi. Israel on kieltänyt kaiken humanitaarisen avun Gazaan. Käytännössä kyse on ihmisten nälkännyttämisestä nälkään. Myös sotatoimet ovat jälleen kiihtyneet. Kansainvälisen tuomioistuimen päätös asettaa Israelin lisäksi myös muille YK:n joukkotuhontaa koskevan yleissopimuksen osapuolille, siis myös Suomelle, velvollisuuden estää kansanmurhaa. Tästä huolimatta Suomen linjana on ollut päättäväinen passiivisuus. Suomi jatkaa asekauppaa Israelin kanssa eikä ole tunnustanut Palestiinan valtiota. Suomi ei ole vaatinut pakotteita Israelin hallinnon edustajille tai edistänyt kauppapoliittisia keinoja EU:ssa. Kysynkin teiltä, pääministeri Orpo: miksi Suomi vaikenee nälkään, hypotermiaan ja lääketarpeiden puutteeseen tapetuista Gazan lapsista, puhumattakaan heistä, jotka on suunnitelmallisesti ammuttu, pommitettu tai poltettu elävältä teltoihinsa? [Ben Zyskowiec: Eihän Suomi vaikenne!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.56 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei Suomi eikä Suomen hallitus ole vaiennut näistä asioista. Me emme ole toimettomana. Me toimimme kaikilla niillä rintamilla, mitkä totesin, kahdenvälisesti suoraan alueen valtioiden kanssa EU:n puitteissa, joka on meidän kaikkein keskeisin viiteryhmämme, ja YK:n puitteissa, ja yksiselitteisesti on toimittu näiden periaatteiden mukaisesti, jotka sanoin. Sotatoimet on lopetettava, humanitäärinen apu on saatava perille, ja kaikki panttivangit on vapautettava. Tälläkin hetkellä ulkoministerimme on maailmalla, ja hän tekee joka päivä — niin kuin me muutkin, mutta erityisesti hän tekee joka päivä — töitä sen eteen, että ratkaisuja löydetään, samoin koko ulkopoliittinen johto tasavallan presidentin vedolla. Me olemme osallistuneet merkittävällä tavalla humanitääriseen apuun, ja sitä me jatkamme. Kaikki tehdään, mihin me pystymme.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys passien voimassaoloajan pidentämisestä (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 76/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.57 Päivi Räsänen kd: Kiitos, herra puhemies! Hallitus teki puoliväliriihessä erinomaisen päätöksen passien voimassaoloajan pidentämisestä kymmeneen vuoteen. Vuonna 2006

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

siirryttäessä biometrisiin passeihin tuo voimassaoloaika lyheni viiteen vuoteen, ja silloin perusteluna oli se, että valmistajat eivät voineet taata pidempää aikaa toimintavarmuudelle. Mutta tekniikka on parantunut, ja useimmissa Euroopan maissa on jo voimassa passien pidempi aika, se kymmenen vuotta, mikä meilläkin oli aiemmin. Vuosi sitten kirjallisessa kysymyksessä juuri näillä perusteilla esitin passien voimassaoloajan pidentämistä. Lisäksi tämä helpottaa poliisin lupapalveluiden työtaakkaa, jonne on ollut välillä hyvinkin pitkät jonot, ja alentaa kansalaisille koituvia kustannuksia. Kysynkin: millä aikataululla tämä laki nyt saatetaan voimaan, ja pidennetäänkö samalla myös henkilökorttien voimassaoloaika kymmeneen vuoteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.58 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia erinomaisesta kysymyksestä. On totta, että hallitus kehysriihessään päätyi kirjauttamaan sen, että pidennämme passeja enintään sinne kymmeneen vuoteen, mikä itse asiassa on varmasti aika monelle kansalaisellekin mieleen, toki huomioiden nämä turvallisuuskysymykset — aivan niin kuin aiemminkin oli — niin että kaikki eivät välttämättä saa sitä pidempää passia, mutta tätä katsotaan sitten valmistelun yhteydessä. Tämä työ on jo käynnistynyt sisäministeriössä, ja pyrimme tietenkin mahdollisimman nopeaan lainsäädännön muutokseen. On tietysti selvää, että tässä täytyy hiukan kasata vielä selvityksiä, ennen kuin päästään eteenpäin, mutta ei ole mitään tarvetta aikailla tämän asian kanssa.

Ja ehkä, arvoisa puhemies, tässä yhteydessä totean myös sen, kun tätäkin lähetystä kuuntelee ehkä useampi ihminen, että ei kannata jättää passin hakemista siihen, kunnes laki muuttuu, vaan jos passia tarvitsee, niin se kannattaa nyt hakea.

Teemme työtä mahdollisimman nopeasti.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Ilmoituksia

3.1. Vaalien toimittaminen

Valtioneuvoston jäseneksi nimitetyn Matias Marttisen tilalle on valittava varajäsen ulkoasiainvaliokuntaan. Valiokunnan täydennysvaali toimitetaan perjantaina 9.5.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 9.5.2025 kello 10.

4. Keskustelualoite liikkumattomuuden torjumisesta ja liikunnan edistämisestä Suomessa

Keskustelualoite KA 18/2024 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 4. asiana on ajankohtaiskeskustelu liikkumattomuuden torjumisesta ja liikunnan edistämisestä Suomessa. Ajankohtaiskeskustelun

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja edustaja Saku Nikkanen. Tämän jälkeen puhemies myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun osallistuu liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 Saku Nikkanen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää puhemiesneuvostoa tämän ajankohtaiskeskustelun mahdollistamisesta.

Liikkumattomuuden torjunta ja liikunnan lisääminen yhteiskunnassamme ovat sekä kansanterveydellisesti että kansantaloudellisesti yksi tulevaisuuden merkittävimmistä haasteistamme. Kuten tiedämme, hyvällä fyysisellä kunnolla on kiistaton yhteys mielen hyvinvointiin, tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja sydän- ja verisuonitautien ennaltaehkäisyyn sekä painonhallintaan. Listaa liikunnan myönteisistä vaikutuksista voisi jatkaa loputtomiin. Jos liikunnan myönteiset vaikutukset voisi tiivistää lääkekapseliksi, olisi se yksinkertainen ja ylivertainen ihmelääke. Liikkumattomuus aiheuttaa yli neljän miljardin euron kustannukset. Tämä arvio on kuitenkin varovainen, ja todelliset kustannukset saattavat olla huomattavasti suuremmat.

Meidän on tunnistettava yhteinen vastuumme liikkumattomuudesta ja se, kuinka paljon ympäröivä yhteiskunta on muuttunut ja passivoinut ihmisiä. Emme voi sivuuttaa vastuutamme. Juhlapuheiden korulauseista on siirryttävä toimiin. Verovarojen käyttöä liikkumattomuuden torjumiseksi ja liikunnan edistämiseksi olisi perusteltua kasvattaa merkittävästi. Nykyisin panostukset ovat meillä verrattain pienet. Tämä on erityisen ongelmallista, koska olemme hyvinvointiyhteiskuntana sitoutuneet hoitamaan ihmiset sotepalveluissa, jotka ovat huomattavasti kalliimpia kuin ennaltaehkäisy.

Sen sijaan, että panostaisimme riittävästi, jätämme suuren osan työstä vapaaehtoisten vastuulle. Tässä yhteydessä haluan kiittää kaikkia niitä, jotka tekevät arvokasta valmennus- ja ohjaustyötä suomalaisten liikuttamiseksi päivittäin. Työnne on korvaamatonta, ja sitä ei voi — tai itse asiassa voi — rahassa mitata. Me emme voi seuratoiminnassakaan nojata yksin vapaaehtoisuuteen, sillä laadukas seuratoiminta ja sen kehittäminen vaativat myös euroja. Oleellinen tuki seuratyölle on myös se, että varmistamme olosuhteiden olevan harrastamiselle kunnossa koko Suomessa.

Arvoisa puhemies! Kunnat ovat avainasemassa liikunnan edistämisessä. Koululiikunnan lisääminen olisi yksinkertainen tapa lisätä lasten ja nuorten liikkumista. Välituntien ja koulupäivien yhteyteen sijoitettujen harrastusten avulla on lisätty ja voidaan edelleen lisätä lasten ja nuorten aktiivisuutta. Myös enemmistö liikuntapaikoista on kuntien hallinnassa. Liikuntapaikkarakentamiseen tulisi pikemminkin kannustaa kuntia kuin leikata rahoituksesta.

Liikunnallinen elämäntapa opitaan lapsuudessa. Siksi kodit, koulut ja urheiluseurat ovat keskeisessä roolissa sen edistämisessä. Vanhempien vastuuta ja esimerkkiä ei voi liikaa korostaa, mutta tässäkään ei pelkkä syyllistäminen auta. Perheiden liikuntaneuvonnassa voisivat neuvolat, päiväkodit ja koulutkin ottaa enemmän roolia.

Lisäksi tiedämme, että harrastusten kustannukset ovat paikoin nousseet kohtuuttomiksi. On tärkeää varmistaa, että jokaisella lapsella on mahdollisuus löytää liikuntaharrastus.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Liikuntayritysten ja -yrittäjien panos on huomattava, ja ala on voimakkaasti kasvava. Meidän tulisi pohtia enemmän yhteistyömalleja, joissa liikunta-alan yritykset voisivat olla mukana. Hyvä alku olisi esimerkiksi nostaa työntekijän verottoman liikunta- ja kulttuurisetelin enimmäismäärä vaikka 600 euroon. Lisäksi tämän edun käyttömahdollisuus tulisi laajentaa toiminimiyrittäjiin. Yksi vaihtoehto voisivat olla myös erilaiset verojen kautta käytettävät keinot. Tässä toimisi erinomaisesti motto ”verota vähemmän sitä, mitä haluat enemmän”.

Nuorten miesten kutsunnoista on tulossa liikuntaan liittyviä interventioita, hyvä niin. Vastaavia hankkeita on ollut toki aiemminkin. Kutsuntojen laajentaminen nuoriin naisiin olisi tervetullut kehitys, jonka avulla liikuntaankin voisi tarjota tukea laajemmin.

Passiivisuus on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä. Työkyvyn ylläpitoon on jo moni työnantaja herännyt, ja yhteiskunnankin tulisi tukea tätä entistä vahvemmin. Ikääntyessä toimintakyvyn säilyttäminen ja sosiaalinen kanssakäyminen korostuvat. Siksi kuntia ja hyvinvointialueita tulee kannustaa liikunnalliseen elämäntapaan esimerkiksi HYTE-kertoimen ja sen riittävän rahoituksen avulla.

Liikunnan edistämiseksi ja liikkumattomuuden torjunnassa on tehty ja tehdään paljon hyviä yksittäisiä asioita. Edelleen kuitenkin johtajuus puuttuu, ja siksi liikkumattomuuden torjunnalle tulisi tarjota riittävät muskelit. Nämä muskelit löytyisivät esimerkiksi siitä, että johtaminen tapahtuisi valtioneuvoston kansliasta.

Arvoisa puhemies! Liikkumattomuuden torjunnan ja liikunnan lisäämisen tulee olla meidän kaikkien asialistalla. Samalla tavoin kuin olemme yksimielisiä kansallisesta turvallisuudesta, meidän tulisi olla yksimielisiä liikunnan merkityksestä ja siihen tehtävien panostusten tärkeydestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan, että edustajat voivat pyytää vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.07 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustajalle hyvästä keskustelualoitteesta. Todellakin tällä on merkittävät taloudelliset vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan — siis liikkumattomuudella —, miljardiluokan vaikutukset, ja sen takia on erittäin tärkeää, että saisimme kansan liikkeelle. Sillä on myös vaikutusta siihen, miten ihmiset arkensa kokevat ja voivat, ja sitä kautta myös terveysvaikutuksia.

Ministerille täytyy kertoa tarina. Tässä minulla oli eilen vierasryhmä Tampereelta. Koululaisia, kouluryhmä, tutustui eduskuntaan, ja sen jälkeen he tutustuivat Tahto-urheilumuseoon. Ja voi sitä liikunnan riemua, mikä heillä oli. He saivat siellä liikkua niillä välineillä, mitä sinne oli rakennettu. Aivan upeata: ketään ei tarvinnut käskää liikkumaan, se tapahtui aivan luonnollisesti.

Kysymykseni ja kannukseni meille kaikille kuntapäätäjille, ministereille on se, miten liikuntapaikkoja kouluihin ja lähiliikuntapaikkoja saataisiin lisää. Mitä toimia hallitus on tehnyt tässä Suomi liikkeelle -ohjelmassa liikunnallisen elintavan, elämisen tavan lisäämiseksi tällä kaudella [Puhemies koputtaa] ja mitä on vielä suunnitteilla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

17.08 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ennaltaehkäisevä työ liikunnan avulla säästää pitkällä aikavälillä terveydenhuollon menoja. Se on myös aina kannattavampaa niin inhimillisesti kuin taloudellisesti.

Puhemies! Suomi maksaa liikkumattomuudesta yli 4,7 miljardia euroa vuodessa. Ennusteet ovat synkkiä. Vuonna 2040 vain kaksi prosenttia 50-vuotiaista on hyväkuntoisia. Tämä on uhka koko hyvinvointiyhteiskunnallemme. Ilman työkykyisiä ihmisiä ei ole myöskään yhteiskuntaa, joka kantaa.

Puhemies! Liikkumattomuus on todellinen ongelma, johon on syytä herätä laajemminkin yhteiskunnassa. Lainsäätäjinä emme kuitenkaan pysty päättämään ihmisten ruokatottumuksista tai siitä, valitseeko hissin sijaan portaat. Lämpimästi kuitenkin kannustan liikkumaan. Siitä kiittävät fyysinen kunto sekä sen lisäksi myös mieli.

Puhemies! Lasten liikkumattomuudesta pitää olla erityisen huolissaan. Hallituksen kännykkäkieltolain mahdollistama välituntien kännykkäkielto tulee saada koko Suomessa käyttöön, koska kännykät ovat vieneet välitunneilta leikit, sosiaaliset kohtaamiset ja liikkunnat. Myös harrastamisen Suomen malliin pistetyt lisäeurot ajavat tätä asiaa oikeaan suuntaan. [Puhemies koputtaa] Tähän tarvitaan kaikkia puolueita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

17.09 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väestöni liian vähäinen liikkuminen on yksi yhteiskuntamme keskeisistä haasteista. Lapsista ja nuorista vain noin kolmannes, aikuisista neljännes ja ikäihmisistä harvempi kuin joka viides liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. On kyseessä tosiaan miljardiluokan kysymys yhteiskunnallemme.

Liikunnan ja liikkumisen terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä ylipäätään julkisen taloudenkin kestävyyskannalta. Liikuntahan olisi edullinen terveyden ja toimintakyvyn edistämisen keino, jota ei ole riittävästi vielä hyödynnetty. Tarvitaan riittävästi matalan kynnyksen liikuntapalveluita, arkiliikunnan mahdollisuuksia, jokaiselle lapselle ja nuorelle oikeus yhteen maksuttomaan harrastukseen sekä tukea järjestöille ja seurojen toimintaedellytyksille. Urheilu ja liikunta tarjoavat ja tuottavat elämyksiä ja lisäävät yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, kuten tämä keltamusta kevät on osoittanut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

17.11 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! UKK-instituutti on todella arvioinut, että liikkumattomuuden kokonaiskustannukset Suomessa vuositasolla ovat jopa 4,7 miljardia euroa. Puhutaan siis terveyden ja toimintakyvyn lisäksi myös kansantaloudellisesti isosta ongelmasta, joka vaikuttaa jopa meidän puolustuskykyymme. On myös tärkeää muistaa, että liikunta on sijoitus, ei kuluerä, ja olen hieman huolissani siitä, että tällä hallituskaudella liikuntapaikkarakentamisen määrärahat romahtavat jopa puoleen entisestä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että meillä on koko elämänkulun kattava liikunnan polku. Ehdotan myös, että liikuntatunteja harkitaan lisättäväksi kouluun. Ne ovat myös suosittuja oppilaiden keskuudessa. Lisäksi tämä Liikkuvat-ohjelmakokonaisuus ja Harrastamisen Suomen malli ovat hyviä toimenpiteitä, ja myös liikunnan lisääminen kutsuntoihin jatkossa on ehdottomasti kannatettavaa. Keskeistä on, että näitä toimenpiteitä tehdään yh-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

dessä kuntien, alueellisten järjestöjen, liikunnan aluejärjestöjen ja paikallisten seurojen kanssa.

Arvoisa puhemies! Meidän pitää tunnistaa, [Puhemies koputtaa] että liikkumattomuus on kansallisena hätätilana nähtävä asia, ja satsata siihen pitkällä tähtäimellä yli hallituskausien.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.12 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan yläkouluikäisistä vajaa kolmannes tytöistä ja vajaa neljännes pojista liikkuu vapaa-ajallaan korkeintaan tunnin viikossa, kun suositus olisi tunti päivässä. Vähän liikkuvien lasten ja nuorten päivittäisestä reippaasta liikunnasta jopa 42 prosenttia kertyy koulupäivän aikana. Moni lapsi koulussa haluaisi pelata futista välkällä tai jääkiekkoa tai korista, mutta sinne koulun kentälle tai saliin ei saa mennä, valvojia ei riitä sinne. Toisaalta moni haluaisi myös pyöräillä kouluun, mutta monessa kunnassa tämä taas on pieniltä lapsilta kielletty.

Liikkuminen ja liikunta voivat tukea ja vahvistaa myös mielenterveyttä. Liikkuminen edistää yhteisöllisyyttä, ja sillä on havaittu positiivisia vaikutuksia oppimiseen. Liikunnan lisäämisestä hyötyisivät yhtä lailla kaiken ikäiset lapset ja nuoret lähtötasosta riippumatta. Mahdollisuuksia pitäisi olla arjessa, höntsäjoukkueissa, ei vain kilpatasolla.

Hallitus, [Puhemies koputtaa] turvaatko te rahoituksen Liikkuva koulu -ohjelman jatkoon, jotta välituntiliikuntaa voidaan lisätä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

17.13 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä hallituksen liikuntaleikkaukset heikentävät mahdollisuuksia huolehtia kansalaisten liikunnallisen elämäntavan edistämisestä ja ylläpitämisestä. Vaarana onkin, että liikuntaan kohdistuvat leikkaukset kertaantuvat kunnissa, jos sekä valtio että kunnat vähentävät liikunnan tukemista tulevina vuosina.

Riihimäen uimahalli avattiin kevättalvella pitkän sulun jälkeen, ison perusparannuksen jälkeen, ja tuntui kuin koko kaupunki olisi henkeä pidätellen odottanut hallin remontin valmistumista, ja upea siitä kerta kaikkiaan tulikin. Ja vaikka kunnat vastaavatkin suurelta osin liikuntapaikkarakentamisen kustannuksista, niin valtion tuella on todella suuri merkitys, tai se voi olla jopa ehtona esimerkiksi peruskorjaushankkeen käynnistymiselle, ja näin oli myöskin Riihimäellä.

Suomessa on paljon uimahalleja, jotka ovat peruskorjauksen tarpeessa. Kyse on myöskin liikuntapaikkojen monipuolisuudesta, ajanmukaisuudesta ja turvallisuudesta huolehtimisesta. Monissa kasvukeskuksissa on pulaa liikuntatiloista, kuten erilaisista sisäliikuntatiloista ja siten harjoitusvuoroista monissa lajeissa. Meillä ei taida olla varaa leikata liikunnasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

17.15 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka ledamot Nikkanen för det här initiativet. Vi har en väldigt viktig diskussion just nu

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

här i salen. Det märks att många berörs av det här på alla nivåer, och här har ju kommunerna också en väldigt viktig roll. Den här orörligheten kostar oss miljarder varje år, och att vi rör på oss har förstås väldigt fina och bra effekter dels fysiskt men också psykiskt.

Arvoisa puhemies! Pari huolenaihetta. Tässä on tullut hyviä asioita esille. On sanottu, että istutaan itsemme kuoliaaksi. Mekin varmaan täällä istutaan aika paljonkin, eli meidän pitäisi varmaan lähteä tästä lenkille. Mutta kaksi asiaa:

Elikkä drop out -ilmiö, kun on niin paljon nuoria, jotka lopettavat, kun menee liian vakavaksi, 12—13-vuotiaina. Millä tavalla pystyttäisiin tätä ennalta ehkäisemään?

Ja sitten vielä ikäihmisille, liian vähän liikkuville suunnattu toiminta. Voitaisiinko tehdä Suomen malli myös ikäihmisille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

17.16 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikkumattomuus on erittäin monisyinen asia, ja ei varmaan ole olemassakaan yhtä asiaa, millä voisimme tätä asiaa korjata. Haluan nostaa esiin myös yksinäisyyden lisääntymisen, mikä monesti voi myös lisätä liikkumattomuutta, koska ei ole sitä kaveria, kenen kanssa lähteä liikkeelle.

Eduskunnassa monesti puhutaan ongelmista, mutta ehkä haluaisin itse nostaa esille myös sen toiminnan. Mitä jos me kansanedustajat voisimme toimia esimerkillisesti, nostaa sitä omaa liikkumista, jos semmoista on, toki, myös siellä sosiaalisessa mediassa esille ja näyttää, että mekin pyrimme liikkumaan enemmän ja tekemään sitä arkiliikuntaa?

Voisimme olla esimerkillisiä myös siinä puheessa toinen toisiamme kohtaan. Äsken kun tässä kuuntelin kyselytuntia, niin ehkä se esimerkillisyys ei ole meidän paras valttimme, mutta jos kunnioittaisimme toinen toistamme hieman enemmän siellä kyselytunnilla ja lähtisimme sen jälkeen yhdessä liikkumaan, ja vielä kerrottaisiin siitä muille, niin ehkä tässä voisi olla esimerkillisyyttä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

17.17 Mari Kaunistola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On erittäin arvokasta, että käymme keskustelua siitä, miten voisimme lisätä suomalaisten liikkumista ja ennen kaikkea torjua liikkumattomuutta. Siksi itsekkin tämän keskustelualoitteen olen al-lekirjoittanut.

Kyse ei ole vain urheilusta tai liikunnasta, kyse on ihmisten tottumusten ja tapojen muuttamisesta, terveellisempien elämäntapojen edistämisestä kansallisesti. Muutokset eivät tapahdu itsestään, ne tehdään aktiivisella työllä asioiden eteen.

Tulen itse Porista, joka on Suomen liikkuvin kunta viime vuodelta. Porissa tarjotaan tukea liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen kaikenikäisille. Harrastamisen Porin malli ja maksuton porilaislähtöinen nuorisopassi ovat tärkeitä paloja erityisesti lasten ja nuorten päivittäisen liikkumisen tukemisessa. Muitakin käytänteitä toki paljon löytyy. Onkin tärkeää, että valtio ja kunnat yhdessä tukevat ja etsivät aktiivisesti erilaisia tapoja ja hyviä käytänteitä, joiden kautta suomalaiset voisivat löytää liikkumisen ilon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.18 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Nikkaselle erittäin hyvästä keskustelualoitteesta. Liikunta-aiheesta yleensä puhutaan hyvin harvoin täällä istuntosalissa.

Liikkumattomuuden ongelma on totta yhteiskunnassamme, ja siihen on monta syytä. Sen seuraukset ovat erittäin vahingollisia. Muistan, kun ammattilaisurheilijana olin, että kaikki kauhistelivat isoja lihaksiani ja sitä, kuinka nainen voi nostaa puntteja ja painoja. Tänä päivänä se on ihan tavallista, ja täälläkin monet edustajat käyvät punttisalilla, suomalaiset käyvät nostamassa puntteja, ja se painoharjoittelu on hyvin pidettyä. Me tarvitsemme jokaisen vahvan lihaksemme, kun tulemme korkeaan ikään. Siksi liikunnan riittävä määrä on saatava ihan lapsesta lähtien. Perheet mukaan, kouluihin enemmän liikuntaa, ja koko yhteiskunnan, kaikkien vauvasta vaariin, jokaisen, pitäisi liikkua enemmän.

Nyt minä kysynkin ministeri Bergqvistiltä: personal trainerit joka kuntaan, [Puhemies koputtaa] monta tietysti isompiin kuntiin, ja sitten se, mitä täällä [Puhemies koputtaa] jo aikaisemminkin ehdotettiin: kouluun lisää liikuntaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

17.20 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikunnallisen elämäntavan edistäminen, siinä kaikki lähtee läheltä. Olemme paljon velkaa juuri paikallisille liikunta- ja urheiluseuroille, jotka liikuttavat kaikenikäisiä suomalaisia, olipa tavoitteena sitten oman kunnan ylläpitäminen hyvällä harrastuksella tai kasvaminen kohti urheilu-uraa. Seuratoiminnan järjestäminen ei olisi mahdollista ilman niitä useita vapaaehtoisia, jotka antavat liikunta- ja urheiluseuroissa kallisarvoista aikaansa yhteiseen hyvään. Suomalaisissa liikunta- ja urheiluseuroissa tehdään vuosittain jopa 50 miljoonaa tuntia vapaaehtoistyötä. Suuri kiitos kaikille vapaaehtoisille seuroissa.

Kuntien vastuu ja velvollisuus on tukea paikallisia liikunnan ja urheilun toimijoita. Toivon, että kunnat muistavat tämän tärkeän roolinsa liikunnan edistäjinä myös tulevaisuudessa, kun pohdimme yhdessä kantavia ratkaisuja liikkumattomuuden haasteeseen. Tähän työhön toden totta tarvitaan kaikki toimijat tässä yhteiskunnassa mukaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.21 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Nikkaselle erittäin tärkeästä aloitteesta.

Liikunnan harjoittaminen kannattaa aloittaa pienenä. Perheenisänä olen kokenut sen, että omien lasten kanssa on lähdetty liikkumaan ihan pienestä pitäen. Mäenlasku oli juhlaa ja kesällä kävelyt ja marjassa käynnit, ja ennen kaikkea mentiin metsään polkuja tutkimaan, mitä siellä on, onko siellä muurahaisia tai onko jotain muutakin. Kun lapsesta asti pienelle ihmiselle opetetaan liikunnan riemut, niin liikunta jää hänelle elämäntavaksi. Nyt kun isoisänä olen saanut olla lastenlasteni kanssa, niin olen heidän pesäpallo-ottelujaan kiertänyt ja kannustanut heitä pelaamaan ja juoksemaan ja pelaamaan jalkapalloa ja ajamaan polkupyörällä. Se on hyvin yksinkertainen asia ja kovin edullinen.

Arvoisa puhemies! Täällä on kaksi arvoisaa ministeriä paikalla, niin toivon, että huomioitte kuntien rahoituksessa, että annetaan kunnille semmoista rahaa, jolla voidaan liikunta- paikkoja kohentaa. Esimerkiksi kotikunnassani parhaillaan kunnostetaan uimahallia ja osutettiin keväällä uusi latukone, koska hiihto on saavuttanut erittäin suuren suosion, koska la-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

dut ovat hyvässä kunnossa ja nuorilla ja ennen kaikkea vanhemmilla ihmisillä on helppo mennä, kun rakennetaan sellaisia hiihtolatuja, jotka ovat helppoja, eikä isoja mäkiä ole.

On tärkeätä, että ihminen liikkuu ja nauttii siitä liikkumisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.22 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisille luonto on tärkein liikuntaympäristö. Kaiken muun hyvän lisäksi luonto siis myös liikuttaa meitä. Onkin onnetonta, että hallitus on leikannut ulkoilu- ja retkeilyrakenteista niin kansallispuistoissa kuin retkeilyalueilla, kun nämä rakenteet juuri tekevät luonnossa liikkumisen helpoksi kaikille. Harrastamista hallitus on vaikeuttanut nostamalla liikuntapalvelujen arvonnäkökulmaa, leikkaamalla liikuntapaikkarakentamisesta ja pyöräteistä, ja tämä vaikeuttaa myös kuntien mahdollisuuksia edistää ihmisten liikkumista.

Liikuntaharrastukset ovat tärkeitä, mutta niillä on mahdotonta korvata säännöllistä arki liikuntaa, ja tästä näkökulmasta nostan esiin hallituksen päätöksen poistaa työsuuhdepyörien verovapaaetu, mikä oli kyllä todella typerää ja lyhytnäköistä.

Pidän arvokkaana hallituksen sinänsä tärkeää Suomi liikkeelle -ohjelmaa, mutta se ei riitä, jos samalla leikataan liikunnan edistämisestä toisaalla. Toivon hallitukselta tässä linjasta päätöksentekoa.

Lopuksi haluan kiittää edustaja Nikkasta tästä tärkeästä keskustelualoitteesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.23 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa liikkuminen on polarisoitunutta. Se tarkoittaa, että osa liikkuu todella paljon ja jotkut eivät sitten liiku lainkaan. Nyt näiden hallituksen leikkausten seurauksena on riski, että liikkumisesta tulee myös yhteiskuntaluokan kannalta jakava kysymys. Hallitus on tehnyt toimia, jotka kohdistuvat erityisen voimakkaasti pienituloisiin. Tällaisiksi voidaan laskea esimerkiksi liikuntapaikkarakentamisen määrärahojen leikkaus, seuratukien leikkaus ja myös liikuntapalveluiden arvonnäkökulman korotus kymmenestä prosentista 14 prosenttiin. Suurella todennäköisyydellä nämä leikkaukset tulevat vähentämään suomalaisten liikkumista, ja se tulee maksamaan tälle yhteiskunnalle kansanterveydellisesti, se tulee maksamaan inhimillisesti ja se tulee maksamaan myös euroissa. Olen itse pohtinut tätä, ja kysyisinkin nyt ministeriltä: onko hallitus laskenut näiden liikkumiseen kohdistuvien leikkauksien kerrannaisvaikutukset ja kustannusvaikutukset?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

17.24 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomessa toimii yli 8 000 urheiluseuraa, jotka liikuttavat lapsia, nuoria ja aikuisia, ja usein vielä vapaaehtoisvoimin. Tämä on kansallinen voimavara, jota emme saa unohtaa lainsäädännössämme. Seurojen toimintaedellytykset on turvattava. Tarvitaan ohjaajia, valmentajia, koulutusta ja liikuntapaikkoja.

Yritysten antamat sponsoritulot ovat elintärkeitä, jotta harrastamisen kustannukset pysyvät kohtuullisina. Kiitos myös kaikille yrityksille, jotka tukevat urheiluseuroja. Yhtenä esimerkkinä Lohtajan Veikot, jossa yhteisö, yritykset ja seura tekevät tätä yhteistyötä yh-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

dessä. Tällainen toimintamalli ansaitsee tukea myös kansallisesti. Yrityksille voitaisiin tarjota verokannustin urheiluseurojen tukemisessa [Puhemies koputtaa] — pieni muutos, jolla olisi suuri vaikutus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

17.26 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun eilen menin kotiin, niin lapinkoirani tervehti minua omat valjaat suussa ja osoitti, että nyt lähdetään lenkille. Yksi koirani halusi lenkille, mutta kun on kaksi koiraa, niin varmasti on lähdettävä lenkille pari kertaa päivässä. Eläimet laittavat ihmiset liikkumaan.

Arvoisa puhemies! Monet ikääntyneet ovat sisukkaita sissejä ihan loppuun saakka. He haluavat liikkua, mutta kun ikääntynyt kaatuu, niin liikuntakyky voi olla menetetty. Ja on todettu ja tutkittu, että yksi suurimpia pelkoja ikääntyneille on juuri se, että menettää liikuntakyvyn.

Arvoisa ministeri, miten voisimme tukea sitä, että myös iäkkäät pääsisivät liikkumaan? On hienoa, että hallitusohjelmassa on kirjauksia muun muassa kuntoutuksen uudistamisesta ja monikanavarahoituksen säilymisestä. Liikuntakyvyn menetys heikentää myös ikääntyneen osallisuutta, lisää yksinäisyyttä ja lisää sairauksia. Eli miten voisimme tukea sitä, että myös ikääntyneet pääsevät liikkumaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

17.27 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Juuri julkaistettu kansallinen terveysindeksi kertoo, millainen on suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tila jokaisessa maamme kunnassa. Indeksiin kootaan tietoja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kelan, Syöpärekisterin, Eläketurvakeskuksen ja Tilastokeskuksen rekistereiden aineistoista. Tuorein kansallinen terveysindeksi on Pohjois-Savon kannalta huolestuttava, koska Pohjois-Savo on maamme sairain maakunta.

Nyt kun me keskustellaan tässä liikkumattomuuden torjumisesta ja liikunnan edistämisestä, niin koen, että on tärkeää huomioida tulevassa päätöksenteossa esimerkiksi vaikka valtionosuusuudistuksen kautta se, miten alueellisesti, vaikka sinne Pohjois-Savoon, saataisiin enemmän tukea ja rahoitusta siihen, että siellä voitaisiin enemmän harrastaa vaikka liikuntaa, urheilua ja vaikka kulttuuria. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

17.28 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aihe on todella tärkeä, ja liikunnallinen elämäntapahan omaksutaan jo lapsena ja nuorena. Tämä harrastamisen Suomen mallihan, jonka ajatus on tarjota kaikille lapsille maksuton harrastus, usein liikuntaharrastus, on lähtöisin keskustan ohjelmatyöstä, ja on hienoa huomata, että se nauttii nyt näin laajaa poliittista tukea. Toivon, että sen resurssit myös tulevaisuudessa turvataan.

Mitä tulee näihin resursseihin, niin kyllähän on tosiasia, että meillä on Suomessa laajalti todella hyvät mahdollisuudet liikkua, ja oikeastaan melkein kaikille, niin että ei se kyllä siitä jää kiinni. Meillä on myöskin, suurimmissa kaupungeissakin, luontoa todella lähellä, jossa voi liikkua. Eli loppujen lopuksi on kyse siitä liikunnallisesta elämäntavasta, ja vaik-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

ka me tietysti täällä mielellämme tuommekin esille sitä, että kaikki on kiinni siitä, mitä eduskunta päättää, niin suurin kysymys on tietysti se, kuinka kaikki suomalaiset vauvasta vaariin omaksuvat sen liikunnallisen elämäntavan ja ottavat vastuuta itse omasta terveydestään ja siitä, että liikkuvat enemmän. Se on tässä vanhenevassa maassa yhä tärkeämpää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.29 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset hyvästä keskustelualoitteesta. — Liikkumattomuus on erittäin suuri riski moniin sairauksiin — sydän- ja verisuonitaudit, diabetes, ylipaino, ja lisäksi liikkumattomuus vaikuttaa myös aivoterveysteen ja mielenterveyteen erittäin vahvasti. Kysymys kuuluu, miten saisimme jokaisen kansalaisen jokaiseen päivään lisää liikettä ja lisää liikkumista.

Varhaiskasvatuksessa liikutaan riittävästi. Kouluihin halutaan jokaisen koulupäivän yhteyteen, tuntien yhteyteen, välitunneille ja koulupäivän jälkeen enemmän liikuntaa, ja tämän toivoisi toteutuvan ei vain alaluokilla, vaan myös yläluokilla, toisella asteella, ammatillisessa koulutuksessa ja yliopistoissa. Miten saisimme koulupäivien ja opiskelupäivien lukujärjestysten yhteyteen myös liikuntaa ja liikettä enemmän? Entä sitten työikäiset? Lakisääteiset kahvitauot ja ruokatauot ollaan saatu työntekijöille. Saisimmeko jotenkin aktivoitua liikkumista enemmän myös jokaisen työpäivän yhteyteen? Ja entä ikäihmiset? Enemmän liikuntaa ja toimintakyvyn parantamista. [Puhemies koputtaa] Meillä on todella tekemistä siinä, miten jokainen kansalainen saataisiin enemmän liikkumaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

17.30 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä on erinomainen. Liikunta juurtuu elämäntavaksi jo lapsuudessa, ja siksi on todellakin tärkeää panostaa liikkumiseen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Tärkeää on kuitenkin muistaa myös se, että urheiluseurat liikuttavat isoa joukkoa meidän lapsista ja nuorista. Ne tavoittavat yli puolet meidän nuorista. Kunnilla on mahdollisuus tukea liikunnallista elämäntapaa tarjoamalla seuroille veloituksetta käyttöön näitä liikuntatiloja, mutta valitettavasti joissakin kunnissa tämä kehityssuunta on ollut täysin toisenlainen. Kysyisinkin ministeriltä: miten voimme edistää kunnissa olevien matalan kynnyksen liikuntatilojen tarjoamista harrasteseurojen käyttöön veloituksetta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.31 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikkumattomuuden hinta suomalaisille, yhteiskunnalle on massiivinen, noin neljä miljardia euroa vuosittain. Nykyhallitus kuitenkin panostaa liikkumiseen muun muassa harrastamisen Suomen mallilla, Suomi liikkeelle -ohjelmalla ja liikunnallisen elämäntavan lisäämisellä perusopetukseen. Fakta on se, että julkisia toimia voidaan tehdä tiettyyn pisteeseen asti. Me voimme ja rakennammekin erinäisiä liikkumiseen kannustavia tiloja sekä ympäristöjä, mutta on täysin toinen asia, käyttävätkö kansalaiset näitä puitteita liikkumiseen. Jatkuvalla rahoituksen lisäämisellä liikkumattomuuden ongelmaa ei mielestäni ratkaista. Tietysti terveyttä edis-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

tävät verot voisivat hieman liikuttaa puntaria suuntaan tai toiseen, mutta suuressa kuvassa ratkaisujen on löydyttävä ihmisestä itsestään.

Arvoisa puhemies! Suomalaisia tulee kannustaa liikkumaan vaikkapa lääkärin reseptillä, mutta loppupeleissä päätös pitää huolta omasta terveydestä ja hyvinvoinnista lähtee jokaisesta itsestään, vanhemman tuesta lapselleen, ikäihmisen toimintakyvyn huolehtimisesta, urheiluseuroista. Haluan erityisesti korostaa myös tämän salin asennetta ja esimerkin näyttämistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.32 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin suuret kiitokset edustaja Nikkaselle hyvästä keskustelualoitteesta. Hyvinvointi koostuu monesta eri osatekijästä, ja aktiivisella elämäntavalla on iso merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille, se on ihan selvä.

Pelasin itse jääkiekkoa Rauman Lukon junioreissa, ja olen aikuisiällä itse asiassa usein miettinyt sitä, että isoin oppi ei ollutkaan se luistelemaan oppiminen, vaan se, millä tavalla tämmöistä kokonaisvaltaista hyvinvointia voidaan ylläpitää koko elämänkaaren ajan. Koen, että tämä on ollut se isoin oppi siitä. Lisäksi joukkueessa urheileminen opetti sen, miten toimitaan toisten ihmisten kanssa, miten kunnioitetaan toisia ihmisiä — vähän sama, mihin edustaja Poutalakin tässä viittasi jo aiemmassa puheenvuorossaan. Tämä on se oppi, minkä itse joukkueurheilusta olen saanut. Aina ei kuitenkaan tarvitse harrastaa jonkun tietyn valmennusryhmän kanssa, vaan kaikki liikkuminen on tärkeää, ja haluan tässä korostaa nimenomaan sitä, että kaikki liikkuminen on sille ihmiselle itselleen tärkeää.

Ja vielä kiitos näille kaikille vapaaehtoisille, keitä tässä maassa on, jotka talkootyönä mahdollistavat sen, että mahdollisimman moni nuori ja lapsi pääsee liikkumaan, [Puhemies koputtaa] ja mahdollistavat tällä tavalla terveellistä elämäntapaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.34 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme äärimmäisen tärkeän aiheen äärellä, ja sen me varmasti kaikki tässä salissa kyllä allekirjoitamme. On tärkeää, että hallitus on panostanut liikuntaan esimerkiksi harrastamisen Suomen mallin kautta.

Valtiolla ja kunnilla on äärimmäisen tärkeä rooli, kun puhutaan ihmisten liikkumisen mahdollistamisesta, mutta me emme saa keskustelussa kuitenkaan viedä aikuisina sitä suuntaa siihen, että se olisi puhtaasti sieltä kiinni, että se olisi rahoituksesta kiinni. Niin kuin täällä on nostettu jo esiin, niin Suomessa liikkumismahdollisuudet ovat verrattain hyvät, pihapelit, luonnossa liikkuminen, lenkille lähteminen. Nämä ovat kaikki niitä viestejä, mitä meidän aikuisten pitäisi meidän lapsille ja nuorille antaa — ja ylipäänsä siinä aikuisten asenteessa, mihin kuuluu ”kuskaa, kokkaa ja kannusta”, se ”kannusta” tarkoittaa siellä urheilusuorituksessa onnistumisessa kannustamista mutta myös kannustamista sinne urheiluun ja liikuntaan osallistumiseen.

Loppuun nostan vielä nämä vapaaehtoiset, ja toivoisin, että koska ilman vapaaehtoisia tässä maassa ei liikuta ollenkaan missään seuroissa, onko mahdollisuuksia, [Puhemies koputtaa] millä tätä vapaaehtoistoimintaa voidaan kannustaa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.35 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille. Tämä on erittäin tärkeä aihe. Me tiedetään, että Suomessa liikkumattomuus on kasvanut. Se on vakava, laajalti tunnustettu ongelma. Mutta olemmeko me jotenkin unohtaneet aivan perusasioita? Päivittäisen hyötyliikunnan edut ovat kiistattomat. Käveleminen, pyöräileminen, portaiden valitseminen ja päivittäiset valinnat ovat ne, jotka ratkaisevat.

Vierastan ajatusta siitä, että asia jätetään politiikkatoimien varaan tai se olisi jotenkin yhteiskunnan ratkaistava. Yksilöillä on myös oltava vastuu omasta terveydestään ja valinnoistaan. Lapsi liikkuu ihan luonnostaan, myös välitunneilla, kun siihen on mahdollisuus. Me aikuiset pilaamme luonnollisen liikkumisen ilon, kuljetamme lapsia harrastuksiin ja kouluun ja kuvittelemme, että vain ohjatulla liikunnalla on merkitystä. Vain oikeanlainen elämäntapa tuo pitkäaikaisia ja kestäviä tuloksia, eli se, että ne päivittäiset valinnat ovat kunnossa. Istumatyö ja tämä vähäinen aktiivisuus [Puhemies koputtaa] näkyvät meidän terveydenhuollon kustannuksissa.

Arvoisa ministeri, miten me [Puhemies koputtaa] voisimme kannustaa paremminkin tällaisiin terveisiin ja kestäviin elämäntapoihin tämän rahan jakamisen sijaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

17.36 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Itse ajattelen niin, että tämä on asia, josta meillä on varmaankin niin koko salin, hallituksen kuin oppositionkin kannalta yhteinen selvä näkemys siitä, kuinka tärkeää se on, ja haluankin kiittää edustaja Nikkasta tämän keskustelualoitteen tekemisestä.

Käyn hieman lävitse koulun aikana tapahtuvia asioita nimenomaan niin, että alakoulussa olisi erittäin toivottavaa, että se liikunnan harrastaminen olisi mahdollista heti koulun jälkeen eikä vasta illalla, jotta säästyttyisiin tältä kuljetusrumbalta. Se nimenomaan mahdollistaisi enemmän myös pitkämatkalaisille sitä, että alakoulussa sitä liikuntaa pystyisi enemmän harrastamaan. Ajattelen niin, että yläasteella se nimenomaan eriytyy — ne, jotka liikkuvat paljon, liikkuvat todella paljon, ja sitten ovat ne, joilla se liikunta jää — ja siinä kohdassa meidän pitäisi pystyä koulussa jotakin tekemään enemmän, että saisimme kaikki mukaan erilaisiin liikunta-asioihin. Tässä puhuttiin myös näistä kutsunnoista, ja nimenomaan kaikkein pahin tiputus tulee siellä [Puhemies koputtaa] toisen asteen aikana. Mitä me voisimme tehdä enemmän nimenomaan näitten koulujen kautta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.38 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Olen varma, että olemme eduskunnassa tässä salissa täysin yksimielisiä liikunnan lisäämisestä. Me tiedetään kaikki, että liikunta on lääke erittäin, erittäin moneen vaivaan, mutta Suomen kansa on nyt huonommassa kunnossa kuin koskaan aikaisemmin sotien jälkeen, eli olemme äärimmäisen vakavan asian äärellä. Tässä eivät enää sanat riitä. Meidän vanhempien tärkeänä tehtävänä on näyttää erinomaista esimerkkiä lapsillemme ja lastenlapsillemme terveistä elämäntavoista ja liikunnasta. Kolme K:ta — veli löysi sieltä myös yhden

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

toisenkin — kannustaa, kuljettaa ja kustantaa, se on meidän isien ja pappojen tehtävä ja mummujen ja äitien myös.

Kyse ei ole urheilusta vaan koko liikunnallisesta elämäntavasta, ja liikkumattomuus näkyy arjessa, työkyvyssä, terveydessä, turvallisuudessa ja jopa taloudessa. Se maksaa Suomelle jopa viisi miljardia vuodessa, ja tälle rahalle varmasti olisi parempaakin käyttöä. Vai mitä, arvoisa ministeri?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

17.39 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! On todella tärkeää todellakin, että me täällä eduskunnassa käymme tästä asiasta aitoa ja rehellistä keskustelua, ja siitä erityiskiitos edustaja Nikkaselle.

Me tarvitsemme ratkaisuja, jotka kannustavat liikkumaan, mutta emme voi mielestäni sysätä kaikkea vastuuta yhteiskunnalle. On myös uskallettava sanoa ääneen, että vastuu omasta hyvinvoinnista ja liikkumisesta alkaa lopulta meistä jokaisesta itsestä. Yleisen suosituksen mukaan aikuisen ihmisen pitäisi liikkua noin 7 000—10 000 askelta päivässä. Voisin vaikka esittää kysymyksen tähän kaikille arvoisille työkavereille: milloin sinä olet viimeksi liikkunut, ja näytäkö sinä tällä hetkellä esimerkkiä suomalaisille? [Sinuhe Wallinheimo: Näytän!] Otetaan mekin jokainen se oma vastuu liikunnasta. Voimme muuttaa yhdessä yhteiskuntaa terveellisemmäksi ja liikunnallisemmaksi, ja se muutos alkaa usein yhdestä ihmisestä, joka ottaa sen ensimmäisen askeleen. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ymmärsinkö oikein, että ministeri Bergqvistin on poistuttava viiden minuutin kuluttua? [Sandra Bergqvist: Ei, voin jäädä!] — Selvä. Sitten jatkamme vielä keskustelua. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.40 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lundénin puheenvuoro kirvoitti katsomaan, että mikäs se tämän päivän askelten määrä oli — ja 6 571, eli vielä täytyy petrata tänä päivänä. Eiköhän se 10 000 tule täyteen.

Haluan kiittää tässä edustaja Nikkasta erinomaisesta keskustelualoitteesta. Kaikki kollegat ovat käyttäneet niin hyviä puheenvuoroja, että ei minulle jäisi muuta kuin toistaminen tässä, ja siinä mielessä muutin tätä puheenvuoron sävyä niin, että alankin kehua teidän käyttämiänne puheenvuoroja.

Edustajat Elomaa ja Juvonen, nostitte täällä esille ikääntyneet. Se oli aivan loistava asia. Sitten olin erityisen iloinen siitä — kun itse olen Porin kaupungin entinen kansanterveys-työn ylilääkäri — että edustaja Kaunistola nosti täällä Porin kaupungin saavutukset, koska kunnathan tässä ovat aivan avainasemassa.

Kyllä tämä on kansanterveyden kannalta äärettömän merkittävä asia. Mutta sitten kun mennään siihen, onko tämä yksilön vastuulla vai yhteiskunnan vastuulla, niin kyllä minä en ole sitä mieltä, että tämä kokonaan voisi olla yksilön vastuulla, koska me tiedämme, että yhteiskunta luo edellytykset. [Puhemies koputtaa] Tässä mielessä edustaja Koskelalla oli aivan erinomainen puheenvuoro siitä, että valitettavasti sosiaaliryhmittäiset erot ovat suuret [Puhemies koputtaa] ja yhteiskunnan eriarvoisuus näkyy myös liikkumisessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

17.41 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Nikkaselle kiitos tästä keskustelunavauksesta.

Itse tietenkin liikuntatieteiden maisterina olen pitkään pohtinut, miten saataisiin varsinakin lapset ja nuoret enemmän liikkumaan. Yksi ehdotus itse asiassa voisi olla se, että me jollain lailla pystyisimme seuratyössä tulemaan taas enemmän sinne yleisseuratasolle, koska nyt kaikki seurat ovat ammattimaistuneet, ja mitä enemmän siellä on ammattilaisia töissä, harrastuksen kustannus nousee.

Toinen ehdotus on se, kun itse asiassa yhtenäiskouluissa 7.—9.-luokkalaiset liikkuvat enemmän kuin taas sitten ala-asteet ja yläasteet erikseen, niin voisimmekin kehittää semmoista järjestelmää, jossa tulisi enemmän yhtenäiskouluja.

Ja kolmas itse asiassa on se, miten liikuntapaikkarakentamisessa moduulirakentamista ei olla mietitty ollenkaan. Jos vaikka Kiuruvesi haluaa salibandyareenan, sen ei tarvitse olla sinne kiinteä rakennus, maksaa miljoonia, vaan sitä voitaisiin aina moduulisti vuokrata, vaikka joka vuosi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.42 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka liikumattomuus on vakava ongelma, meillä on myös vahvuuksia, joiden varaan voimme rakentaa ratkaisuja. Suomi tunnetaan liikunnan ja urheilun maana, ja tämä antaa meille hyvät lähtökohdat edistää terveellisempiä elämäntapoja. Erityisesti lasten ja nuorten liikunnan edistämisessä avainasemassa ovat vanhemmat ja koulu. Myös urheiluseurat ja järjestöt tekevät arvokasta työtä.

Kuitenkaan pelkkä ohjattu liikunta ei riitä. Myös vapaamuotoinen liikkuminen, kuten ulkoleikit ja kavereiden kanssa pelaaminen, ovat tärkeitä. Ne tukevat liikunnan iloa ja ehkäisevät ruutuaikaan uppoamista. Lapsena opittu liikuntaharrastus on tärkeä kannustin myös aikuisiän liikkumiseen. Liikunta ei ole vain fyysisen kunnon ylläpitämistä, se parantaa myös mielenterveyttä, vähentää stressiä ja tuo yhteen ihmisiä. Tärkeintä on liikkua omaksi iloksi, ei suorittamisen pakosta.

Hallitus on huomionut tilanteen ja käynnistänyt valtioneuvoston Suomi liikkeelle -ohjelman. Se ulottuu perusopetuksesta Puolustusvoimien kutsuntoihin. Arkiliikunnan lisääminen on jo iso askel parempaan. Nyt meidän tehtävämme on varmistaa, [Puhemies koputtaa] että nämä toimet näkyvät myös käytännössä. Ja ministeriltä kysyisin: onko tulevaisuudessa mahdollista [Puhemies koputtaa] lisätä ulkovälituntiliikuntaa myös yläasteikäisille, Liikkuva koulu -malli...

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

17.44 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Urheiluseurat kantavat suurimman osuuden liikunnallisesta elämäntavasta ja harrastamisesta. Noin puoli-toista miljoonaa suomalaista on urheiluseuroissa, suuri osa nuoria. Kyllä se liikunnallinen kasvatus lähtee aika pitkälti sieltä kotoa.

Kunnat ovat hyvin eriarvoisessa asemassa. Kun itselläni on liikuntataustaa, niin aika paljon seuraan, minkälaisia malleja kunnissa on, ja kaikilla kunnilla ei ole mahdollisuutta seuroja avustaa eikä ohjaajapalkkioita eikä seniorikortteja ja muita antaa. Nyt tietysti vähän pelottaa, kun nämä valtionosuusleikkaukset ja suunnitellut OKM:n leikkaukset tulevat

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

sinne liikunnan puolelle, 10 miljoonaa. Nämä kaikki kyllä kapsahtavat... Yleensä kunnissa koulutus ja varhaiskasvatus pidetään irti leikkauksista, ja kyllä se on vain se liikunta ja kulttuuri, mihin se potti yleensä tulee. Kun se liikunnan rahoitus on 0,01 prosenttia valtion budjetista, niin jos siitä 150 miljoonasta vielä otetaan 10 prosenttia pois, eihän tässä ole mitään järkeä. [Puhemies koputtaa] Tiedetään, mikä vaikutus tällä liikunnalla on. Meillä Joensuussa on [Puhemies koputtaa] ikäihmisten hikiagentit, mitkä pyörittävät ikäihmisten liikuntaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

17.45 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Liikunnan ja liikkumattomuuden taloudelliset ja kansanterveydelliset merkitykset varmaan kaikki tunnustavat ja tunnistavat, mutta ilmeisesti se ei ole riittänyt, kun katsoo tätä kehitystä viime vuosina. Tässä on viitattu jo puolustusvalmiuteen, ja jos katsoo varusmiesten kuntokäyrää ja painon kehitystä viimeisen parinkymmenen vuoden aikana, niin liikkumattomuus on ihan selkeästi myös kansalliseen turvallisuuteen ja valmiuteen liittyvä asia. Siinä mielessä, kun ajatellaan, niin tämä on ehdottomasti semmoinen kokonaisuus, mihin pitää päästä lapsuudessa ja nuoruudessa kiinni. Tässä edustaja Honkonen käytti minun mielestäni hyvän puheenvuoron siitä, että kyllä tässä on paljon myös asenteilla, perheillä, merkitystä ja vaikutusta, ja siinä pitää tiettyä vastuuta ottaa.

Se asia, mikä olisi ehkä ministerille ja mistä minä olen itse haaveillut liittyen koululiikuntaan, on se, voisiko jossain vaiheessa kokeilla, että me lisittäisiin todellakin sieltä ihan ensimmäisiltä luokka-asteilta esimerkiksi valinnaisuutta, jolloin kun meillä lapset menevät kouluun, he voisivat valita täysin omapäisesti joko liikuntaa tai urheilua, jotta me voitaisiin oikeasti sitten jokaiselle vähän hakea sieltä jotakin, niin ettei tarvitse kaikkien lähteä sinne tavoitteellisuuteen tai sitten kaikkien lähteä mihinkään tietynnäköiseen leikki-pohjaisuuteen, vaan voitaisiin oikeasti lähteä sinne, [Puhemies koputtaa] mikä se lapsen luontainen haku on. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

17.46 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minunkin puolestani lämpimät kiitokset Nikkaselle tästä erinomaisesta keskustelualoitteesta. — Liikunnan ja liikkumisen terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä julkisen talouden kestävyyskannalta, ja kuten on tuotu esille, väestön liian vähäisen liikkumisen yhteiskunnalliset kustannukset ovat vuositasolla miljardeja euroja. Hyvin tärkeää on se, että panostuksilla liikuntaan voidaan saavuttaa myös huomattavia parannuksia yksilöiden elämänlaatuun, vähentää yksinäisyyttä, lisätä sosiaalisia taitoja ja niin edelleen. On siis kaikkien etu, että kansalaisten liikkumista tuetaan.

Aktiivisella yhteistyöllä kunnan, järjestöjen ja yritysten välillä on mahdollisuus tuottaa laadukkaita liikuntapalveluja. Järjestöjen rooli liikuttajina on korvaamattoman arvokas. Kysyisin ministeriltä: miten niiden toimintaedellytyksiä tuetaan hallituksen toimesta nyt, kun kuntien taloudellinen liikkumavara pienenee entisestään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

17.48 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä huomaa tulevana vanhaksi, kun muistelee nuoruusvuosia, jolloinka ihan oikeasti tuli mentyä hiihtämällä kouluun ja pelattua lammen jäällä jääkiekkoa — joku kerta kyllä terveyskeskusreissukin siitä sitten seurasi.

Tämä esimerkki on tullut täällä hyvin esille, ja uskallan sanoa, että kahden käden sahurin sormin voin laskea ne kerrat, kun olen esimerkiksi hissillä täällä kulkenut, elikkä se voi lähteä pienistä asioista, tai jäät vähän aikaisemmin bussista pois ja kävelet asunnolle ja toisinpäin.

Mutta kuntien välillä on aika iso ero, kun asuu tuolla Helsingin Pajamäessä tai sitten kotonan Mikkelin Anttolassa: Pajamäessä välillä peittyvät Vermon kuulutukset sen alle, kun lapset pelaavat jalkapalloa ja aika kiihkeät isät siellä kentän reunalla kannustavat, mikä ei välttämättä aina kuulosta kannustukselta.

Elikkä on monenlaisia tekijöitä, jotka voivat heijastua siihen, miten lapset innostuvat ja kiinnostuvat siitä liikkumisesta, mutta se esimerkki on ehkä kaikista tärkein.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.49 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut erittäin mukava kuunnella kollegoiden viisaita puheenvuoroja. Oikeastaan jäin vain sitten miettimään, että kyllähän tässä nyt jonkunäköinen paradoksi todella on, että kun periaatteessahan edellytyksien Suomessa liikkumiseen ihan jokaisella meistä pitäisi olla tänä päivänä paremmat kuin koskaan aikaisemmin — siis oikeasti jos ajatellaan, niin tänä päivänä kuitenkin maailmankin mittakaavassa Suomessa moni asia on erittäin hyvin — niin silti liikkuminen on varsinkin tietyissä ikäryhmissä tietyillä ihmisillä vähentynyt entisestään. Tästä tulen siihen johtopäätökseen, mikä minusta aika hyvin summaa tämänkin salin keskustelua, että tämä ei ole joko—tai-kysymys, että onko tämä joko yhteiskunnan vastuulla tai pelkästään yksilön vastuulla, vaan varmaan enemmän sekä—että. Totta kai edellytyksien pitää olla sellaiset, että ihmiset voivat harrastaa liikuntaa laajasti, varsinkin sitä arki liikuntaa, mutta sitten viime kädessä se, vedänpö minä nyt lenkkarit jalkaan ja lähdän tästä salista mieluummin tekemään jotain muuta, lähtee meistä jokaisesta itsestämme. Ja kun katson salia, niin jotkut kollegamme [Puhemies koputtaa] ovat onneksi tämän päätöksen näköjään jo tänään tehneet. [Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.50 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja liikkumattomuuden kustannuksista ja liikunnan merkityksestä terveydelle ja hyvinvoinnille. Kuten useampi täällä on todennut, liikunnallinen elämäntapa opitaan lapsena, ja se tarkoittaa niin arkiliikuntaa kuin sitä mieleistä liikuntaharrastusta. On aivan keskeistä, että se asuinympäristö on niin turvallinen, että lapset ja nuoret voivat pienestä pitäen mennä kävellen ja pyörällä kouluun ja harrastuksiin.

Täällä on puhuttu paljon esimerkistä, ja tässä valitettavaa on, että usein sitä turvattu muutta luovat ne vanhemmat, jotka kускаavat niitä omia lapsiaan sinne kouluun tai päiväkotiiin aivan siihen lähelle, kun muut lapset siellä sitten pyörillä tai kävellen liikkuvat. Eli sitä esimerkin voimaa, mitä täällä on peräänkuulutettu, tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Haluan myös kiittää seurojen arvokasta työtä. Olen läheltä saanut itse seurata lapsen ja nuoren onnistumisen kokemuksia harrastuksen parissa, ja tässä tärkeä merkitys on osaavilla ja lapsen kehittymistä tukevilla valmentajilla.

Lopuksi totean liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisestä terveyden osalta: Liikuntaneuvonta ja liikuntareseptit ovat konkreettisia keinoja. Onko ministerillä kokemusta näiden toimivuudesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.51 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä maassa käytiin juuri kuntavaalit, joiden aikana keskusteltiin tosin valitettavan vähän kulttuurista ja liikunnasta. Kunnat vastaavat suurilta osin liikuntapaikkarakentamisen kustannuksista, mutta valtion tuen merkitystä tässä työssä ei voi väheksyä. Itse toimin kuntapäättäjänä vauraassa Helsingissä, jossa on vasemmistoliiton johdolla onnistuttu tilkitsemään hallituksen leikkauksia kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla, mutta kaikki kunnat eivät pysty näitä hallituksen leikkauksia kompensoimaan. Harrastamisen hintaa on saatava alemmas, liikuntapalveluiden tarjontaa on lisättävä ja liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointia on kehitettävä. Tämä on myös valtakunnallinen työ, joten kysyisin: miten hallitus aikoo edistää näitä seikkoja, jotta kunnilla olisi paremmat edellytykset huolehtia liikunnasta ja liikuntapalveluista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

17.52 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Årade talman, arvoisa puhemies! Oli kiva kuulla, että Joensuussa on hikiagentit, ja meillä on kanssa varmaan vähän vastaavaa toimintaa, kun on etsivää toimintaa ikäihmisten suhteen, käydään kotoa hakemassa liikkumaan. En tiedä sitten, miten perusoikeudet tässä toteutuvat, mutta kuitenkin on tullut kiitosta siitä, että on vähän patistettu henkilökohtaisella neuvonnalla liikkumisen osalta ikäihmisiä.

Tähän liittyen hyvinvointialueilla on kanssa ensisijaisen tärkeä merkitys, ja tämä vuoropuhelu hyvinvointialueiden ja myös sitten kuntien välillä on tärkeää. Siihen liittyen meidän hyvinvointialueella on myös mietitty aika paljon sitä, mistä edustaja Tanus puhui, eliikä työikäisten liikkumista. Se unohtuu yleensä aika paljonkin.

Sedan gällande idrottsföreningar: Stiftelser och företag har en jätteviktig roll för livskraften i bygden, inte bara för idrotten [Puhemies koputtaa] utan också för livskraften lokalt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.54 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty monia, monia hyviä puheenvuoroja. On todella tärkeää, että saamme kaikki lapset ja nuoret liikkumaan enemmän, mutta meillä on todella vielä suurempi keski-ikäisten kansalaisten joukko ja vielä paljon, paljon suurempi ikäihmisten joukko, ja on tärkeää todella, että saamme myös nämä kansalaiset liikkumaan enemmän.

Liikunnan lisääminen vaikuttaa terveyteen, se vähentää sairauspoissaoloja ja lisää hyvinvointia. Niin kuin tässä edustaja Ollikainen myös nosti esiin, minäkin haluaisin vielä al-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

leviivata tätä työikäisten joukkoa: miten me saisimme työtä organisoitua paremmin, työnjohtoa kannustettua kiinnittämään enemmän huomiota liikkumiseen työpaikoilla sillä tavalla, että todellakin jokaiseen työpäivään voisi sisältyä jollakin tavoin enemmän sitä liikumista. Ja samaten kunnissa ja hyvinvointialueilla: kuinka saamme ne ikäihmiset aktivoitua enemmän liikkumaan, koska me tiedämme, että se vaikuttaa suoraan toimintakykyyn ja parempi toimintakyky edesauttaa kyllä sitten paremmin selviytymään ikääntymisen tuomien haasteiden kanssa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan vielä vastauspuheenvuoron keskustelualoitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle, edustaja Nikkaselle, ja sen jälkeen ministerillä on tilaisuus vastata. — Olkaa hyvä, edustaja Nikkanen.

17.55 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tuossa avauspuheenvuorossa en huomannut kiittää kaikkia teitä, hyvät kansanedustajakollegat — salista suurin osa taitaa olla allekirjoittanut tämän aloitteen. Kiitos myös tästä keskustelusta. On ollut tosi arvokasta huomata, miten hyvin te tiedätte ja tunnette liikunnan lisäämisen tarpeet ja liikkumattomuuden uhan. Varmaan onkin näin, että kyse ei olekaan siitä, ettemmekö tietäisi, vaan siitä, miten me tämän ongelman ratkaisisimme. Mutta näitä puheenvuorojakin kuunnellessa ja ministerinkin toimintaa seuratta olen aivan varma siitä, että meillä on varmasti mahdollisuudet tämän ongelman taittamiseen. Siihen tarvitaan vain sitä vahvaa yhteistä tahtoa.

Haluan myös kiittää ministeriä liikunnan puolustamisesta vaikeassa tilanteessa. Valtiontalous on hankalassa paikassa, ja silti olette pystynyt järjestöjen tuen ja myös liikuntapaikkarakentamista, vaikka siitä onkin leikattu, turvaamaan. Haluan myöskin toivottaa menestystä tulevalle ministerille tehtävässään, ja kun tiedän myös, että liikunta on hänelle äärimmäisen tärkeä asia, niin uskon, että liikunta tässä valtakunnassa on vahvoissa käsissä. — Kiitos kaikille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Bergqvist, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

17.56 Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist: Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos ensin edustaja Nikkaselle tästä hyvästä aloitteesta. Kuten huomaatte, ollaan hyvin samaa mieltä tästä asiasta. Liikkumattomuus on tosi vakava asia tällä hetkellä, ja se maksaa — no, se riippuu, keneltä kysytään — vähintään kolme miljardia euroa, jotkut jopa sanovat, että se on seitsemän miljardia euroa, jossain siellä välissä ainakin.

Itse koen, että ymmärrys tästä liikkumattomuudesta on se tärkein tavoite meille nyt tällä hetkellä, koska niin isoja muutoksia on tapahtunut viime vuosikymmenten aikana. Te muistatte itse, kun te olitte lapsia, millä tavalla te silloin leikitte. Tänä päivänä lapset eivät liiku samalla tavalla, ja tämä on se suurin muutos. Tällä hetkellä me mennään autolla joka paikkaan, ja jos ei mennä autolla, niin mennään skuutilla. Istutaan päivät pitkät, ja sitten kun tullaan kotiin, niin istutaan kännyköiden kanssa ja pelataan, ollaan somettamassa ja tehdään kaikkia sentyyppisiä asioita. Me ei mennä ulos, me ei laiteta lenkkareita jalkaan ja mennä ulos samalla tavalla kuin aikaisemmin. Tämä on nyt yhteiskunnallinen haaste, tämä on poikkihallinnollinen haaste, ja sen takia teimme myös tämän Suomi liikkeelle -ohjelman tämän hallituskauden aikana. Se on poikkihallinnollinen ohjelma, ja sillä pyritään sii-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

hen, että kaikkien ministeriöiden pitäisi miettiä, mitä he voivat tehdä. Se ei voi olla vain OKM:n liikuntaosaston vastuulla, vaan tämä on koko yhteiskunnan vastuulla.

Tiedetään myös se, että se vaikuttaa hyvin laajasti ja vakavasti ihmisiin, jos ei liikuta riittävästi. Tulee univaikeuksia, ei jakseta fokusoida, ei jakseta oppia kouluissa, työpaikoilla ja niin poispäin. Se lisää myös terveyshaittoja, ja sen takia se lisää myös tosi paljon näitä kustannuksia, mistä ollaan puhuttu tosi paljon.

Harrastamisen Suomen malli on myös malli, mistä itse olen tosi ylpeä. Tämä aloitettiin jo viime hallituskauden aikana, ja nyt sitä jatketaan. Tähän saatiin nyt viisi miljoonaa lisää rahaa. Se on iso saavutus, koska se nousi 14 miljoonasta viidellä miljoonalla, ja nyt on entistä enemmän rahaa siihen. Tarkoitus on, että koulupäivän jälkeen kunnissa voi järjestää erilaisia harrastuksia, ja toivon, että tämä työ tehdään vakavasti yhdessä urheiluseurojen kanssa, koska tämä olisi win-win. Kun kunnat ostavat näiltä, niin saadaan myös se ammatitaito mukaan harrastuksiin.

Mutta kun puhutaan harrastuksista ja liikkumisesta, niin ne ovat kaksi eri asiaa, ja tämä on tärkeä muistaa. Miksi esimerkiksi myös tässä talossa käytetään hissejä niin paljon, kun meillä on varmasti Suomen kauneimmat portaat? Tässä on yksi kysymys. Ja täytyy olla rehellinen: on se yleensä aika yksinäistä myös siellä tämän talon kuntosalilla alhaalla. Eli kyllä on tosi paljon kiinni myös siitä, millaisia esikuvia me aikuiset ollaan meidän lapsillemme. Valmentajat ovat kertoneet siitä, että lapset pelkäävät esimerkiksi hikoilua. Mistä se on tullut? Mistä se on tullut, että en jaksa mennä, en jaksa, minulla on niin paljon, minä en ehdi? Mistä se on tullut? Kyllä se on meistä itsestämme kiinni, myös siitä, että meidän pitäisi priorisoida myös meidän omaa hyvinvointia. Se tarkoittaa sitä, että pitäisi priorisoida se, että laitetaan ne kännykät sivuun ja mennään ulos lenkille, on se sitten koiran kanssa tai kaverin kanssa tai lasten kanssa. Tämä on tärkeä asia.

Tästä liikuntapaikkarakentamisesta on puhuttu. Joo, sieltä on myös leikattu, mutta meidän pitäisi miettiä myös sitä, että jos maksetaan 600 000 euroa hankkeelle, joka maksaa yli 30 miljoonaa euroa, millainen vaikutus sillä on. Ei yhtään mikään, sanoisin, vaan meidän pitäisi paremmin priorisoida, mihin suunnataan näitä rahoja.

Sitten vielä tästä drop out -ilmiöstä. Se on erittäin, erittäin iso asia. Kun lapset lähtevät yläkouluun, niin yleensä tapahtuu aika paljon muitakin asioita, ja sitten on myös näin, että ne vaatimukset ovat niin kovia, että lapset haluavat pitää hauskaa eivätkä välttämättä ponnastaa niin kovin, ja sitten syntyy tällainen iso drop out. Erityisesti tytöt ovat tässä vaarassa.

Nyt kun puhutaan tästä liikkumattomuudesta, niin tässä on kyse myös turvallisuudesta. Minä toivon todella, että kaikki poikkihallinnollisesti ottavat tämän asian hyvin vakavasti, koska liikkumattomuus on sen verran haastava asia, että tulevaisuudessa meillä ei ole niitä turvallisuuden tekijöitä, jos me emme saa tätä liikkumattomuutta kuriin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2025 vp

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 12/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Tämän esittelee meille valiokunnan puheenjohtaja Peltokangas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.02 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallintovaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Hallituksen esityksen mukaan oleskelulupa perhesiteen perusteella voidaan myöntää puolisolle vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita. Edellytystä ei kuitenkaan sovelleta Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolle. Kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenelle oleskelulupa voidaan ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti myöntää vain, jos tämän toimeentulo on turvattu. Kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voidaan myöntää vain, jos perheenkokoaja on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta.

Hallituksen esityksen mukaan kaikkien lisäedellytysten keskeisenä tavoitteena on edistää kotoutumista lisäämällä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja muuttamalla järjestelmää velvoittavamaksi. Lisäksi tavoitteena on pyrkiä täydentämään olemassa olevia keinoja kitkeä yhteiskunnallisesti ja yksilön näkökulmasta haitallisia ilmiöitä, kuten lasten käyttämistä maahantulon välineenä sekä pakko- ja lumeavioliittoja, ja tätä kautta edistää myös sisäistä turvallisuutta. Perheenyhdistämistä koskeva kansallinen politiikka ja lainsäädäntö saavuttavat tällä esityksellä myös verrokkimaiden yleiseurooppalaisen tason.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutoksia, jotka perustuvat Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Näitä ovat alaikäisyyden määrittämiseen tehtävä muutos sekä kansainvälistä suojelua saaneen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan epäämistä kansanterveydellisen syyn nojalla koskeva muutos.

Hallintovaliokunnan perustuslakivaliokunnalta saaman lausunnon mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään 21 vuoden vähimmäisikävaatimuksesta, että se vastaa siihen huoleen, joka liittyy iän perusteella erityiseen haavoittuvuuteen joutua hyväksikäytetyksi, jos hyvin nuori henkilö avioliiton perusteella saa oleskeluoikeuden Suomeen ja oleskeluoikeus on tällöin sidottu toiseen henkilöön. Valiokunta katsoo, että kyseessä on yksi keino muiden keinojen tueksi puuttua yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta erittäin haitallisiin ilmiöihin.

Valiokunnan huomiota on kuitenkin tässä yhteydessä kiinnitetty lapsen edun huomioimiseen vähimmäisikävaatimusta koskevassa sääntelyssä. Valiokunta korostaakin mietinnössään, että lapsen edun arvioiminen ulkomaalaislain säännösten mukaan on osa perhesi-
deperusteisen oleskelulupahakemuksen käsittelyä, kuten myös ulkomaalaislain mukainen perhesiteen perusteella tehdyn hakemuksen yhteydessä suoritettava harkinta.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Vähimmäisikävaatimusta koskeva edellytys koskee vain puolisolle myönnettävää oleskelulupaa. Huoltajalla on edelleen voimassa olevan lain mukaan mahdollista saada oleskelulupa suhteessa lapseen ja lapsella suhteessa huoltajaansa.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan toimeentuloedellytyksen palauttamista kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenen ja muun omaisen oleskeluluvan edellytykseksi. Tavoitteena on, että muutoksella on ehkäisevä vaikutus lasten käyttämiseen maahantulon välineenä, eikä lapsia saapuisi maahan ilman huoltajaa. Hallintovaliokunta pitää tavoitetta tärkeänä. Toimeentuloedellytystä koskevan kategorisen poikkeuksen poistaminen alaikäisiltä lapsilta on yksi keinoista, joilla pyritään vähentämään kannustimia lasten hyväksikäytölle. Valiokunta toteaa, että toimeentuloedellytyksestä on jatkossakin mahdollista poiketa, jos lapsen etu tai poikkeuksellisen painava syy sitä vaatii.

Arvoisa puhemies! Edellä totesinkin jo, että kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voidaan ehdotuksen mukaan myöntää vain, jos perheenkokoaja on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta. Asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin yksittäisissä tapauksissa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii.

Hallituksen esityksen mukaan kahden vuoden asumisajan tavoitteena on edistää kotoutumista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esityksen taustalla olevana oletuksena on, että mitä korkeampi perheenkokoajan kotoutumisaste on ja mitä pidemmän aikaa hän viettää kohdemaassa, sitä paremmin ja tehokkaammin myös hänen perheenjäsenensä kotoutuvat osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotoutumisen lisäksi esityksen tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään lumeavioliittoja, kun oleskelulupaa perhesiteen perusteella ei saa heti, kun perheenkokoaja saa oman oleskelulupansa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellytyksen vaikuttavuus on sidoksissa sen mahdollisimman laajaan soveltamisalaan.

Arvoisa puhemies! Lapsen alaikäisyyden määrittämiseen ehdotetun muutoksen sisältönä on, että oleskeluluvan myöntäminen turvapaikan saaneen lapselle edellyttää, että lapsi on ollut alaikäinen sinä päivänä, jolloin perheenkokoaja jätti hakemuksen, jolla hänelle annettiin turvapaikka. Muutos perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen perheenyhdistämisdirektiivin tulkintaa koskevaan ratkaisuun, joka koskee turvapaikkaa hakeneita pakolaisaseman saaneita perheenkokoajina toimivia vanhempia.

Osa lausunnonantajista piti tässä yhteydessä lasten yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallisena, että eri suojeluasemasta riippuen alaikäisyys määritellään eri tavoin. Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään saamaansa selvitykseen perustuen, että toissijaista tai tilapäistä suojelua saaneet henkilöt eivät kuulu perheenyhdistämisdirektiivin soveltamisalaan eikä edellä mainittu tuomioistuimen ratkaisu siten koske heitä, vaan he jäävät poikkeussäännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät myös kiintiöpakolaiset sillä perusteella, että he eivät tuomion mukaisesti hae turvapaikkaa pakolaisaseman saamiseksi.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta nosti lausunnossaan esiin huomauttaneensa aiemmin painokkaasti, että perheenyhdistämistä koskevassa päätöksenteossa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksiin ja otettava huomioon ulkomaalaislain 6 §:n sääntely lapsen edusta, sekä painotti lapsen edun huomioon ottamista edelleen. Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään, että esityksen vaikutusarviointiin sekä säätämisyjärjestysperusteluihin sisältyy lapsen etua koskevat arvioinnit. Ehdotetut säännökset sisältävät elementtejä, joilla varmistetaan lapsen edun toteutuminen. Ehdotettu puolisojen vähimmäisikävaatimus ei si-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

sällä erillistä poikkeamisperustetta, mutta muutos ei vaikuta oleskeluluvan myöntämiseen lapsen ja huoltajan välillä.

Toimeentuloedellytyksen lapsen edun mukaisuus on juuri sitä, että sääntelyn tavoitteena on estää lasten käyttämistä maahantulon välineenä. Tavoitteena sääntelylle on, että lapsia ei lähetetä yksin Suomeen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kyseistä ryhmää koskeva, voimassa olevan lain mukainen systemaattinen poikkeus toimeentuloedellytyksestä voi toimia kannustimena hyväksikäyttöön, ja siksi siitä ehdotetaan luovuttavan.

Tapauskohtainen poikkeaminen toimeentuloedellytyksestä kuitenkin varmistaa lapsen edun toteutumisen. Tätä lähtökohtaa myös perustuslakivaliokunta on aiemmin korostanut vuonna 2016 antamassaan lausunnossa. Myös asumisaikavaatimuksesta on säädetty poikkeamismahdollisuus lapsen edun perusteella.

Edellä todetun perusteella hallintovaliokunta katsoo, että valmistelussa on huomioitu lapsen asema ja etu.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.11 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Perhe on yhteiskunnan perusyksikkö. On tärkeää, että perheellä on mahdollisuus elää yhdessä turvallisesti, mutta yhtä tärkeää on, että tämä tapahtuu hallitusti ja oikeudenmukaisin edellytyksin. Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta on merkittävä askel tässä tasapainottelussa. Hallintovaliokunta on mietinnössään puoltanut lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta toteaa, että perheenyhdistämisen ehtojen tarkentaminen on osa laajempaa tavoitetta hallita maahanmuuttoa vastuullisesti ja lisätä kotouttamisen edellytyksiä. Lakiesityksessä ehdotetut muutokset, kuten puolisoiden vähimmäisikävaatimus, toimeentuloedellytyksen palauttaminen alaikäisten perheenkokoajien osalta sekä kahden vuoden asumisaikavaatimus kansainvälistä suojelua saaneille, ovat perusteltuja toimia. Esimerkiksi puolisoiden 21 vuoden vähimmäisikä on keino puuttua pakkoavioliittoihin. Hallintovaliokunta painottaa, että kyse on juuri haavoittuvimmassa asemassa olevien suojelusta, ei esteestä perhe-elämälle. On myös tärkeää huomata, ettei tämä edellytys estä huoltajaa saamasta lupaa suhteessa lapseen. Lapsen oikeus turvalliseen lapsuuteen perheensä kanssa on tärkeä ja toteutuu yhä vahvasti.

Arvoisa rouva puhemies! Toimeentuloedellytyksen palauttaminen kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen perheenkokoajan perheenyhdistämiseen liittyen ei sulje ketään ulos automaattisesti. Lain mukaan voidaan jatkossakin tehdä poikkeuksia, jos lapsen etu tai poikkeuksellisen painava syy sitä vaatii. Valiokunta pitää tätä tärkeänä tasapainona, jossa suojellaan sekä lapsia että yhteiskuntaa hyväksikäytön riskeiltä.

Samoin kahden vuoden asumisaikavaatimus ennen perheenyhdistämistä on tarkoitettu tukemaan kotoutumista. Valiokunta tuo esille, että mitä pidempään perheenkokoaja ehtii asettua Suomeen ja kotoutua ennen perheenyhdistämistä, sitä paremmin myös hänen perheensä myöhemmin kotoutuu. Tämä on käytännön havainto monesta maasta, ei pelkkää teoriaa.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta on tarkastellut esitystä myös lapsen edun ja perusoikeuksien näkökulmasta. Valiokunta pitää tärkeänä, että kaikissa säännöksissä on huomioitu mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan. Näin voidaan varmistaa, ettei kukaan jää järjestelmän jalkoihin.

Tämä lakiesitys on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Meillä on vastuu huolehtia sekä perheiden oikeuksista että yhteiskunnan vakaudesta. Hallittu perheenyhdistäminen ei ole vain maahanmuuttopolitiikkaa. Se on osa, tärkeä osa, sisäistä turvallisuutta, kotoutumista ja järjestelmän kestävyyttä.

Kannatan valiokunnan mietinnön mukaista esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

18.15 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ulkomaalaislain muuttamiseksi tiukennetaan merkittävästi perheenyhdistämisen edellytyksiä. Me sosiaalidemokraatit emme hallintovaliokunnassa kannattaneet tämän lakiesityksen keskeisiä muutoksia, ja siksi jätimme valiokunnan mietintöön vastalauseen.

Hallituksen esittämällä muutoksilla heikennetään merkittävästi muun muassa kotoutumista ja sen edellytyksiä, mikä ei ole Suomen etu. Hallituksen esityksen muutokset ovat valiokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella monin tavoin kyseenalaisia etenkin yhdenvertaisuuden ja lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

21 vuoden vähimmäisikävaatimus asettaa alle 21-vuotiaat perheenyhdistämisessä eri asemaan iän perusteella ja vaikeuttaa heidän mahdollisuuttansa viettää perhe-elämää. Esitystä on perusteltu pakko- ja lumeavioliittojen estämisellä, mikä on sinänsä erittäin kannatettava tavoite. Uuden vähimmäisikävaatimuksen asettaminen kohdistuu kuitenkin kaikkiin eikä siitä ole mahdollisuutta aina poiketa silloin, kun on jopa ilmeistä, ettei lume- tai pakkoavioliitosta ole kyse.

Ikäraja on hyvin ristiriitainen muuhun lainsäädäntöömme nähden. Alle 18-vuotias on lainsäädännön ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsi, kun taas 18 vuotta täyttänyt henkilö on täysi-ikäinen ja täysivaltainen. Tätä uutta ikärajaa ei riittävästi hallituksen esityksessä perustella näkemyksemme mukaan.

Kansainvälistä suojelua saavien perheenkokoajien perheenyhdistämisessä otettaisiin käyttöön kahden vuoden asumisaikaedellytys ennen kuin perheenyhdistäminen olisi ylipäätään mahdollista. On huomattava, että kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheenjäsenet todennäköisesti oleskelevat alueella, jonka suhteen perheenkokoajan on jo todettu olevan kansainvälisen suojelun tarpeessa mutta josta perheenjäsenet eivät ole päässeet poistumaan turvallisten tai laillisten reittien puuttuessa kokonaan.

Arvoisa puhemies! Erityisen merkittävä muutos nykytilaan nähden on alaikäisen perheenkokoajan toimeentuloedellytysten asettaminen. Ulkomaalaislakiin esitetään muutoksia, joilla ainoastaan ilman huoltajaa maassa oleva alaikäinen pakolainen olisi yksiselitteisesti oikeutettu perheenyhdistämiseen ilman toimeentuloedellytystä. Tavoite ehkäistä lasten käyttämistä maahantulon välineenä on sinänsä kannatettava, mutta tätä on mahdollista edistää muillakin lainsäädännöllisillä keinoilla, ja on jo edistettykin. Ulkomaalaislakiin on viime vuonna hyväksytty säännös, jonka mukaan oleskelulupaa ei perhesiteen perusteella myönnetä, jos on perusteltua aihetta epäillä, että alaikäistä lasta on käytetty maahantulon välineenä. Tämä uusi muutos on siten jossain määrin päällekkäinen tämän eduskunnan jo

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

säättämän lakimuutoksen kanssa. Näillä muutoksilla tehdään nykyisestä ulkomaalaislaista entistä sekavampi lakia soveltaville viranomaisille.

Kannatettava muutos hallituksen esityksessä on, että lapsen alaikäisyyden määrittämistä koskevaa säännöstä muutettaisiin Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisun johdosta. Muutos selventää alaikäisyyden tulkintaa niissä tilanteissa, joissa perheenkokoajana toimivalle huoltajalle on annettu turvapaikka, mutta perheenyhdistämistä turvapaikan antamisen jälkeen hakevasta lapsesta on tullut täysi-ikäinen ennen turvapaikan antamista huoltajalle. Nämä muutokset ovat esityksessä perusteltuja, ja ne tulisivat totta kai tehdä Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisujen johdosta.

Arvoisa puhemies! Edellä sanotun perusteella teen vastalauseen 1 mukaiset muutosesitykset, joiden mukaan lakiehdotus hyväksytään muutoin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisena paitsi 38 a §, 39 §, 114 a § ja 115 § poistetaan ja 36 § ja 114 § hyväksytään muutettuna.

Kiitän hallintovaliokuntaa hyvästä yhteistyöstä tämänkin lakiesityksen käsittelyssä, vaikka päädyimmekin tässä hyvin erimieliseen lopputulemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen.

18.20 **Saku Nikkanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää monia muutoksia ulkomaalaislakiin tarkoituksenaan perheenyhdistämisen tiukentaminen. On aivan totta, että pakko- ja lumeavioliitot sekä lasten käyttäminen maahantulon välineenä voivat joissain tapauksissa olla ongelmia, joihin tulee luonnollisesti puuttua. Kuitenkin tälläkin kertaa hallitus sortuu esityksellään ylilyönteihin ja epätarkoituksenmukaisuuksiin. Lopulta oikeita ongelmia ei korjata, vaan pikemminkin aiheutetaan uusia ongelmia tai joskus peräti kohtuuttomiakin tilanteita.

On hyvin kyseenalaista, että Suomen lainsäädännössä vakiintunut täysi-ikäisyyden raja, 18 vuotta, ei enää koskisikaan muualta tänne muuttaneita siltä osin, että oleskelulupa perhesiteen perusteella voitaisiin myöntää puolisolle vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita.

Kansainvälistä suojelua saavien perheenkokoajien perheenyhdistämisessä otettaisiin käyttöön kahden vuoden asumisaikaedellytys ennen kuin perheenyhdistäminen olisi ylipäätään mahdollista. On kysyttävä, haluaako hallitus edistää tänne muuttaneiden kotoutumista miltään osin vai ainoastaan vaikeuttaa ihmisten tilanteita.

Ulkomaalaislakiin esitetään myös muutoksia, joilla ainoastaan ilman huoltajaa maassa oleva alaikäinen pakolainen olisi yksiselitteisesti oikeutettu perheenyhdistämiseen ilman toimeentuloedellytystä. Muutoksia perustellaan erityisesti sillä, että näin ehkäistäisiin lasten käyttämistä maahantulon välineenä. Tavoite on sinänsä kannatettava, mutta meillähän on jo nyt ulkomaalaislaissa viime vuonna hyväksytty säännös, jonka mukaan oleskelulupaa ei perhesiteen perusteella myönnetä, jos on perusteltua aihetta epäillä, että alaikäistä lasta on käytetty maahantulon välineenä. Mitään lisäarvoa tämä muutos ei siis tuo mutta on omiaan aiheuttamaan kohtuuttomia tilanteita.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Peltosen tekemiä muutosesityksiä ja yhdyn myös kiitoksiin hallintovaliokunnan asiallisesta, asianmukaisesta ja hyvästä käsittelystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

18.22 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on jälleen hallituksen maahanmuuton esitys, jolla luodaan maahamme oikeudenmukaisuutta ja turvallisuutta.

Oleskelulupa perhesiteen perusteella voidaan myöntää puolisolille vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita. Edellytystä ei kuitenkaan sovelleta Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolille.

Kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenelle oleskelulupa voitaisiin pääsääntöisesti myöntää vain, jos tämän toimeentulo on turvattu. Kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voidaan myöntää vain, jos perheenkokoaja on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta.

Lapsen alaikäisyyden määrittämistä koskevaa säännöstä muutetaan Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisun johdosta. Lisäksi kansainvälistä suojelua saaneen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan epäämistä kansanterveydellisen syyn nojalla koskevaa säännöstä muutettaisiin Euroopan komission rikkomusmenettelyn johdosta.

Tämä ehdotettu laki olisi tulossa voimaan jo ensi viikolla. Hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyseessä se, että edellisen hallituksen avaamalle ankkurilapsi-ilmiölle laitetaan nyt stoppi. Me pistämme pisteen lasten välineellistämiselle. Toimeentuloedellytys kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneelle alaikäiselle palautetaan. Lapsen etu ei ole se, että hänet lähetetään yksin maahan avaamaan ovea muulle suvulle. Enää ei vedota lapsen etuun silloin, kun kyse on järjestelmän hyväksikäytöstä.

Perussuomalaiset jättivät viime hallituskaudella muutoksesta vastalauseen esittäen tämän hylkäämistä, sillä muutos loi huomattavan vetovoimatekijän Suomelle sosiaalisesti tai taloudellisesti kestävämmälle, sosiaaliperusteiselle maahanmuutolle, kun yhä useampi lähettää lapsensa vaaralliselle matkalle saadakseen itse oleskeluluvan myöhemmin.

Perussuomalaiset vaalivat suomalaisia arvoja. Asetamme vähimmäisiän puolisoille, jotta estetään pakkoavioliitot ja nuorten naisten hyväksikäyttö. Tämä ikäraja on suora toimi pakko- ja lumeavioliittoja vastaan.

Tällä esityksellä tiukennamme jälleen edellisten hallitusten vastuutonta maahanmuuttopolitiikkaa. Asumisaikavaatimuksella edistämme kotoutumista lisäämällä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja muuttamalla järjestelmää velvoittavamaksi. Vasta kun ihminen on osoittanut halua ja kykyä elää osana suomalaista yhteiskuntaa, voidaan harkita perheenyhdistämistä.

Me haluamme onnistunutta maahanmuuttoa, emme holtitonta perheketjua tukien vaaran. Ikärajavaatimuksella ja toimeentuloedellytyksellä kitkemme yhteiskunnallisesti ja yksilön näkökulmasta haitallisia ilmiöitä, kuten lasten käyttämistä maahantulon välineenä sekä pakko- ja lumeavioliittoja, ja tätä kautta edistämme myös sisäistä turvallisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tärkeä askel, mutta ei viimeinen. Perussuomalaiset jatkavat maahanmuuttopolitiikan täysremonttia johdonmukaisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.26 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksellä ulkomaalaislain muuttamisesta edetään kohti vastuullisempaa ja oikeudenmukaisempaa maahanmuuttopolitiikkaa. Esityksessä ehdotetaan, että oleskelulupa perhesiteen perusteella voitaisiin

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

myöntää puolisolle vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita. Tämä muutos ehkäisee alaikäisten tai hyvin nuorten avioliittojen kautta tapahtuvaa maahanmuuttoa ja suojelee lapsia ja nuoria hyväksikäytöltä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenelle oleskelulupa voitaisiin pääsääntöisesti myöntää vain, jos tämän toimeentulo on turvattu. Tämä edellytys tukee kotoutumista ja koko järjestelmän hyväksyttävyyttä suomalaisten silmissä. Näin olisi pitänyt aina ollakin, ja onneksi hallitus nyt ryhtyy toimeen.

Esityksessä ehdotetaan myös, että kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voitaisiin myöntää vain, jos perhe on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta. Tämä varmistaa, että perheenyhdistäminen tapahtuu vasta, kun perhe on vakiinnuttanut elämänsä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on erittäin tarpeellinen päivitys ulkomaalaislakiin, joka tukee hallitusohjelman tavoitteita ja vie Suomea naiivista maahanmuuttopolitiikasta kohti realistisuuden aikaa. Nyt loppuu ankkurilapsitoiminta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.28 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme jälleen kerran hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Esityksen mukaan oleskelulupa perhesiteen perusteella voitaisiin myöntää puolisoille vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita. Edellytystä ei kuitenkaan sovellettaisi Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolle. On mielestäni täysin perusteltua, ettei Suomeen lähetetä ankkurilapsia, joiden perässä sitten tulee hetken päästä muita sukulaisia tai pahimmassa tapauksessa pakkonaitettu aviomies. Lasten hyväksikäyttämisen maahanmuuton välineenä on kerta kaikkiaan loputtava.

Arvoisa puhemies! Kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenelle oleskelulupa voitaisiin pääsääntöisesti myöntää vain, jos tämän toimeentulo on turvattu. Mielestäni tämä on kohtuullinen vaatimus, että toimeentulokysymykset pohditaan jokaisen saapuvan henkilön kohdalla kuntoon ennen kuin heille myönnetään oleskelulupa. Kyllä tulijoilla on oltava pääasiallinen vastuu itsestään ja jälkikasvustaan eikä suomalaisella yhteiskunnalla. Meille ei pidä haalia rajojemme ulkopuolelta yhtään sosiaaliturvan varassa eläviä, omiakin on jo aivan tarpeeksi.

Arvoisa puhemies! Kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voitaisiin myöntää vain, jos perheenkokoaja on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta. Pitää olla myös niin, että perheenkokoajan pitää ensin itse kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan ja osoittaa olevansa sen luottamuksen arvoinen ennen kuin tuo sukunsa sen palveluiden piiriin. Kaksi vuotta kuulostaa lyhyeltä ajalta, mutta jos oikein halua ja kykyä löytyy, ihminen pystyy mihin tahansa.

Arvoisa puhemies! Oppositiopuolueista haluan kiittää erityisesti keskustaa. Ette ole jättäneet vastalauseita, joten oletan teidän olevan hallituksen esityksen kannalla. Viime kaudella olitte poistamassa toimeentuloedellytystä alaikäiseltä perheenkokoajalta, joten ajatusten selkiintymistä on täytynyt tapahtua. Muut punavihreät sen sijaan jatkavat samaa vastuutonta maahanmuuttopolitiikkaa, joka tulisi Suomelle hyvin kalliiksi. Tämä esitys sen sijaan jatkaa juuri sillä maahanmuuttopolitiikkaa parantavalla linjalla, johon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Kiitän myös hallintovaliokunnan puheenjohtaja Peltokangasta asian esittelystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.31 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. On korkea aika muuttaa perheenyhdistämisen ehtoja, jotta maahanmuutto pysyy hallinnassa ja jotta torjutaan järjestelmän väärinkäyttöä. Lasten välineellistäminen siten, että lapsi lähetetään yksin maahan, ei ole lapsen etu vaan pikemminkin järjestelmän väärinkäyttöä. Tätä ilmiötä kutsutaan ankkurilapsi-ilmiöksi, jota tällä esityksellä torjutaan. Nyt käsittelyssä olevan esityksen mukaan ehkäistään muun muassa pakkoavioliittoja, jotka eivät sovellu millään tavalla suomalaisen yhteiskunnan käsitykseen siitä, mikä on oikein.

Arvoisa puhemies! Jatkossa oleskelulupa puolisolle voitaisiin myöntää vain, jos molemmat puoliset ovat täyttäneet 21 vuotta. Tässä siirrytään yleispohjoismaiselle linjalle, ja itse asiassa Tanskassa ja Norjassa tämä ikärajavaatimus on vielä kolme vuotta korkeampi. Alaikäisen kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen henkilön perheenyhdistäminen edellyttäisi jatkossa sitä, että toimeentulo on turvattu. Tämä on todella tärkeä muutos, sillä Suomen taloudellinen tilanne ei yksinkertaisesti kestä sitä, että hallitsematon maahanmuutto lisää entisestään kustannuksia suomalaisen sosiaaliturvan kautta veronmaksajan harteille.

Arvoisa puhemies! Tähän erinomaiseen hallituksen esitykseen oli salin vasemmalta laidalta jätetty kaksi vastalauseetta, ja kyllä hämmästelen vihreiden ja vasemmistoliiton vastalauseessa esitettyjä väitteitä. Siellä oli esitetty väite, että tämä esitys olisi ulkomaalais- tai ihmisvihamielinen. Väite on tietenkin täysin perusteeton. Esitys ei ole mitenkään vihamielinen yhtään ketään kohtaan, vaan se on vastuullinen lähestymistapa hallittuun ja turvalliseen maahanmuuttopolitiikkaan. Tällä esityksellä suojataan ennen kaikkea suomalaisten etuja: sisäistä turvallisuutta, yhteiskuntarauhaa ja myös Suomen taloudellista kantokykyä. Suomeen on tervetullut laillisin keinoin, kun elää suomalaisen yhteiskunnan arvojen mukaan ja tuo myös osansa hyvinvointiyhteiskuntaamme verojen muodossa.

Kiitän ministeri Rantasta hyvin valmistellusta esityksestä ja hallintovaliokuntaa hyvästä mietinnöstä. Kannatan lämpimästi tätä esitystä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöjärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 7/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.34 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto-Setälä ei välttämättä ilahdu nyt tästä minun puheenvuorostani, mutta tällaista tämä hallitus—oppositio—keskustelu välillä on.

Arvoisa puhemies! Hallitus vaikeuttaa toimillaan asuntosäästämisen aloittamista esimerkiksi heikentämällä opiskelijoiden taloudellista asemaa ja heikentämällä opiskelumahdollisuuksia muun muassa toisen asteen koulutukseen kohdistuvilla leikkauksilla. Nämä toimet osuvat erityisesti kasvukeskusten ulkopuolisille alueille ja meille itäiseen Suomeen. Hallitus on aikaisemmilla päätöksillään siirtänyt opintotukea lainapainotteiseen suuntaan. Nyt tämä kehitys vaikeuttaa asp-lainan saamista. Suurella osalla opiskelijoista kaikki rahat menevät elämiseen, eli asp:n hyödyntäminen on entistä vaikeampaa. Hallitus toteaa itsekkin esityksessään, että keskeiset syyt ensiasuntojen myöhempään hankintaan ovat juuri opintolainojen yleistyminen ja opintolainamäärien kasvu. Tätä kehitystä hallitus on pahentanut omilla päätöksillään.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston asetuksella säädettävistä korkotukilainojen alueellisista enimmäismääristä tulisi keskustan mielestä luopua. Tämä myös yksinkertaistaisi asuntosäästöjärjestelmää lainansaajan näkökulmasta. Aluejaot ovat keinotekoisia eivätkä vastaa todellisuutta. Asunnon sijaintikuntaan perustuvat rajat eivät pysty ottamaan huomioon kunnan sisäisiä asuntojen hintaeroja tai markkinamuutoksia, saati laajempien alueiden hintaeroja tai hintojen markkinamuutoksia. Hintarajat ottavat lisäksi heikosti huomioon esimerkiksi erikokoisten huoneistotyyppien hintaerot. Asuntosäästöjärjestelmään sisältyvät säädökset koskien omarahoitusosuutta, vastaantulolainan suuruutta ja enimmäislaina-aikaa yhdessä pankkien suorittaman lainansaajan maksukyvyn arvioinnin ja vakuusarvioinnin kanssa ovat riittäviä keinoja ehkäisemään ylisuurien lainojen myöntämistä asuntosäästöjärjestelmästä.

Arvoisa puhemies! Ehkä kuitenkin isoin ongelma on, että asp-laina ei ole kilpailukykyinen verrattuna markkinoilta saatavaan asuntorahoitukseen, mikä uhkaa tehdä koko järjestelmän turhaksi. Samaan aikaan osassa maata pankkien kiristyneet vakuus- ja rahoitusehdot estävät asuntojen hankinnan, mikä kiihdyttää entisestään hallituksen ajamaa politiikkaa ja lisää eriarvoisuutta alueiden välillä. Erityisesti tämäkin osuu itäiseen Suomeen. Voin kertoa esimerkin: Eräs nuori perhe sai pankista ennakkollisen lainapäätöksen, ja he löysivät mieleisen talon, josta he olivat haaveilleet, ja menivät pankkiin. Kun pankissa kysyttiin, missä tämä talo on, niin heille ilmoitettiin, että me emme rahoita — se oli 25 kilometriä Mikkelistä Jyväskylän suuntaan, josta pendelöidään jatkuvasti molempiin suuntiin töihin. Mutta tämä on arkea meillä päin.

Nykyistä asp-järjestelmää tulisi kehittää rohkeasti, jotta se auttaisi nuoria oikeasti pääsemään nopeammin kiinni omaan kotiin ja unelmiin koko maassa, ei vain kasvukeskuksissa. Omasäästöosuus tulee laskea viiteen prosenttiin, jolloin se olisi linjassa ensiasunnon ostajan lainakaton kanssa. Laina-ajan enimmäispituutta sekä valtiontakausaikaa tulee kasvattaa 35 vuoteen, mikä vuosiluku oli myös hallituksen puoliväliriihessä. Lisäksi lyhennysvapaiden sääntelyä tulee joustavoittaa.

Nuorten kannalta hallituksen esityksessä erittäin hankalaa on se, että vaadittu asuntosäästämisen vähimmäisaika laskettaisiin jatkossa kuukausina vuosineljännesten sijaan. Nuorten tulovirta on opintojen ja töiden jaksottamisen vuoksi usein epätasaista, ja kvartaaleittain säästäminen saattaakin olla monelle nuorelle helpompaa. Nyt on kuultu uutisista

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

esimerkiksi siitä, että kesätöiden hakijoissa on paljon myös vanhempaa väkeä, ei pelkää opiskelijoita, mikä entisestään tätä problematiikkaa korostaa. Näyttää ehkä siltä, että pelätään, että asp-järjestelmästä tulisi liian suosittu, jos siihen tehtäisiin sellaisia parannuksia, mitä moni alan toimija sinne on esittänyt, jolloinka tämä esitys uhkaa vesittää koko asp-järjestelmän sen aidon kehittämisen sijaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys keskittyy enempi järjestelmän muuttamiseen hallinnollisesta näkökulmasta, ja ihminen jää siinä hieman sivurooliin. Sen takia tulemme toisessa käsittelyssä esittämään lakiehdotuksen hylkäämistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

18.38 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa rouva puhemies! Kollegani, erinomainen kansanedustaja Kallio kertoikin jo, mitkä asiat tässä voisivat olla pielessä. Minulla on ilo kertoa, ettei näin kuitenkaan ole. Hallitus haluaa helpottaa ensiasunnon ostamista ja siten edistää suomalaisten vaurastumista kehittämällä ja yksinkertaistamalla tätä asp-järjestelmää, koska vanha asp-lainsäädäntö on vaikeaselkoinen ja vanhentunut.

Mitä kaikkea tällä nyt sitten ajetaan ja mitä tällä sitten saadaan? Selkeämpää lainsäädäntöä: kaikki asp-järjestelmää koskevat säännöt yhdistetään nyt yhteen lakiin ja asetukseen. Lisää joustavuutta: mahdollisuus valita korkotuki, valtiontakaus tai molemmat sekä neljän vuoden lyhennysvapaus, jos elämäntilanne sitä vaatii. Ikärajojen uudistus: Yläikäraja poistetaan, alaikäraja säilyy. Asuntosäästämisen voi siis aloittaa myöhemminkin kuin tähän asti. Säästöaika kuukausina: vuosineljänneksien sijaan säästöaika lasketaan kuukausissa, mikä helpottaa seurantaa. Vähemmän byrokratiaa: epäselvät tulkinnat ja Valtiokonttorin neuvontatarve vähenevät. Selkeä ja joustava järjestelmä lisää luottolaitosten ja lainanhakijoiden oikeusvarmuutta, jotta ei käy niin kuin edustaja Kallion kotiseudulla oli nuorelle käynyt.

Esitys on mielestäni valmisteltu huolellisesti yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kanssa, ja ympäristövaliokunnassa me pidimme laajasti esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.40 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee uutta asuntosäästöjärjestelmää ja siihen liittyviä lakeja. Esityksen keskeinen tavoite on parantaa ensiasunnon ostajien mahdollisuuksia saada selkoa siitä, millaiseen tukeen he ovat oikeutettuja. Uusi laki kokoaa myös yhteen säännökset asuntosäästämisestä sekä siihen liittyvistä valtiontakauksista ja korkotuista. Tämä selkeyttää nykyistä monimutkaista lainsäädäntöä ja vähentää epäselviä tulkintatilanteita.

Asp-järjestelmä, joka on ollut olemassa 1980-luvun alusta lähtien, on merkittävä nuorten ensimmäisen omistusasunnon hankintamahdollisuuksien parantamiseksi. Järjestelmä on kannustanut pitkäjänteiseen säästämiseen ja helpottanut ensiasunnon ostoa yli 40 vuoden ajan. Sen suosio on vaihdellut asuntomarkkinatilanteen mukaan, mutta erityisesti vaikeina aikoina, kuten 90-luvun laman ja finanssikriisin jälkeen, asp-järjestelmä on osoittautunut merkitykselliseksi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia useisiin muihin lakeihin, kuten tulotietojärjestelmään ja positiiviseen luottorekisteriin liittyviin lakeihin. Tavoitteena on varmistaa, että

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

ensiasunnon ostajat saavat tarvitsemansa tuen ja että järjestelmä toimii sujuvasti kaikkien osapuolten näkökulmasta.

Asp-lainojen määrä ja osuus kaikista ensiasuntolainoista oli laskussa vuoteen 22 asti, mutta vuonna 23 joka neljäs asuntolaina oli asp-laina.

Tämä esitys liittyy Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteeseen rakentaa yhteiskunta, jossa suomalaisilla on mahdollisuus hankkia omistusasunto työllään ja säästämisellään. Hallitus haluaa edistää asuntojen ja asuntorahoituksen riittävää tarjontaa sekä helpottaa ensiasunnon hankintaa.

Nämä uudet lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. kesäkuuta 2026 alkaen.

Kuten tässä kollega ympäristövaliokunnan keskustelua ja päätöstä mukaillen sanoikin, tämä oli laajasti kannatettu, ja uskon, että se myös täällä salissa saa kannatusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.42 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on asp-järjestelmän alkuperäiset lähtökohdat ja tavoitteet eli ensiasunnon ostajien tukeminen ja kannustaminen tavoitteelliseen säästämiseen, ja nämä ovat edelleen perusteltuja tavoitteita.

Lainsäädännön uudistuksella pyritään siihen, että järjestelmä olisi asuntosäästäjille aiempaa ymmärrettävämpi ja luotonantajien näkökulmasta yksinkertaisempi soveltaa. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää Valtiokonttorin tehtäviä ja vastuita ja keinoja niiden suorittamiseksi. Uusi lainsäädäntö myös vastaisi kieleltään ja lakiteknisesti nykyisiä vaatimuksia sekä asuntoluottoja ja takauksia koskevaa muuta lainsäädäntöä.

Tällä esityksellä siis vähennetään byrokratiaa ja sääntelyä sekä suoraviivaistetaan nuorten mahdollisuuksia ensiasunnon ostamiseen. Tämä liittyy nykyhallituksen näkemyksiin siitä, että omalla työllä on mahdollista hankkia oma asunto. Tämä esitys on siten varsin kannatettava. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 7/2025 vp sisältyvien 1.—8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 205/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 11/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Meille tämän mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja Peltokangas. Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Keskustelu

18.44 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta, jolla pannaan täytäntöön vuonna 2022 annettu kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva niin sanottu CER-direktiivi. Lisäksi ulkomaanliikenteen satamien satamanpitäjille ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus varmistaa tiettyjen työntekijäryhmien nuhteettomuus ja luotettavuus henkilöturvallisuusselvityksellä. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä käsiteltävänä olevasta mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

CER-direktiivin tarkoituksena on vahvistaa kriittisten toimijoiden kykyä vastata uhkiiin, jotka vaarantavat yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta keskeisten palveluiden tuottamisen kansalaisille ja yrityksille. Muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön uhat, kuten eri keinoja yhdistelevä sabotaasitoiminta ja hybridi-vaikuttaminen, vaikuttavat samanaikaisesti useampaan Euroopan unionin jäsenvaltioon. Tällaiset toimet voivat häiritä merkittävästi sisämarkkinoiden toimintaa ja vaikuttaa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin ja turvallisuuteen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuviin valtiollisiin uhkiiin. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kriittinen infrastruktuuri kytetään kaikissa olosuhteissa turvaamaan. Tämä edellyttää toimivaa viranomaisten välistä sekä viranomaisten ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että varautumista sekä häiriön- ja kriisinsietokykyä Euroopan unionin jäsenvaltioissa vahvistetaan. Hallintovaliokunta toteaa, että hybridiuhat ovat tarkoituksellisen moniulotteisia ja niiden vaikutukset ja torjuntavastuut voivat ulottua useiden kansallisten viranomaisten vastuulle. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että näihin vaikuttamisyrityksiin varaudutaan poikkihallinnollisesti ja yhteiskunnan kaikilla tasoilla kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti.

Turvallisuusviranomaisten ja muiden toimijoiden tiivis yhteistyö ja toimiva tiedonvaihto ovat välttämättömiä hybridiuhkien tehokkaassa torjunnassa. Hybridiuhkat näyttäytyvät realisoituessaan alkuvaiheessa yleensä sisäisen turvallisuuden toimialueella ja erityisesti poliisin ja Rajavartiolaitoksen toiminnassa, jotka toimivat ensivasteviranomaisina epäselvissä uhkissa ja tapahtumissa niin kauan kuin ne eivät ole tulkittavissa tai tunnistettu sotilaallisiksi uhiksi. Tämä voimassa olevan lainsäädännön mukainen toimivallan jako on näkynyt viime aikoina muun muassa merellisen infrastruktuurin vahingoittamistapauksissa Itämerellä.

Ehdotettu sääntely koskee useita hallinnonaloja. Yleislailla yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta täydennetään nykyistä sektorikohtaista sääntelyä. Ehdotetun lain mukaiset toimenpiteet, huoltovarmuustoiminta ja valmiuslain mukainen varautuminen täydentävät toisiaan.

Hallintovaliokunta käsittelee mietinnössään turvallisuusympäristön muutosta, ehdotetun lain soveltamisalaa, CER-sääntelyn mukaista valtakunnallista suunnitelmaa ja kansallista riskiarviota sekä kriittisen toimijan tunnistamista ja kriittisen toimijan keskeisiä velvoitteita. Lisäksi valiokunta nostaa esiin tiedonsaantioikeuksia ja tiedonvaihtoa koskevia kysymyksiä.

Mietinnössä kiinnitetään erityistä huomiota toimivaltaisista viranomaisista koskevaan sääntelyyn. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että CER-direktiivin kansallisessa toimeenpanossa voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti olemassa olevia huoltovarmuus-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

rakenteita. CER-direktiiviin perustuva lakiehdotus on kuitenkin osin lähtökohdiltaan ja periaatteiltaan erilainen kuin Suomen varautumis- ja huoltovarmuusjärjestelmä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksestä eivät käy ilmi ehdotuksen vaikutukset valmisteltavana olevan huoltovarmuussääntelyn tai huoltovarmuusorganisaation toimintaan. Valiokunta kuitenkin korostaa, että Huoltovarmuuskeskuksen asemaa ja tehtäviä tarkastellaan parhaillaan käynnissä olevassa lainsäädäntöhankkeessa. Hallintovaliokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena tehdä niihin muutoksia nyt käsiteltävänä olevan esityksen eduskuntakäsittelyn aikana.

Ulkomaanliikenteen satamien henkilöturvallisuusselvityksiä koskevien muutosten tarkoituksena on ehkäistä sataman kriittisten tietojen käyttämistä valtion turvallisuutta vaarantaviin tekoihin tai järjestäytyneen rikollisuuden edistämiseen. Satamiin kohdistuva hybridi-, vakoilu- ja rikollisuusuhka on muuttuneessa turvallisuusympäristössä kasvanut aiempaa merkittävämmäksi. Europolin mukaan järjestäytynyt rikollisuus on saanut suurempaa jalansijaa Euroopan satamissa, mikä on johtanut erityisesti huumausaineiden salakuljetuksen merkittävään kasvuun. Valiokunta katsoo, että voimassa olevan lainsäädännön perusteella ei voida riittävällä tavalla huolehtia satamien turvallisuudesta nykyisessä toimintaympäristössä. Hallintovaliokunta pitää satamien turvallisuutta parantavia muutoksia erittäin tärkeinä.

Hallintovaliokunta toteaa mietintönsä lopussa, että ehdotetun lainsäädännön toimeenpanossa tulee huolehtia siitä, etteivät kriittisten toimijoiden kustannukset tai hallinnollinen taakka tarpeettomasti kasva. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että etenkin uuden sääntelyn valvontaan osoitetaan riittävät resurssit.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.50 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Suomen turvallisuus nojaa siihen, että arjen perusasiat toimivat. Kyse on sähköstä, vedestä, liikkumisesta ja tiedonkulusta sekä siitä, että nämä järjestelmät kestävät, vaikka tulisi uhkia tai häiriöitä. Kyse on siitä, että olemme varautuneita, valmiita ja turvassa.

Käsiteltävänä oleva laki tuo meidän varautumisemme tälle vuosikymmenelle. Se ottaa huomioon muuttuneen turvallisuustilanteen, uudet eurooppalaiset velvoitteet ja jatkuvasti kasvavat laaja-alaiset vaikuttamisen keinot. Tällä uudistuksella rakennamme parempaa kestävyyttä kriisejä vastaan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta on antanut esityksestä mietinnön, jossa se kannattaa lakia, ja on tehnyt siihen perusteltuja tarkennuksia. Esimerkiksi kansallista riskiarviota on tarkoitus laajentaa niin, että siinä otetaan huomioon hybridiuhat, valtiollinen vaikuttaminen, paikkatiedon väärinkäyttö ja muut kasvavat riskit. Tämä on oikea ja välttämätön linjaus ajassa, jolloin laaja-alainen vaikuttaminen on läsnä arjessamme. Valiokunta myös korostaa, että kriittisen tiedon pitää liikkua viranomaisten välillä tehokkaasti, jotta esimerkiksi poliisi saa ajoissa tiedon uhkista ja voi toimia nopeasti. Tässä ei ole varaa tarpeettomaan hallintoon.

Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus ei ole pelkkää puolustusta. Kokonaisturvallisuus on sitäkin keskeisempää. Se on sitä, että varmistamme huoltovarmuuden, pidämme yllä kriittisiä palveluita ja suojaamme niitä uhkilta ja häiriöiltä. Tämä laki tuo Suomen yhtenäisen Euroopan linjaamalle tielle, mutta samalla Suomi säilyttää oman ja vahvan järjestel-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

mänsä. Erityisen tärkeää on, että kriittiset toimijat eri sektoreilla tunnistetaan ja velvoitetaan varautumaan. Hyvinvointialueet, vesihuolto, satamat, elintarvikejakelu ovat kaikki osa meidän arkeamme. Niiden on kestävä mitä tahansa vastaan tuleekin.

Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus on käytännön tekoja. Tämä laki antaa viranomaisille selkeät tehtävät ja pelisäännöt, määrittelee valvonnan ja mahdollistaa myös seuraukset, jos joku laiminlyö varautumisen. Laki varmistaa, että tieto kulkee, yhteistyö toimii ja uhiin voidaan reagoida tehokkaammin ja nopeammin. Tämä laki on osa turvallista tulevaisuutta.

Hallintovaliokunta on tehnyt hyvää työtä, ja on oikein, että eduskunta tukee esitystä yksimielisesti. Meidän on huolehdittava siitä, että arki toimii myös silloin, kun kaikki ei mene suunnitellusti.

Kannatan hallituksen esitystä ja hallintovaliokunnan mietintöä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.54 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän hallintovaliokunnan puheenjohtaja Peltokangasta asian esittelystä ja hallintovaliokuntaa tämän esityksen tuomisesta tänne saliin.

Esityksen tarkoitus on panna täytäntöön kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva niin sanottu CER-direktiivi. CER-direktiivin tarkoituksena on vahvistaa kriittisten toimijoiden kykyä vastata uhiin, jotka vaarantavat yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta keskeisten palveluiden tuottamisen kansalaisille ja yrityksille. Lisäksi ulkomaanliikenteen satamien satamanpitäjille säädettäisiin velvollisuus varmistaa tiettyjen työntekijäryhmien nuhteettomuus ja luotettavuus henkilöturvallisuusselvityksellä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen satamat eivät ole vain liikenteen ja kaupan solmukohtia. Ne ovat osa kansallista turvallisuuttamme. Satamien kautta kulkee valtaosa tuonnistamme ja viennistämme. Satamat ovat portti Suomeen, ja siksi niissä työskentelevien luotettavuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Maailma ympärillämme on muuttunut epävakammaksi, ja uudet kriisit ovat usein ennakoimattomia. Me emme voi Suomessa enää rakentaa varautumista sen varaan, että kaikki sujuu aina suunnitellusti, emmekä voi elää maailmassa, jossa uhkat ovat poikkeuksia, vaan ajassa, jossa ne ovat todennäköisiä. Siksi meidän on vahvistettava häiriönsietokykyä kaikilla tasoilla sekä varmistettava, että suomalaiset ihmiset voivat luottaa veden, sähkön, liikenteen ja tiedon kulkevan myös silloin, kun maailma ympärillämme horjuu.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikan ydin ei ole pelkkä kriiseihin reagoiminen. Turvallisuus perustuu kykyymme ennakoida uhkia. Nyt tehtävät päätökset yhteiskunnan häiriönsietokyvyn parantamiseksi ovat ennakoivaa ja vastuullista politiikkaa, jota nykyinen geopolitiittinen todellisuus edellyttää. Vahva kriisinsietokyky syntyy valmistautumisesta ja kyvystä nähdä riskit ennen kuin ne toteutuvat. Suomi on pidettävä toimintakuntoisena ja -kykyisenä kaikissa oloissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.56 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on taas yksi askel kohti yhteiskuntamme kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokyvyn parantamista. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, joka panee täytäntöön kriittisten toimijoiden

häiriönsietokykyä koskevan CER-direktiivin. Tämä direktiivi on osa laajaa pakettia, johon kuuluu myös uusi kyberturvallisuusstrategia sekä verkko- ja tietoturvadirektiivin päivitys. Esityksen myötä valtio saa entistä paremman näkymän yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta kriittisten toimijoiden varautumiseen. Tämä on erityisen tärkeää nykyisessä toimintaympäristössä, jossa uhkakuvat ovat moninaisia ja jatkuvasti muuttuvia. Direktiivi tuo uusia tehtäviä yhteensovittavalle ministeriölle, sektoriministeriöille ja viranomaisille, ja sen myötä kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä vahvistetaan erilaisia uhkakuvia vastaan.

Esityksellä toteutetaan hallituksen hallitusohjelman kansallista turvallisuuden ja yhteiskunnan kriisinkestävyyden vahvistamista koskevaa strategista kokonaisuutta. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, jotta voimme varmistaa näiden yhteiskuntamme elintärkeiden ja taloudellisten toimijoiden jatkuvuuden. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.58 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva niin sanottu CER-direktiivi, jonka tarkoituksena on vahvistaa kriittisten toimijoiden kykyä vastata uhkiin, jotka vaarantavat yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta keskeisten palveluiden tuottamisen kansalaisille ja yrityksille. Myös satamien työntekijöiden rekrytointi joutuu syyniin.

On oikein, että entistäkin tarkemmin määritellään ne kohteet, jotka ovat kriittisiä yhteiskunnan pyörimisen kannalta. Meillä jokaisella tulee varmasti mieleen paljon sellaisia asioita, jotka on turvattava tilanteessa kuin tilanteessa, ja monet ovat sellaisia, jotka eivät heti tule mieleen. CER-direktiivin soveltamisalaan kuuluu kaikkiaan 11 toimialaa: energia, liikenne, pankkiala, rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuri, terveys, juomavesi, jätevesi, digitaalinen infrastruktuuri, julkishallinto, avaruus sekä elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja jakelu. Näistä energia ja liikenne on jaettu edelleen alasektoreihin. Direktiivi huomioi siis hyvin laajasti erilaiset toiminnot.

Arvoisa puhemies! Lakiehdotus sisältää CER-direktiivin mukaisesti kriittisen toimijan tunnistamisen ja määrittämisprosessin, tunnistamiseen liittyvän yhteisen kriteeristön sekä velvoitteet kriittisille toimijoille parantaa häiriönsietokykyään ja valmiuksiaan tarjota keskeisiä palveluja vähintään direktiivin velvoitteiden vähimmäistason mukaisesti. Kriittisen toimijan määrittämisessä otetaan huomioon kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva valtakunnallinen suunnitelma ja kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarviointi sekä rajat ylittävä toiminta ja eurooppalainen yhteismitallisuus.

Käytännössä kriittisen toimijan keskeiset velvoitteet liittyvät riskiarviointiin, häiriönsietokykyä koskevaan suunnitelmaan ja toimenpiteisiin häiriönsietokyvyn varmistamiseksi. Kriittisen toimijan on ehdotuksen mukaan suoritettava riskiarviointi tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein. Laki myös velvoittaisi kriittisen toimijan ilmoittamaan valvovalle viranomaiselle, mikäli tulee sellaisia poikkeamia, joilla voi olla vaikutusta palveluiden tarjoamiseen.

Arvoisa puhemies! Suomessa on suurin piirtein yhteneväinen näkemys tämäntyyppisistä turvallisuuteen liittyvistä asioista. Ilahduttavasti tässäkin mietinnössä ei ole havaittavissa vastalauseita. Osaamme kansakuntana olla myös yhtenä rintamana ja tarpeen tullen

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

jättää politikoinnin pois asioissa, joissa se ei hyödytä mitään. Tästä on hyvä aina joskus muistuttaa, kun välillä tuntuu, että Suomessakin sekä mediassa että sosiaalisen median alustoilla jaetaan ihmisiä ankarasti kahteen leiriin. Meidän on kansakuntana hyvä käsittää, mitä Euroopassa on meneillään ja millaisen uhan itänaapurimme meille aiheuttaa. Suomen kansa on itsenäisyyden aikana osannut varautua tiettyihin uhkakuihin, mutta on huomattava, että uudella vuosituhanella uhat ovat muuttaneet muotoaan. Toki on viisasta varautua myös muihin uhkiin, mutta suurin ja merkittävin turvallisuusympäristön muutos liittyy nimenomaan Venäjään. Emme saa unohtaa yhteistä historiaamme. On oltava valveilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.02 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on viime vuosina muuttunut nopeasti, ja emme voi enää erottaa ulkoista ja sisäistä turvallisuutta toisistaan. Meidän on tarkasteltava turvallisuutta kokonaisvaltaisesti eri uhkien ja ilmiöiden yhteyksiä ymmärtäen. Yhteinen tilannekuva ja tietoon perustuva toiminta ovat välttämättömiä niin strategisella kuin operatiivisellakin tasolla. Kokonaisturvallisuuden toimintamalli, eli viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisten yhteistyö, on suomalaisten kriisinkestävyyden kulmakivi. Tähänkin asiaan peilaten on hyvä, että valiokunnan mietinnöstä on saatu yksimielinen.

Ehdotettu sääntely täydentää siis jo olemassa olevaa sektorikohtaista lainsäädäntöä sekä valmius- ja huoltovarmuuslakeja. Tavoitteena on suojata yhteiskunnan kriittistä infraa ja parantaa sen häiriönsietokykyä. Tämä koskee muun muassa energiaa, liikennettä, terveydenhuoltoa ja digitaalista infraa. On olennaista, että kokonaisuus toimii mahdollisimman hyvin yhteen EU-lainsäädännön kanssa. Näin varmistamme, että kriittiset toimijat kykenevät häiriötilanteissakin turvaamaan kansalaisille elintärkeitä palveluita.

Arvoisa puhemies! Lakikokonaisuuteen sisältyy myös merkittäviä uudistuksia ulkomaanliikenteen satamien turvallisuuden osalta. Satamat ovat kriittisiä logistisia solmukohtia, joihin kohdistuvat hybridi-, vakoilu- ja rikollisuuden uhat ovat kasvaneet. Esityksessä ehdotetaan muutoksia turvallisuuslainsäädäntöön ja satamien turvatoimia koskevaan lakiin siten, että estetään satamien kriittisten tietojen päätyminen valtion turvallisuutta vaarantaviin tarkoituksiin.

Satamat ovat turvallisuutemme kannalta erityisen tärkeitä, ja olemme hyvin riippuvaisia satamien kautta kulkevasta liikenteestä. Ne voivat myös olla sekä valtiollisten että ei-valtiollisten toimijoiden, mukaan lukien järjestäytyneiden rikollisryhmien ja terroristien, kiinnostuksen kohteena. Tällaiset toimijat voivat pyrkiä vaikuttamaan tavara-, materiaali- ja energiavirtoihin tai käyttää satamia vakoiluun tai salakuljetukseen.

Arvoisa puhemies! Uudistuksessa turvallisuuslainsäädäntöjen hakeminen keskitetään satamanpitäjille. Tämä tuo heille haasteita, ja se on hyvä tässä myös tuoda esiin. Muun muassa Suomen Satamat ry omassa lausunnossaan hallintovaliokunnalle tuo esiin sen, että satamanpitäjä ei tunne eikä oikein voikaan tuntea operaattoreiden tietojärjestelmiä sellaisella tarkkuudella, että he tietäisivät nimeltä kaikki henkilöt, jotka pääsevät lastitietoja mietinnön kuvaamalla tavalla muuttamaan. Satamanpitäjä joutuu siis joka tapauksessa luottamaan työnantajan antamaan nimilistaan turvaselvitysten teettämistä varten. Tämä asia on tässä sellainen, minkä halusin kuitenkin tähän keskusteluun vielä tuoda, eli näiden satamanpitäjien haasteet tämän uuden lain kanssa, mikäli tämä hyväksytään. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

19.06 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jonka tavoitteena on panna täytäntöön niin sanottu CER-direktiivi eli kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva EU-sääntely. Direktiiviä toimeenpannaan säätämällä yleislaki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta. Samalla tarkennetaan turvallisuus selvityslakia sekä muuta asiaan liittyvää lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Suhtaudun tähän lainsäädäntökokonaisuuteen myönteisesti. Suomi ei voi enää elää siinä harhassa, että yhteiskunta toimii aina vakaasti ja häiriöttä. Geopoliittinen todellisuus on muuttunut. Venäjän hyökkäyssota, hybridivaikuttaminen ja kasvava kyberuhka osoittavat, että varautumattomuus voi käydä kalliiksi. Tulevaisuuden kriisit ovat monimuotoisia ja usein vaikeasti ennakoitavia. Siksi meidän on keskityttävä ennakointiin, johon tämä laki antaa välineitä. Lain avulla vahvistetaan koko yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta kriittisten palveluiden häiriönsietokykyä — puhutaan muun muassa energiasta, logistiikasta, tietoverkosta ja terveydenhuollosta. Nyt esitetään selkeä kansallinen strategia, yhdenmukainen arviointikehikko ja toimivaltainen valvonta.

Arvoisa puhemies! Pidän erityisen tärkeänä, että satamien osalta vahvistetaan myös henkilöturvallisuutta. Ulkomaanliikenteen satamat ovat portti Suomeen ja samalla mahdollinen haavoittuvuuden paikka. Kun työntekijöiden nuhteettomuus ja luotettavuus tarkistetaan, suljemme oven niiltä, jotka voisivat käyttää satamia hyväkseen vahingoittaakseen yhteiskuntaamme. Vahva kriisinsietokyky ei synny itsestään, se syntyy ennakoinnista ja valmistautumisesta, siitä, että me uskallamme nähdä todelliset riskit ja toimimme ennen kuin on liian myöhäistä.

Arvoisa puhemies! Tämä lakipaketti on erittäin hyvä kokonaisuus. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Löfström.

19.08 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Skyddet av vår kritiska infrastruktur och samhällets motståndskraft är frågor av yttersta vikt i en tid där säkerhetshoten blir allt mer komplexa och gränsöverskridande. Denna proposition och detta lagförslag är ett viktigt steg i genomförandet av det så kallade CER-direktivet och stärker vår beredskapslagstiftning inom flera sektorer som tidigare varit oreglerade. Det är nödvändigt, inte minst i ljuset av förändringar i vår säkerhetspolitiska omvärld och konkreta hot mot infrastruktur som vi sett i den så kallade hybridhotsmiljön.

Arvoisa rouva puhemies! Direktiiviä toteutettaessa on tärkeää jatkaa Suomessa jo toimivien rakenteiden käyttöä, erityisesti huoltovarmuuden yhteistyötä. Samalla pitää selkeyttää vastuut ja roolit sekä uusilla aloilla, kuten avaruussektorilla, jossa on järkevää, että Liikenne- ja viestintävirasto saa selkeän valvontavastuun, että kansallisten yhteyspisteiden nimeämisessä CER-direktiivin mukaisesti. Kun resursseja on rajallisesti, tarvitaan selkeitä priorisointeja, mutta pitkällä aikavälillä on varmistettava, että kyberturvallisuus ja valvonta eivät jää vain lain tasolle vaan toimivat myös käytännössä.

Ärade fru talman! Det är viktigt att den här lagstiftningen fungerar också i praktiken. Det har i utskottsbehandlingen framkommit en hel del synpunkter och också kritik från ham-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

narna om hur man ska få det här att fungera i praktiken och på ett kostnadseffektivt sätt, så att det inte heller höjer import- och exportkostnaderna för Finlands ekonomi. Vi har försökt hitta en balans kring de här sakerna i utskottsbehandlingen i kommunikationsutskottet, som har gett utlåtande till förvaltningsutskottet i det här ärendet, men det är viktigt att fortsätta följa med den här frågan, hur det sker i praktiken, för att man inte ska försämra Finlands konkurrenskraft, samtidigt som vi naturligtvis måste slå vakt om den inre säkerheten och skyddet av kritisk infrastruktur. Men de här sakerna borde inte sättas mot varandra, utan det här behöver man följa med.

För Åland är det samtidigt avgörande att lagstiftning av detta slag utformas så att den respekterar självstyrelsen. Den åländska lagstiftningsbehörigheten inom till exempel kommunikationer och beredskap måste beaktas noga när riksomfattande lagar stiftas, och här har det funnits ett gott samarbete med Ålands landskapsregering. Det förutsätter så klart ändå hela tiden att regeringen i sitt fortsatta arbete med de här frågorna för en tät dialog med Ålands landskapsregering och säkerställer att självstyrelsens aspekter hanteras på ett korrekt sätt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

19.11 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas puhemies! Esityksessä tuli esille myös satamanpitäjän vastuu operaattoreiden henkilöstön turvallisuusselvityksestä, ja se rupesi vielä tässä mietityttämään. Parempi olisi, että operaattorit itse vastaisivat turvallisuusselvityksistään, kun tuntevat henkilöstönsä paremmin, mutta en tee tähän esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

19.12 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on käsitellyssä hallituksen esitys laiksi kriittisen infran suojaamisesta. Tämä on mielenkiintoinen asia. Siihen liittyvät satamat tärkeinä kohtina, ja toinen on energia. Meillehän tuodaan energiaa huomattavia määriä satamien kautta Suomeen, ja on aika erikoinen tilanne, että esimerkiksi muutamia kuukausia sitten Helsingissä lämpöä tuottava voimala, joka on lämmittänyt Helsingin kaupunkia, suljettiin kivihiieltä, ja nyt tämä energia tuodaan tänne ulkomailta laivalla Inkoon satamaan, ja osa lämmityskäyttöön tarkoitetuista puupelleteistä saattaa tulla jopa Amerikoista asti.

Suomessahan energia on hyvin paljon nyt sähköistynyt, ja mielestäni lämpöenergia kaupungeissa sähköistymisen myötä aiheuttaa yhä suurempia riskitekijöitä sen suhteen, miten kriisitilanteessa voidaan toimia. On totta, että sähköverkko on erittäin haavoittuva. Se tuotto ei ole sillä tavalla hajautunut, vaan ne linkittyvät toisiinsa verkon kautta, ja siten tämä antaa aivan uusia riskejä lämpöä tuottaviin laitoksiin isoihin kaupunkeihin. Eli jos Helsinkiin tuotavaa lämmitysenergiana käytettävää materiaalia tuodaan Inkooseen, niin tämä on vielä ok — se ei ole yksinomaan sähkön varassa, niin kuin monet lämpölaitokset siirtyvät sähköön — mutta se, mitä ihmettelen tässä CER-direktiivin energiaosiossa, mikä on mielestäni tunnistamatta, on se, että se energia, mitä Helsingissä käytetään lämpövoimalassa, tosiaan tulee ulkomailta laivalla. Tämä on nurinkurinen tilanne, kun meillä on kotimaassa energiaa yltäkyllin. Kotimaassa on turve-energiaa, ja siihen on valtavat määrät sidottu energiaa. Elikkä jos laivalla tuodaan Suomeen energiaa ja sieltä tankataan yksi rekka-auto

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

lämmitysenergialla elikkä öljyllä, jota voidaan kuljettaa sitten kuorma-autolla, niin tämä ulkomailta tuotava yksi rekallinen lämmitysenergiaa voitaisiin korvata Suomessa kahdella rekalla hyvälaatuista energiaturvetta. Tällä hetkellä Suomessa sitä korvataan neljällä rekka-autolla puuhaketta. Elikkä meillä on kotimaassa mieletön määrä energiaa, mutta me ei käytetä sitä. Tämä on valitettava tilanne. Tämä on jonkinlaista vihreää hulluutta, ja tähän meidän pitäisi tämän CER-direktiivinkin kautta mielestäni pureutua.

Meillä kävi täällä joku Naton korkea-arvoinen upseeri puhumassa, ja hän kertoi siitä, että sotilaallisen varautumisen lisäksi on ihan yhtä tärkeää varautua energian kotimaisuudella. Sellaisen yhteiskunnan, jolla on käyttöä kotimaista, omavaraista energiaa, kriisinsietokyky on huomattavan paljon parempi kuin semmoisen, minne se tuodaan ulkomailta. Nyt meillä on tilanne se, että meillä on kotimaassa todella paljon energiaa, jota me ei käytetä tämän vihreän hulluuden takia, vaan me tuodaan energiaa ulkomailta öljyn muodossa, puuhakkeen muodossa, pelletteinä. Tämä on täysin mielipuolista, ja toivon, että tämän CER-direktiivin avulla me saadaan myös tämä kotimainen energia käyttöön. Toivottavasti tässä maassa on riittävästi päättäjiä, jotka heräävät tähän tilanteeseen ennen kuin on liian myöhäistä. Viime hallituskauden aikana romutettiin huomattava määrä turvekoneita. Niitä on vielä jäljellä, mutta on vaarana, että jos tällainen — no, ehkä minä voin sanoa sen — vihreä hulluus jatkuu, halutaan suojella kaikkia asioita ympäristön näkökulmasta, niin silloin meidän oman energian käyttö estyy. Tähän pitää saada muutos.

Toivon, että edustaja Hänninen kokoomuksesta yhtyy tähän asiaan ja alkaa tukemaan tällaista kotimaisen energian käyttöä. Tämä varmistaa meidän huoltovarmuutta. Tämä varmistaa meidän omaa energiaa. Tämä täydentää kaikilla tavoin tätä CER-direktiiviä, ja toivon, että tämä asia huomioidaan tässä CER-direktiivin energiaosiossa.

Satamista sen verran, että onhan tämä erikoinen asia, että meillä on semmoisia satamien liikennettä harjoittavia yhtiöitä — minulle on lähetetty kuvia sieltä — että satamassa on ulkomaisia rekkvoja valtavat määrät. Niissä saattaa olla suomalaisia yhtiöitä, mutta myöskin huomattava määrä niistä on venäläisomisteisia yhtiöitä ja venäläistaustaisia kuljettajia. Toivottavasti näihin satama-asioihinkin saadaan jonkinlainen roti tässä maassa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

19.19 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas puhemies! Edustaja Mäenpää tuossa mainitsi nimen ja puhui turpeen lämpökäytöstä ja hyötykäytöstä. On ollut todellakin harmillista seurata, kuinka turve ajettiin tässä maassa alas. Se on meillä äänestetty, että se ei olisi uusiutuvaa energiaa. Ruotsissa se on uusiutuvaa energiaa. Huoltovarmuuden kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että seuraavalla hallituskaudella, jos lähdetään tällä samalla kokoonpanolla liikkeelle, hoidetaan tuo turve uusiutuvaksi ja hyötykäyttöön ja varmistamaan meidän huoltovarmuuttamme. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 205/2024 vp sisältyvien 1.—7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 6/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 6/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Tämän mietinnön meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto. Olkaa hyvä.

Keskustelu

19.21 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies! Hyvät edustajat! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön koskien valtion vientitakuista annettua lakia.

Erityisriskinoton enimmäisvastuumäärä nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin euroon. Erityisriskinotto tapahtuu Finnveran rahoitus- ja takuutoiminnalle asetettujen kokonaisvaltuuksien puitteissa, joita ei tässä yhteydessä esitetä korotettavaksi. Näin ollen ehdotus ei lisää Finnveran kokonaisvaltuuksia mutta mahdollistaa kuitenkin vastuusalkun riskillisyyden lisäämisen.

Vientitakuulain mukaisia Finnveran vienninrahoituksen enimmäisvaltuuksia on viime vuosina korotettu useita kertoja niin, että nykyisen sääntelyn mukainen vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärä on 33 miljardia euroa ja vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteenlaskettu enimmäismäärä 38 miljardia euroa. Tästä enimmäismäärästä erityisriskinoton osuus on enintään 8 miljardia euroa. Finnveran toimintaan liittyvät valtion takaus- ja takuuvastuut ovat valtion suurin takaus- ja takuuvastuukokonaisuus.

Finnvera voi myöntää vientitakuun erityisriskinottona, kun vientiin tai ulkomaille suuntautuvaan investointiin tai niiden rahoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella vientitakuuta ei voitaisi myöntää. Tämä edellyttää ministeriön päätöstä siitä, että vientitakuun myöntämiselle on tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita.

Ehdotuksen tavoitteena on Suomen viennin ja vientirahoituksen kansainvälisen kilpailuvyyn parantaminen sekä pyrkimys saada Suomeen yhä useampia suuria vientikauppoja. Kilpailukykyinen rahoitusjärjestelmä on nykyisessä maailmantilanteessa entistäkin tärkeämpi, ja Finnveran rooli vienninrahoituspalvelujen tarjoajana Suomen yrityksille on monen suuren vientikaupan osalta ratkaiseva.

Erityisriskinottoa koskevan valtuuden nostamisella edistetään suomalaisten yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille, vientipohjan monipuolistumista sekä suomalaisen osaamisen ja suomalaisten teknologioiden kaupallista hyödyntämistä. Yksittäiset suuret vientikaupat voivat merkitä muun muassa huomattavaa määrää uusia työpaikkoja sekä edistää työpaikkojen pysyvyyttä vientiyrityksissä ja niiden alihankintaverkostoissa.

Hyvät edustajat! Valiokunta toteaa saamiinsa asiantuntijalausuntoihin viitaten, että ehdotus merkitsee vientitakuutoimintaan liittyvien riskien lisääntymistä. Erityisriskinottoa koskevan osuuden korotus on huomattava. Lisäksi Suomen vientitakuukannan keskittyminen muutamalle toimialalle ja näiden toimialojen tietyille asiakkaille sekä muutamiin mai-

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

hin lisää toiminnan riskillisyyttä entisestään. Erityisesti alus- ja telakkateollisuuden osuus vientitakuista on suuri. Keskittymisen seurauksena vain yhtä asiakasta tai toimialaa koskevan riskin realisoituminen aiheuttaisi mittavan tappion. Myös epävakaa maailmanpoliittinen tilanne todennäköisesti lisää riskien toteutumisen mahdollisuutta. Valiokunta korostaa, että rahoitus- ja takuupäätösten yhteydessä tulee toimia riskien minimoimiseksi ja niiden hinnoitteluun asianmukaiselle tasolle.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kaikissa keskeisissä kilpailijamaissamme julkiset vienninrahoitusjärjestelmät nähdään tärkeinä vientiä edistävinä instrumentteina. Valtiot pyrkivät rahoitusjärjestelmiensä avulla turvaamaan omille yrityksilleen tasavertaiset kilpailuedellytykset kansainvälisillä markkinoilla. Lisäksi maailmantalouden kiristynyt tilanne, perinteisen teollisuuspoliittisen ajattelun vahvistuminen ja lisääntynyt valtiontukikilpailu lisäävät vientikaupan haasteita entisestään. Tämä korostaa toimivan ja kilpailukykyisen suomalaisen vienninrahoitusjärjestelmän keskeistä merkitystä. Toisaalta kansainvälisen kaupan laskeminen yhä suuremmassa määrin julkisten tukien varaan ja kiristynyt kansainvälinen tukikilpailu ovat ongelmallisia Suomen kaltaisen pienen avotalouden kannalta.

Eduskunnan käsiteltäväksi on tulossa lähiaikoina hallituksen esitys Finnveraa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi. Ehdotuksen tarkoituksena on entisestään vahvistaa yhtiön vientiä tukevaa roolia ja viennin edistämisen rakenteita. Valiokunta pitää Suomen kilpailukykyyn näkökulmasta tärkeänä, että viennin rahoitusta ja Finnveran toimintaa koskevat ehdotukset muodostavat toimivan ja johdonmukaisen kokonaisuuden, joka vahvistaa Suomen vientikauppaa, varmistaa toiminnan osaavan ja huolellisen riskienhallinnan sekä ohjaa julkista rahoitusta taloutta uudistavaan ja tuottavuuskasvua lisäävään toimintaan.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.26 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys vientitakuulain muuttamisesta on tärkeä askel suomalaisen viennin tukemisessa ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamisessa. Puhumme siis oikeastaan teollisuuspolitiikasta.

Ehdotuksessa esitetään, että Finnveran erityisriskinoton enimmäistakuuvastuuta nostetaan nykyisestä 8 miljardista eurosta 12 miljardiin. Kuten esittelijä äsken totesi, tämä ei lisää Finnveran kokonaisvaltuuksia mutta mahdollistaa suurempien riskien ottamisen nykyisten valtuuksien sisällä.

Suomen vientiteollisuus on kansantaloutemme selkäranka, ja suuret vientikaupat voivat synnyttää merkittävästi uusia työpaikkoja, vahvistaa kotimarkkinoita ja lisätä valtion verotuloja. Vientirahoitus on monessa tapauksessa se ratkaiseva tekijä, jonka ansiosta suomalainen yritys voi pärjätä tiukassa kansainvälisessä kilpailussa. Oma kotimaakuntani Satakunta on erityisen vientiriippuvainen, ja viennin edistäminen on tärkeää erityisesti Satakunnassa — miksei muissakin kunnissa myös.

Arvoisa puhemies! On selvää, että riskit kasvavat. Finnveran erityisriskinoton osuus nousee lähes kolmannekseen koko vientitakuukannasta. Lisäksi vientitakuut keskittyvät vahvasti muutamille toimialoille, erityisesti telakka- ja alusteollisuuteen. Tämä korostaa

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

riskienhallinnan merkitystä entistä enemmän, sillä yksittäisten toimialojen tai asiakkaiden ongelmat voivat heijastua laajasti.

Valtion vastatessa viime kädessä mahdollisista tappioista on huolehdittava erittäin huolellisesta riskinarvioinnista ja riskien hinnoittelusta, ja julkisen rahoituksen kohdentaminen oikeisiin hankkeisiin on erityisen tärkeää. Tarkoituksena ei suinkaan ole yksityisen rahan korvaaminen, vaan tarkoitus on toimia vipuvartena, joka tukee ja edistää yksityisiä investointeja.

Arvoisa puhemies! On muistettava, että lähes kaikissa kilpailijamaissamme julkinen vienninrahoitus on keskeinen osa teollisuuspolitiikkaa. Myös maailmantalouden nykyiset epävarmuudet ja kasvava valtiontukikilpailu edellyttävät Suomelta toimintakykyä ja reagoitavuutta. Finnveran toimintaedellytysten turvaaminen on tässä avainasemassa. Tuleva kokonaisuudistus Finnveraa koskevassa lainsäädännössä antaa mahdollisuuden tarkastella viennin rahoitusta vieläkin kokonaisvaltaisemmin.

On tärkeää, että muodostamme johdonmukaisen ja tulevaisuuteen katsovan järjestelmän, jossa riskit ja hyödyt ovat tasapainossa ja joka tukee suomalaisen osaamisen ja innovaatioiden vientiä erityisesti puhtaan siirtymän kaltaisilla strategisesti tärkeillä aloilla.

Arvoisa puhemies! Korostan tähän loppuun vielä mietinnön yksimielisyyttä, joka on tämänkaltaisissa asioissa oikein hyvä asia, ja myös koko valiokuntaa hyvästä valiokuntakäsittelystä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veronkantolain sekä veronlisäyksestä ja viivekosta annetun lain 5 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. — Puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.30 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas rouva puhemies! Moni suomalainen täytti veroilmoituksensa huhtikuussa ja odottaa nyt veronpalautuksia tai jäännösveroja loppuvuodelle. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että verotus on mahdollisimman selkeää, ymmärrettävää ja oikeudenmukaista sekä kansalaisille että yrityksille. Hallitus on nyt tuonut eduskunnan käsittelyyn esityksen, jolla päivitetään veronkantolakia ja viivekorkosääntelyä. Tavoitteena on ennen kaikkea tehdä verojen maksamisesta yksinkertaisempaa ja vähentää ylimääräistä hallinnollista vaivaa. Tämä tulee näkymään erityisesti yritysten arjessa.

Pöytäkirja PTK 47/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Uudistuksessa otetaan käyttöön mahdollisuus maksaa useita veroja yhdellä viitenumerolla. Tämä on merkittävä parannus esimerkiksi osakeyhtiöille ja muille yhteisöille. Tähän asti veroja on täytynyt maksaa erikseen eri viitteillä, mikä on aiheuttanut virheitä ja lisäselvityksiä. Maksut kohdennetaan jatkossa verojen eräpäivän mukaisessa järjestyksessä vanhimasta uusimpaan, mikä parantaa järjestelmän ennakoitavuutta ja ymmärrettävyyttä. Lisäksi palautukset eivät enää mene automaattisesti verojen suorituksiksi ennen maksuja, vaan maksut käsitellään aina ensin. Tämäkin vähentää turhaa epäselvyyttä ja parantaa veronmaksajan mahdollisuutta hallita omaa tilannettaan.

Arvoisa rouva puhemies! Muutos ei koske vain yrityksiä. Tavallisille kansalaisille se näkyy selkeytenä, kun veronpalautus ei enää katoa jonnekin, vaikka on itse maksanut veronsa ajallaan. Tässäkin asiassa maksajan oma tahto ja järkevä järjestys ovat nyt keskiössä. Samalla luovutaan hyvityskorosta veron suoritukseksi käytetylle maksulle. Tämä vähentää pieniä teknisiä korkotapahtumia, jotka ovat olleet työläisiä sekä verovelvollisille että Verohallinnolle ja usein aivan turhaan.

Arvoisa rouva puhemies! Verotuksen tulee olla oikeudenmukaista, mutta sen pitää olla myös ymmärrettävää. Silloin kansalaiset voivat luottaa siihen ja hoitavat velvollisuutensa helpommin. Tällä esityksellä juuri siihen pyritään. Esitys on askel oikeaan suuntaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 9.5.2025 klo 13.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tämä täysistunto on päättynyt. Hyvää il-
lanjatkoa.

Täysistunto lopetettiin klo 19.33.

Pöytäkirjan vakuudeksi: